יודען געדענקט! דער קאַמף קעגען רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד — דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראָשען

זייטען

...ייער פאָלקסבלאַט

№ 25 | Łódź, Sroda, 29 stycznia 1936 | אדרעס: לאָדז, פּעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | לאָדז, מיטוואָך פ' בא ה' שבט תרצ"ו

לויה פון קעניג דזשאָרדזש
...ראַנדיעזע טרויער-פייערליכקייטן אין לאָנדאָן

לאָנדאָן, 28 (ספּ. טעל.)
...בער דער נאַכט איז דער טויטער קערפּער ...קעניג געבליבען אין וועסטמינסטער-האָל. 12 ...ער באַנאַכט איז אַוועק פון טויטען קערפער ...דער-וואַך פון די גוואַרדיע-אָפיצירען און אויף ...עקען האָבען זיך אַלס עהרען-וואַך אַוועק-...די 4 זיהן פון קעניג: דער קעניג עדוואַרד, ...פון יאָרק, פּרינץ פון גלאָטשעסטער, און ...פון קענט. די דאָזיגע עהרען-וואַך איז גע-...אַ האַלבע שעה צייט.

...אָנדאָן, 28 (ספּ. טעל.)
...גאַסען, דורך וועלכע דער לויה-צוג איז ...געגאַנגען, האָבען פאַרגעשטעלט אַ פייערליך ...אומעטום האָבען געהאָנגען שוואַרצע פעהנער, ...און דעקאָרירט מיט פּיאָלעט-קאָליר — די ...קאָליר פון ענגלישען הויף. לענג-אויס די ...זענען אויסגעשטעלט געוואָרען זיילען פון ...קרעפּ און שוואַרצע פעהנער. אַלע הייב-...טויזונגען זענען ערשינען מיט שוואַרצע רעה-...זענען אינגאַנצען געווידמעט דעם אָנדענק ...שטאָרבענעם קעניג. פון אַלע שויפענסטער ...געמאַכט געוואָרען טריבונעס, וואו ס'זענען ...געוואָרען ערטער צום זיצען, דאָס בי-...אָרט האָט געקאָסט אויף פּויליש געלד ...אָסעס. די הכנסה פון די ערטער איז בע ...געוואָרען פאַר וואוילטעטיגע צוועקען. ...באַנקען און פאַבריקען זענען טעטיג נאָר-...דאָס איז געשעהען אויפ'ן וואונש פון נייעם ...וועלכער האָט נישט געוואָלט, אַז צוליב

טרויער, זאָל אימיצער האָבען עפּעס שאָדען. עס זענען אָבער געשלאָסען אַלע געשעפטען און די מלוכה'שע אינסטיטוציעס.

לאָנדאָן, 28 (ספּ. טעל.)
11 אַ זייגער אינדערפריה האָט זיך אָנגע-הויבען דער לויה-צוג פון וועסטמינסטער-האָל צו דער באַהן, וועלכע דאַרף אָפּפיהרען דעם טויטען קערפּער מיט אַלע הויכגעשטעלטע אנטיילנעהמער אין דער לויה קיין ווינדסאָר, וואו ס'געפינט זיך דער בית-עולם פון דער קעניגליכער פאַמיליע.

עס שפּילען נישט קיין אָרקעסטערס. דער רי-זיגער עולם שטעהט איבער די גאַסען אין אַ מוס-טערהאַפטער אָרדנונג. דעם שפּאַלער בילדען די זעלנער און מאַטראָסען פון דער גוואַרדיע. די טרומנע ליגט אויף אַ האַרמאַט, וועלכען ס'ציהען מאַט-ראָסען און איז בעדעקט מיט דער גרויסער קעניג-ליכער פאָהן. נאָך דער טרומנע געהט דער קעניג עדוואַרד דער אַכטער מיט זייגע ברידער, דאַן די קעניגליכע פאַמיליע, דאַן די קעניגען פון בעלגיען, בולגאַריען, נאָרוועגיען, דענעמאַרק און רומעניען, און די פּרעזידענטען פון די רעפּובליקען, וועלכע

זענען געקומען צו דער לויה. דאַן קומען די פאָר-שטעהער פון די מלוכות, צווישען וועלכע מ'זעהט די פּוילישע דעלעגאַציע מיט גענ. סאָסנקאָווסקי, גראַף סקושינסקי און אַדמיראַל אומרוג בראש.

אין אַ בעזונדערער גרופּע געהען די גע-וועזענע געזאַלבטע, ווי דער געוו. שפּאַנישער קעניג אַלפאָנס, פּרינץ פון אָרלעאַן, גרויספירשט דימיטר אַלס פאָרטרעטער פון „צאַר" ציריל, דריי האַבס-בורג-פּרינצען: אָטאָ, אַנטאָן און אַלבערכט. דאַן איז געפאָהרען די קאַטש מיט דער קעניגין-אַלמנה, די קעניגין — פּרינצעסין, נאָרוועגישע קיניגין (די שוועסטער פון קעניג), דאַן איז דער צוג געשלאָ-סען געוואָרען דורך אַן'אָפּטיילונג מיליטער.

ביים אַדורכגעהן פון דער טרומנע האָט דאָס מיליטער נישט פּרעזענטירט דאָס געוועהר, נאָר געשטאַנען מיט אַראָפּגעלאָזטע קאָפּ מיט די ביקסען פאַרדרעהט מיט די לופעס אַראָפּ. ערשט דעמאָלס ווען איז לויה-צוג איז אָנגעקומען דער נייער קע-ניג האָט דאָס מיליטער פּרעזענטירט דאָס געוועהר.

ס'איז אינטערעסאַנט, אַז דער דייטשער מי-ניסטער נויראַט האָט געהאַט אַן אָרט נעבען דעם סאָוויעטישען גענעראַל טוכאַטשעווסקי און אויסערן קאָמיסאַר ליטווינאָוו.

12 אַ זייגער איז דער לויה-צוג אָנגעקומען צום וואָקזאַל. קיין ווינדסאָר איז דער צוג אָנגע-קומען 2 אַ זייגער בייטאָג.

דאָרט איז די לויה צוגעגאַנגען ביז'ן בית-עולם, וואו ס'איז פאַרגעקומען די קבורה מיט'ן גאַנצען פּאַראַד. ביים אַראָפּלאָזען דעם ארון איז בעהערט געוואָרען דער אָנדענק אין גאַנץ ענגלאַנד מיט 2 מינוט שטילשווייגען. די אָרגאַנען האָבען געשפּילט שאָפּען'ס טרויער-מאַרש.

2 מיט 50 מינוט איז דער קעניג עדוואַרד צוריקגעפאָהרען קיין לאָנדאָן.

אויפ'ן גאַנצען וועג, וואו די לויה איז אַדורכ-געגאַנגען, האָט זיך אויף די גאַסען געפונען אַן'עולם פון 2 מיליאָן מענשען.

בעת די לויה-פייערליכקייטען האָבען געחלשט 7 טויזענד מענשען, וועלכע האָבען בעקומען הילף פון 40 אַמבולאַנסען, וואָס זענען געווען אויסגע-שטעלט אין די גאַסען, וואו די לויה איז אַדורכגע-גאַנגען. 150 מענשען זענען אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

ירושלים, 28 (יט"א טעלעגראַפיש))
היינט, אין טאָג פון דער לויה פון ענגלישען קעניג, זענען אַלע ביוראָס און שולען געווען גע-שלאָסען. די פאַבריקען און די בעוועגונג זענען אָפּ-געשטעלט געוואָרען אויף 2 מינוט. אין די שוהלען און ביים כותל המערבי זענען אָפּגעריכט געוואָרען ספּעציעלע תפילות.

פראַנקרייך, ענגלאַנד און דייטשלאַנד
די ערשטע געשפּרעכע צווישען פלאַנדען און אידען

פּאַריז, 28 (ספּ. טעל.))
אַרומרעדענדיג דעם נעכטיגען געשפּרעך פון פּ-אַנדענען מיט אידענען אין ענגלישען אויסערן-מיניסטעריום, שרייבט „מאַטען", אַז ס'איז אַרומ-גערעדט געוואָרען די אַלגעמיינע אויסלענדישע פּאָ-ליטיק פון ביידע מלוכות.

„ל'עיור" בעטאָנט דאַגעגען, אַז ס'זענען נאָר בערירט געוואָרט עטליכע פראַגען. די וויכטיגסטע פּראָבלעמען, וואָס אינטערעסירן פּאַריז און לאָנדאָן וועלען ערשט בעטראַכט ווערען נאָך די לויה-פייערליכקייטען. די צייטונג האַלט, אַז פלאַנדען וועט וועלען אַרומרעדען מיט מינ. אידען די פראַגע פון דעמיליטאַריזירען די סטרעפע פון אויבער-רהיין און וועט שטרעבען אָנצוהויבען אונטערהאַנדלונגען צווישען פראַנקרייך, ענגלאַנד און בעלגיען. אַ בשורה פוהדיגע דעקלאַראַציע פון די דאָזיגע מלוכות, שרייבט די צייטונג, וואָלט געקענט ווירקען אויף דער דעציזיע פון דייטשלאַנד. ענגלאַנד וועט אָבער נישט וועלען אָנהויבען קיין אונטערהאַנדלונגען מיט דייטשלאַנד אין אַזאַ דראַסטישער פראַגע פאַר'ן סוף פון דער איטאַליעניש-אַביסינישער מלחמה.

„ל'עיור" איז איבערצייגט, אַז די רעגירונג אין איהר דעקלאַראַציע, וועלכע וועט דאָנערשטאָג אָפּגעגעבען ווערען אין פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט, וועט אָננעמען אַ גינסטיגע שטעלונג צו דער דייטש פראַנצויזישער דערנעהנטערונג, בתנאי, אַז זי וועט אַדורכגעפיהרט ווערען אין די ראַהמען פון דער פעלקער - ליגע.

בראַזיליען איז בעליידיגט
צוליב דער רעדע פון סאָוויעטישען פאַרשטעהער אויף דער זיצונג פון פעלקער-ליגע-ראַט

גענף, 28 (ספּ. טעל.)
דער בראַזילישער גענעראַל-קאָנסול אין גענף האָט צוגעשיקט אַ בריף צום סעקרעטאַריאַט פון דער פעלקער-ליגע, אַז בעת דער דיסקוסיע אין דער ליגע וועגען איבעררייסען די בעציהונגען צווישען די סאָוויעטען און אורוגוואַי, האָט דער סאָוויעטישער פאַרשטעהער אין זיין רעדע בעליידיגט בראַזיליען און איהר פּרעזידענט. די בראַזי-לישע רעגירונג בעקענט זיך איצט מיט'ן אינהאַלט פון דער רעדע און וועט אויפ'ן ענערגישסטען אופן פּראָטעסטירען געגען דער בעליידיגונג.

גענף, 28 (ספּ. טעל.)
דער פעלקער-בונד האָט בעקומען אַ ידיעה, אַז אין בוענאָס-איירעס איז ענדגילטיג אונטערגע-שריבען געוואָרען דער שלום צווישען פּאַראַגוואַי און באָליוויע.

מוסאָליני'ס געשפּרעך מיט'ן דייטשען אַמבאַסאַדאָר
צי וועט דייטשלאַנד העלפען איטאַליען

רוים, 28. (ספּ. טעל.) מוסאָליני האָט אויפ-גענומען דעם דייטשען אַמבאַסאַדאָר פאָן האַסעל, צוליב דעם האָט זיך אין די פראַנצויזישע צייטונגען פאַרשפּרייט אַ קלאַנג, אַז דייטשלאַנד וועט העלפען איטאַליען אין דער מלחמה. דאָס דייטשע קאָרעס-פּאָנדענץ-ביוראָ האָט די ידיעה אָפּגעלייקענט און ערקלעהרט, אַז דער וויזיט פון דייטשען אַמבאַסאַ-דאָר ביי מוסאָליני האָט געטראָגען אַ פאָרמעלען כאַראַקטער.

וויטערדיגע בלוטיגע אונרוהען אין עגיפּטען

קאַירא, 28 (ספּ. טעל.)
צוליב די וויטערדיגע סטודענטישע אונרוהען אין עגיפּטען האָט די רעגירונג אַרויסגעגעבען אַ פאַראָרדנונג צו שליסען דעם אוניווערסיטעט.

אין שפּיטאָל איז געשטאָרבען דער דריטער קרבן פון די נעכטיגע מאַניפעסטאַציע.

קאַירא, 28 (ספּ. טעל.)
צוטרייבענדיג די מאַניפעסטאַנטען האָט די פּאָליציי בענוצט געוועהר, איין סטודענט איז דער-הרגעט געוואָרען, עטליכע פאַרוואונדעט. די גע-וועלבער זענען פאַרמאַכט. דער שטרייק פון די סטודענטען דויערט ווייטער.

וויפיל וועגט ער?
אַזוי פיל גאָלד וועט ער בעקומען

באָמ... 28 (ספּ. טעל.)
דאָ ווערען געמאַכט פאַרבערייטונגען דורך דער מוסולמענישער סעקטע האַ'ישאַ צו פייערען דעם יובילעאום פון אַגאַ כאַן, וועלכער ווערט דורך די מאַכמעדאַנער בעטראַכט אַלס פאָרטרעטער פון גאָט אויף דער ערד. לויט דער טראַדיציע, וואָס הערשט אין אינדיען, וועלען די אָנהענגער פון אַגאַ-כאַן זאַמלען אַזויפיל גאָלד, וויפיל ער וועגט. דאָס גאָלד וועט איהם איבערגעגעבען ווערען אויף פילאַנ-טראָפּישע צוועקען.

אונזער וואָרט
אבי דער שענער נאָמען איז דא

ווען וועט שוין דער „קורייער פּאָראַנני" אַמאָל אויפהערען צו דעקלאַמירען וועגען דער נייטיגקייט צו ענדערן אונזער אָרדנונג, וועלכע שטיצט זיך אויף עקספּלאָאַטאַציע, אויף אומרעכט, אויף פעל-קער-האַס? צוליב וואָס שרייבט ער די אַלע פראַזען איז נישט שווער צו בעגרייפען, וויבאַלד די אומ-צופרידענהייט מיט דער עקזיסטירענדער אָרדנונג האָט אָנגעהויבען אַרומצוכאַפּען אפילו די, וואָס האָ-בען בשעתו מיט ענטוזיאַזם בעגריסט די ענדערונג פון דער פּאָליטישער מאַכט.

אָבער, אַ חוץ פראַזיינצעלטע פאַלען, אויסגע-רעכענטע אויף עפעקט, האָבען די דאָזיגע הערען ראַדיקאַלען קיינמאָל נישט פאָרמולירט זייער פּלאַן פון די געפאָדערטע דורך זיי ענדערונגען. נאָך מעהר: זיי האָבען קיינמאָל נישט פאָרגעשטעלט, ווי עס דאַרף אויסזעהן די דורך זיי געטרוימטע אָרדנונג, ועמען דאַרף געהערען די מאַכט, וואָס דאַרף טון די מאַכט אאַז"וו. אָבער איין זאַך — האָבען מיר געגלויבט — שטעלען זיי זיך פאָר גענוי אין דער קומענדיגער גערעכטער אָרדנונג זייערער: אַז דאָרט איז נישטאָ קיין אָרט פאַר אומגלייכקייט פון פעלקער, אַז דאָרט דאַרף זיין אַנ'אָרט פאַר נאַציאָנאַלער פריינדשאַפט און פולבע-רעכטיגונג פון נאַציאָנאַלע קולטורען,

ווי איז אָבער, אויב מען פלעגט איבער די שענע פראַזען מיט גרילצען, וואָס איז זיי רופט זיך אָפּ די גאווה און גרינגשעצונג פון אַ מערהייטס-פאָלק צו דער קולטור און שפּראַך פון אַ מינ-דערהייטס-פאָלק? דאָס כאַראַקטעריזירט דעם ריכ-טיגען ווערט פון די פראַזען.

פון שטענדיג אָן איז די בעצייכענונג „זשאַרגאָן" געווען דער בולט'ער סימן פון נעגאַציע פון דער יודישער קולטור און רעכטלאָזיגקייט פון דער יי-דישער שפּראַך. די דעגראַדאַציע פון דער יודישער שפּראַך איז פון שטענדיג אָן געווען דער מיטעל צו פאַרשליסען פאַר די יודישע מאַסען די אַלגעמיין-מענשליכע און נאַציאָנאַלע קולטור-ווערטען.

און דער דאָזיגער שענגייסטישער „קורייער פּאָראַנני", וואָס טריפט מיט בוימאייל פון הומאַ-ניזם און סאָציאַלער רעפאָרם, שרייבט אין איינער פון זיינע אייגענע קאָרעספּאָנדענצען פון ווילנע וועגען דער „זשאַרגאָנאָווער" פּרעסע. אָהן אַ שום בייזען מיין, חלילה, אָבער איבער אַזאַ קלייניגקייט ווי די רעכט פון אַ פאָלק, דאָס איז אַ זאַך, איבער וועלכער די ראַדיקאַלען פאַלט נישט איין זיך צו פאַרטראַכטען.

אבי דער שענער נאָמען איז דאָ!

טאָג - טעגליך
2 יאָהר

...טעג איז געוואָרען 2 יאָהר ווען ס'איז ...געשריבען געוואָרען דער פּויליש-דייטשער ...אַגרעסיע-אָפּמאַך. דער אָפיציעלער אָרגאַן פון ...רעגירונג האָט זיך אפילו אָפּגערופען אויף דעם ...יאָהרצייט, אָבער האָט דאָס אפּגעפּערטיגט ...אַ זאַץ, אַז „דער אָפּמאַך האָט אויסגע-...דעם לעבענס-פּרוב".

...זאַץ קען מען שטענדיג זאָגען. דאָס הייסט ...אַז דער אָפּמאַך איז גוט, דאָס הייסט אויך ...אַז דער אָפּמאַך איז שלעכט.

...איז אמת נישט בעקאַנט, צוליב וואָס דער ...מיניסטער בעק מאַכט אַ וויזיט אין בערלין ...מאָל ווען ער קעהרט זיך צוריק פון גענף. ...זאָל גלויבען דעם „קורייער וואַרשאַווסקי" ...צוליב דעם, ווייל מיניסטער בעק וויל מיט-...דעם דייטשען אויסערן-מיניסטעריום, אַז די ...לאַסט פון פּויליש-דייטשען אָפּמאַך טראָגט ...און דייטשלאַנד איז נאָר אַ פּאַסיווער צד.

...וואָס האָט פּוילען ווירקליך געהאַט פון דעם ...אויב היטלער אַליין און אַלע אַנדערע ...פּאָליטיקער אַקצענטירען איצט ביי יעדער ...געלעגענהייט, אַז זיי מיינען נישט צו רעווידירען ...דייטש-פראַנצויזישע גרעניצען, אַקצענטירען זיי ...אָבער נישט לגבי פּוילען, אַזוי ווי זיי וואָלטען ...די פון דער רעוויזיע בלויז אָפּגעלעגט.

...וועגען דעם ווירטשאַפטליכען אָפּמאַך האָבען ...געשריבען. די פּוילישע חובות אין דייטש-...לאַנד זענען איינגעפרוירען און ס'איז נישט פאַרהאַן ...מעגליכקייט צוריקצובעקומען דאָס געלד.

...וואָס שייך ווידער דאָס בעהאַנדלען פּוילישע ...אין דייטשלאַנד און דייטשע אין פּוילען, ...ערבי נישט פאַרהאַן קיין שום פאַרגלייך. ...פּוילישע בירגער אין נאַצי-לאַנד ווערען פאַר-...אויפ'ן גרויזאַמסטען אופן, בעת די דייטשע ...פּוילען ווערען בעהאַנדעלט ווי גלייכע בירגער. ...און צו דעם אַלעם קומט נאָך צו דאָס, וואָס ...מלוכות קוקען קרום אויף דער דאָזיגער ...דייטשער אייבזייטיגער פריינדשאַפט. אפילו ...פּאַנישע פּאָליטיקער האָבען דאָך אָפען ער-...רט, אַז ס'איז נישט ווינשענסווערט צו בלייבען ...פּאָליטיק „אויג אויף אויג" מיט דייטשלאַנד. ...אַזוי איז דער צושטאַנד צום צווייטען יאָהר-...פון שליסען די פּויליש-דייטשע נישט-אַגרעסיע ...באמת זיך נישט פאַרהאַן וואָס צו פרעהען.

...י.

צוזאמענפאהר פון פוילישע יודען אין דייטשלאנד

פוילישער אמבאסאדאר בעטייליגט זיך אין צוזאמענפאהר

בערלין, 28. (יט"א טעלעגראפיש)

א דעלעגאציע פון פארבאנד פון די פוילישע יודען אין דייטשלאנד, האט זיך געווענדעט צום פוילישען אמבאסאדאר, און איבערגעגעבען דעם בעשלוס צו רופען א צוזאמענפאהר פון פוילישע יודען אין דייטשלאנד.

דער אמבאסאדאר האט פערשפראכען, צו צו שיקען א פארשטעהער צום צוזאמענפאהר, וואס קומט פאהר דעם 19=פעברואר.

אויספארשונג פון אראבישע טעראריסטען שוין פערענדיגט

ירושלים, 38. (יט"א טעלעגראפיש)

די אויספארשונג פון די אראבישע טעראריסטען איז שוין פערענדיגט. 8 אנגעקלאגטע וועלען בעפרייט ווערען. די איבעריגע וועלען צוגעצויגען ווערען צו גערישטליכע פעראנטווארטליכקייט פאר דער'הרגענען דעם יודישען סערזשאנט און שטעלען א ווידערשטאנד דער פאליציי.

פראז. ווייצמאן ביים הויך=קאמיסאר

שארפער פראטעסט נעגען לעג.=ראט

ירושלים, 28 (יט"א טעלעגראפיש)

פראז. ווייצמאן האט בעזוכט דעם הויך-קאמיסאר וואוקאפ, און איבערגעגעבען א שארפען פראטעסט געגען דער פראקלאמירונג פון לעגיסלאטיוו-ראט.

ווידער א גרויסע באהן=קאטאסטראפע אין יאפאן

לאנדאן, (ספ. טעל.) פון טאקיא מעלדעט מען אויפ'ן מערב פון סענדאי איז א צוג ארויסגעפאלען אין טייך, 20 מענשען זיינען דערהרג'עט געווארען און 30 פערוואונדעט.

די לויה פון אמשינאווער רבי זצ"ל

ווארשא, 28 (טעלעפאניש)

היינט איז פארגעקומען די גראנדיעזע לויה פון אמשינאווער רבי זצ"ל, וועלכע האט זיך אנגעהויבען 1 א זייגער בייטאג פון אטוואצק קיין ווארשא. איבער'ן גאנצען שאסיי האבען טויזענדער חסידים בעגלייט די עגלה, וועלכע איז אנגעקומען 2 א זייגער בייטאג קיין ווארשא אויף פאנסקא 28, וואו ס'געפינט זיך דאס אמשינאווער שטיבעל. רבנים און רביים האבען אריינגעטראגען דעם ארון אין שטיבעל, וואו ס'איז פארגעקומען די טהרה.

4 א זייגער האבען די נאהענטסטע חסידים ארויסגעטראגען דעם ארון און די לויה האט זיך אנגעהויבען און איז געגאנגען דורך פאנסקא, מאריאנסקא, טווארדא, גזשיבאווא, גראניטשנא, זשעלאזנא, פזשעסיאזד נאלעווקי, און גענשא.

טויזענדער און טויזענדער חסידים האבען בעגלייט דעם ארון, צעהנדליגער רבנים און רביים, און דער גאנצער ווארשאווער ראבינאט.

ביים אריינגעהן אויפ'ן בית-עולם איז דאס געדראנג געווען אזוי גרויס, אז די פאליציי האט געמוזט אפשטעלען דאס אריינגעהן אויפ'ן בית-עולם. נאך דער קבורה האבען די קינדער פון נפטר געזאגט קדיש און דער עולם האט געווינשען מזל-טוב דעם ממלא מקום, וועלכער איז דער עלטסטער זוהן, דער זשירארדאווער רב.

באדען=פערקויף אין ארץ=ישראל ווערט בעגרענעצט

ירושלים, 28 (יט"א טעלעגראפיש)

די רעגירונג גרייט צו א געזעץ-פראיעקט וועגען בעגרענעצען די רעכט פון די בעזיצער פון קליינע באדען-שטחים צו פערקויפען דעם באדען, אונאפהענגיג דערפון, וואו דער באדען געפינט זיך.

קיין ריכטונג נישט בעקומען קיין אבסאלוטע מעהרהייט

ביי די וואהלען צום גריכישען פארלאמענט

אטען, 28 (ספ. טעל.)

דאס אינערן-מיניסטעריום האט פערעפענטליכט די רעזולטאטען פון די וואהלען צום גריכישען פארלאמענט. ווענעזעלאסעס ליבעראלע גרופע האט בעקומען 124 מאנדאטען, די ריכטונג פון גענ. מיניסטער טסאלדאריס — 65 מאנדאטען, די בלאקירטע גרופע פון גענ. קאנדיליס און גענ. מיניסטער טעאטעקיס — 60 מאנדאטען, ליסטע פון גענ. מעטאקסאס — 7 מאנדאטען, רעפובליקאנער — 12, קאמוניסטען — 16. אזוי-ארום האט קיינער נישט בעקומען קיין אבסאלוטע מעהרהייט. דער איינציגער וועג איז צו שאפען א רעגירונג פון נאציאנאלער איינהייט.

פרעמיער קאשטשאלקאווסקי צוריק אין ווארשא

ווארשא, 28 (טעלעפאניש)

היינט איז צוריקגעקומען קיין ווארשא דער פרעמיער קאשטשאלקאווסקי, וועלכער האט פערברענגט עטליכע טעג אין זאקאפאנע. מיט'ן צוריקקעהר פון פרעמיער וועלען זיך אנהויבען די וויכטיגע ארבייטען פון דער רעגירונג.

קהלה=וואהלען אין ווארשא

פאדערט פראזעס מאזור

ווארשא, 28 (יט"א טעלעפאניש)

דער פראזעס פון דער ווארשאווער קהלה פאליי מאזור, האט זיך געווענדעט מיט א מעמאראנדום צו דער רעגירונג, וואס שנעלער צו בעשטימען דעם טערמין פון די קהלה-וואהלען אין ווארשא. פראזעס מאזור מאטיווירט דאס דערמיט, אז פון די 16 מיטגלידער פון ראט זיינען טעטיג בלויז 9. דערביי קומט אן זעהר שווער צוזאמענצושטעלען א קווארום.

זיצונג פון דער זעלבסטפערוואלטונגס=קאמיסיע ביים סיים

ווארשא, 28 (טעלעפאניש)

היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון דער מיניסטעראט וועג' און זעלבסטפערוואלטונגס-קאמיסיע ביים סיים. אלס פארזיצער איז געוועהלט געווארען ד"ר דוך.

גענעראל פאן עפ היטלער'ס יורש

פראג, 28. (ספ. טעל.) טשעכישע בלעטער מעלדעט פון בערלין, אז דער קאנצלער היטלער זאל האבען בדעה פארצולעגען דעם רייכסטאג וועלכער קומט זיך צונויף אין פעברואר אדער מערץ א געזעץ-פראיעקט, וועלכע רעגולירט די פראגע פון זיינעס א נאכפאלגער.

אין בערלין קורסירען קלאנגען, אז היטלער'ס נאכפאלגער זאל זיין גענעראל פאן עפ דער פראיעקט זאל פארזעהען דאס אפגרעניצען די פונקציעס פון מלוכה-פרעזידענט פון די קאנצלעריי.

שווערע פרעסט אין אמעריקא

235 מענשען פערפרוירען געווארען

ניו-יארק, 28 (ספ. טעל.)

די כוואליע פון פרעסט בעזונדער אין די מיזרח-שטאטען און דרום-מערב שטאטען דויערט ווייטער. לויט די לעצטע ידיעות זיינען 235 פערזאן אומגעקומען. די מאטעריעלע שאדענס בעטרעפען מיליאן דאלאר.

אויפרייס אין א פולווער-לאגער

פעקין, 28. (ספ. טעל.) דער רעגירונגס-לאגער פון פולווער און מענטוק האט אויפגעריסען 50 הייזער זיינען איינגעצונדען פערניכטעט געווארען.

סענסאציאנעלער פראצעס פון א דייטשער פירמע געגען א יודישען אדוואקאט

וועלכער וויל נישט האבען קיין בעציהונגען מיט היטלער=דייטשלאנד

ווארשא, 28 (טעלעפאניש)

דער ווארשאווער יודישער אדוואקאט געלערנטער האט נאך פאר דער היטלער-איבערקעהרעניש בעשטעלט אין דער בערלינער פירמע „ארטיבוס און ליטערוס" א געאגראפישע ענציקלאפעדיע. דאס ערשטע העפט האט מען איהם צוגעשיקט שוין נאך דער היטלער-איבערקעהרעניש. אדוו. געלערנטער האט צוריקגעשיקט דאס העפט מיט א צושריפט, אז ער וויל נישט האבען קיין בעציהונגען מיט א לאנד, וואו יודען ווערען אויף אזא אכזריותדיגען אופן פערפאלגט.

די פירמע האט דעריבער אנגעקלאגט דעם אדיואקאט אין געריכט, פאדערענדיג צו בעצאהלען פאר דער בעשטעלטער ענציקלאפעדיע.

נעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס אין א ווארשאווער שטאטישען געריכט. אדוו. געלערנטער האט ערקלערט, אז די ענציקלאפעדיע האט א קלענערען ווערט צוליב דעם, וואס דארטען זיינען אויסגעמיטען געווארען די ארבייטען פון יודישע וויסענשאפטלער. אדוו. געלערנטער האט צוגעשטעלט דעם געריכט אן ענציקלאפעדיע, וואו ס'ווערט געזאגט, אז אין בילינ פערפאלגט די פוילישע מינדערהייט די דייטשע מעהרהייט און גיט צו, אז א פוילישער בירגער קען נישט פרענומערירען א פויליש-פיינדליכע אויסגאבע.

דער אורטייל וועט ארויסגעטראגען ווערען אין א וואך ארום.

Doktór
Henrykowski

ספעציעל - ארצט פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג:
טראוגוטא 9, טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד.
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאג

דער יודישער פליישער=פעראיין
זגערזשער 84

מאכט בעקאנט, אז זונטאג, דעם 2-טען פעברואר 1936, 5 א זייגער נאכמיטאג צום ערשטען טערמין און 6 א זייגער צום צווייטען טערמין, גילטיג ביי יעדער צאהל מיטגלידער, קומט פאר אין פעראיינס-לאקאל, זגערזשער 84 די

אלגעמיינע פערזאמלונג

פון די מיטגלידער פון (וואזיעמנע פאמאץ) ביים יודישען פליישער-פעראיין, זגערזשער 84: מיט פאלגענדען טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג; 2) וואהלען פון א פארזיצער; 3) טעטיגקייטס=בעריכט פאר'ן יאהר 1935 4) וואהלען פון א נייער פערוואלטונג; 5) פרייע פארשלאגען.

מיט אכטונג די פערוואלטונג.

קאפעלוש=מאכער=צעך אין לאדז
פילסודסקיעגא 69, טעל. 230-88.

מאנטאג, ד. 3 פעברואר ד. י. 6 אווענד צום 1-טען טערמין און 7 אווענד צום 2-טען טערמין קומט פאר די

אלגעמיינע פערזאמלונג

פון אונזער צעך

אין לאקאל פון צענטר. האנדוו.-פערבאנד, פילסודסקיעגא 69

די מיטגלידער ווערען אויפגעפאדערט פינקטליך און צאהלרייך צו קומען.

מיט דרך ארץ

וואהל-קאמיסיע
פארזיצער: י. בערמאן
ווי-פארזיצער: ר. מירקיסאוו
סעקרעטאר: י. שווארצבערג

פערוואלטונג
מטארשי: א. לאסקער

מעלדונג.

צוליב'ן נישט טאקטישען אויספיהרען געגען דער פערוואלטונג פון דער ציימונגס-פערקויפער - סעקציע, און נישט וועלענדיג צאהלען קיין חודש-בייטראג, וועלענדיג נאך דערביי געניסען פון דער יעצטיגער קויהלען-אקציע, ווערט דער ה' פרימאן דוד (גלובנא 46) אויסגעשלאסען פון פעראיין.

די פערוואלטונג
פון דער ציימונגס = סעקציע
ביים קליינהענדלער-פעראיין
פרייהייטס-פלאץ 3.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג - אוראלאג
Wólczańska 23, tel. 139-88
האט בעגויט די אויפנאהמען.
נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09.
נעהמט אן פון 4—8 אווענד.

אלע געליטענע פון דער פירמע
ליב הערמאן
פילסודסקיעגא 54

זאלען זיך מעלדען היינט, מיטוואך, ד. 29/I פון 3—5 נ"מ אין אייגענעם אינטערעס צו ה' וויינמאן, אגראדאווא 9, כדי אנצונעהמען געמיינזאמע שריט.

א גרופע געליטענע.

געדענקט, שטשענשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% בילליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 גאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

Dr. I. SILBERSTROM
Kilińskiego 127
ספעציעל-ארצט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
קווארץ=לאמפ, — ראדיקאלע בעזייטיגונג פון איבריגע האר.
נעהמט אן פון 4—8 אווענד.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען
שערפליע 37 6

אכטונג,
ציימונגס=פערשפרייטער!
מיטגלידער פון פאמארסקא 15.
איהר ווערט געבעטען צו קומען דעם קומענדיגען מאנטאג, ד. 3 פעברואר, פינקטליך 8 א זייגער אווענד אין לאקאל פון פעראיין, צו דער אויסצאהלונג אויף קויהלען.
מיט דרך ארץ
די פערוואלטונג.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אוו.

אויערען, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון
Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטא-רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אווענט.

Dr. W. Łagunowski
specjalista
chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych
(Gabinet Roentgeno- i światło-leczniczy)
PIOTRKOWSKA 70 tel. 181-83
Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz.
w niedziele i święta od 10—1.

פאר גארד...
ביזשוטעריע
און לאמבארד- קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

ד"ר העלער...
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכקייט
טראוגוטא 8, טעל. ...
נעהמט אן פון 8-11 און פון 4-8 אוו.
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

Dr. med.
...ZADZIEWICZ
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און קעהלקאפף-קראנקהייטען
...rkowska 164, tel. 125-26.
נעמט אן פון 5—8 אווענד.

...med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס, הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג מענער - שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. ...40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9
זונטאג און יום טוב פון 9-1
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר ...

DR. MED. H.
Różaner
ספעציאליסט פאר
הויט, וועגערישע און סעקסועלע קראנקהייטען
NARUTOWICZA 9,
tel. 128-98.
נעמט אן פון 9—1 פארמ. און פון ...

בודזשעט פון בילדונגס-מיניסטעריום
אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער סיים-קאָמיסיע
רעדע פון בילדונגס-מיניסטער.—א מיליאָן קינדער אהן שול.—וועגן די אונרוהען אויף די הויכשולען וועט דער מיניסטער רעדן אויפן סיים-פלענום
גרויסע רעדע פון דעפוטאט מינצבערג

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש)
ר בודזשעט-קאָמיסיע ביים סיים איז צוגעטרע
ו בעטראַכטען דעם בודזשעט פון בילדונגס-
סטעריום.

נאלד אין אָנהויב האָט געהאַלטען אַ גרויסע
דער בילדונגס-מינ. פראָפ. שוויענטאָסלאַווסקי.
אָט אָנגעוויזען, אַז די בעדערפעֿנישען פון מי-
ריום שטייגען פיל איבער די פינאַנץ-מעג-
טען, וואָס דאָס מיניסטעריום בעזיצט. דער
טעט פון בילדונגס-מיניסטעריום איז פערקלע-
געוואָרען מיט 2,740,000 זלאָטעס.
איבערגעהענדיג צו די שול-פּראָבלעמען, ער-
דער מיניסטער, אַז ער וועט ווייטער שטרע
צו דער רעאַליזאַציע פון דער שול-רעפאָרם
געזעץ פון 11 מערץ 1932 און קודם כל
ונעהמען מיט אָרגאַניזירען דאָס פּראָפעסיאָ-
שול-וועזען.
דער נאַטירליכער וואוקס פון דער בעפעלקע-
פון יאָהר 1927 ביז צום יאָהר 1937 פער-
ט די צאָהל קינדער אין שול-עלטער מיט
ליאָן. אין איצטיגען מאָמענט בעטרעפט די
קינדער אין שול-עלטער 5.400.000. מ'וואָלט
ער געדאַרפט אַ פערגרעסערטע צאָהל לעהרער
שול-בנינים. די מיטלען זענען אָבער קליינע
מיליאָן קינדער בלייבען מחוץ דער שול.
דער מיניסטער ערקלערט, אַז אויב דאָס ביל-
מיניסטעריום וועט נישט בעקומען קיין גרע-
פינאַנץ-מעגליכקייטען וועט די פאָלקס-שול
קענען ווי געהעריג ערפילען איהר אויפגאַבע.
אין די מיטעל-שולען זענען פערהאַן 54,519
אין די מלוכה'שע שולען און 77,253 אין די
ראַטע שולען.
דער מיניסטער רעדט נאָך זעהר פיל וועגען
פּראָפעסיאָנעלען שול-וועזען, וועלכעס ער האַלט
זעהר וויכטיג און צום סוף זאָגט ער, אַז מיט
פּראַגע וועגען די אונרוהען אויף די הויכ-
ען וועט ער זיך בעשעפטיגען אויפ'ן פלענום
סיים.
דאַן רעפערירט דעם בודזשעט דעפ. פּאַר-
סקי. צום וואָרט זענען פערשריבען 27 רעדנער.
זיצונג פערציהט זיך ביז פאַרטאָגס.
דעפ. מינצבערג נעהמט אַ וואָרט און זאָגט
אַנדערען:
אין פונם אַריינפיהר-וואָרט פונם בודזשעט-רע-
נט איז ליכט זיך צו איבערצייגען וועגען דעם
עריגען צושטאַנד פון שול-וועזען אין לאַנד.
שרעקליכער קריזיס לאָזט זיך דאָ אפשר צום
סטען פיהלען, וואָרום ער דערלאַנגט אַ קלאַפּ
גייסט, אונזערע האָפנונגען, אונזער צוקונפט.
ליאָן קינדער אָהן אַ שול — דאָס איז דאָך, מייר
הערען, אַ קאַטאַסטראָפע! **דער אַנאַלפאַ-
בעטיזם וואַקסט אויף אַ שוידערליכען
אופן!** אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען יודישע קינ-
דער, פיהלען זיי נאָך וועהטאָגליכער און נאָך שמערצ-
ליכער דעם דאָזיגען קלאַפּ. די סיסטעמאַטישע אַק-
ציע פון דער בילדונגס-מאַכט צו ליקווידירען און
צו פּייניגען די יודישע שולען — דאָס איז אַ קאַ-
פיטעל פאַר זיך.
די יודישע בעפעלקערונג איז בעאונרוהיגט פון
דעם צושטאַנד און פערביטערט פון דער נע-
געטיווער לאַגע. **דאָס ליקווידירען די מלוכה-
שולען פאַר יודישע קינדער**, די פּאָווישעכנע
שולען, וואו שבת קומען נישט פאַר קיין לימודים
און וואו דער אונטערריכט ווערט געפיהרט דורך
יודישע לעהרער, — רייסט אַרונטער בכלל די ביז-
העריגע ערציהונגס - פּאָליטיק.
עס מאַכט זיך, אַז ביי אַזעלכע בעדינגונגען וואָלט
די שול-מאַכט געדאַרפט געבען אַ מעגליכקייט דער
געזעלשאַפטליכער און פּריוואַטער איניציאַטיווע צו
פולען די לאַגע. ליידער איז אָבער אַזוי נישט.
**די יודישע בעפעלקערונג לעבט אין
שווערע מאַטעריעלע בעדינגונגען. פון-
דעסטוועגען איז זי גרייט אויף די גרעס-
טע קרבנות, אבי די קינדער, וואָס גע-
פינען נישט קיין אָרט אין די מלוכה-
שולען,** זאָלען נישט בלייבען הפקר. די דאָזיגע
שטרעבונג פון געזעלשאַפטליכע איניציאַטיוו וואָלט די מאַכט בעדאַרפט ווי-
פיל מעגליך אונטערשטיצען. פאַרוואָס-זשע ווייזט
זי אָבער מאַכט נישט אַרויס די געהעריגע פערשטענדניש
פאַר דאָס דער ברענענדיגער און אָנגעוועהטאָגטער
פראַגע? די יודישע בעפעלקערונג טרעפט אָן אויף
אַזעלכע שווערע שוועריגקייטען סיי ביים עפענען נייע
שולען און סיי ביים צוגוויפשטעלען די פּראָגראַמען.
דער רעדנער, פערשטעהט זיך, וועגען שולען, וואָס ענט-
שפּרעכען אין יעדער הינזיכט די נויטיגע פאָדערונ-
גען. ס'איז אַ קלאָרע זאַך, אַז די יודישע שולען מו-
זען און דאַרפען בלייבען אויגענאַרטיג אין רעליגי-
עזען און נאַציאָנאַלען זין, אָבער דאָס פערקלענערט
נישט און פערמינערט נישט אויף קיינהאָר דעם פּראָ-
גראַם פון די אַלגעמיינע לימודים און דאָך זאָגט מען
אָפּ אָפּטמאָל צו בעשטעטיגען אַזעלכע שולען.
נאָכמעהר: **לעצטענס האָבען נאָך די
יודישע קינדער אויסצושטעהן אַנדערע
שוועריגקייטען אויף זייער ערציהונגס-
וועג.** לויט דער ביז-איצטיגער פּראַקטיק, וואָס איז
אָנגענומען געוואָרען זינט פוילענס אומאָפּהענגיג-
קייט, פלעגט די שול-מאַכט בעפרייען יודישע קינדער
וואָס לערנען אין פּאָווישעכנע שולען, פון די לימו-
דים אין שבת און פרייטאָג נאָכמיטאָג אין די ווינ-
טער-חדשים. דער דאָזיגער ענין איז בשעתו נאָך-
מיהרט געוואָרען דורך ענטשפּרעכענדע צירקולאַרען
פון בילדונגס-מיניסטעריום. אין די לעצטע חדשים
חזר'ן זיך אָבער איבער פּאַלען, וואָס יודישע קינדער
ווערען געצוואונגען צו קומען אין שול אַריין אפילו
צו שרייבען שבת. דאָס ווערט געטוהן דורך די לייטער
פון די פּאָווישעכנע שולען אָפטמאָל מיט דער הסכמה
פון די שול-אינספּעקטאָרען.
דאָס יודישע קינד ווערט אַזוי אַרום נישט בלויז
אַרויסגעריסען פון דער יום-טוב אַטמאָספערע, פון
תפילה, פון דער היימישער שבת-שטימונג, נאָר
ווערט אויך רעליגיעז פערקריפּעלט. דאָס בילדונגס-
מיניסטעריום איז דאָך זיכער נישט פעראינטערע-
סירט דערין, אַז דער רעליגיעזער, אָדער נאַציאָנאַלער
געפיהל פון קינד זאָל ליידען. דאָס צווינגען יודישע
קינדער צו קומען שבת אין די שולען איז אַ פערלע-
צונג פון רעליגיעזען געוויסען און פאַר דער גלוי-
בענס-פרייהייט.
איך אפּעליר צום ה' מיניסטער, אַז די בשעתו
אַרויסגעגעבענע צירקולאַרען זאָלען איצט בענייט
און פּאַקטיש אָנגעווענדעט ווערען.
רעדענדיג וועגען דער רעליגיעזע און נאַציאָנאַלע
ענינים אין די פּאָווישעכנע שולען, מוז איך אויך
בעריהרען די פּראַגע וועגען לימוד פון רעליגיע, איך
שטעל פעסט, אַז דער דאָזיגער לימוד איז דאָרט אַ
פּשוט'ע פיקציע, ווייל סיי די צאָהל שעה'ן און סיי
דער איכות פון די לעהרער גיבען אָפּטמאָל קיין שום
פּאָזיטיווען רעזולטאַט נישט.
איך גיעה איבער צו אַנ'אַנדערען פּרט, יאָהר-
יעהרליך שטעל איך פאַר די עוולה, וואָס געשעהט
דער יודישער בעפעלקערונג, ווען ס'האַנדעלט זיך
אין די בודזשעטען-סומען פון בילדונגס-מיניסטער-
יום. ביטע צו פערגלייכען די ציפערן: אין משך פון
יאָהר גיט די מלוכה אויס עטליכע צוואַנציג מיליאָן
זל. פאַר פערשידענע אמונות, אָבער **פאַר דער
יודישער אמונה ווערט אויסגעגעבען
ראַפּטום 182 טויזענד 760 זל.! וואָסערע
ווייטער מהלך, וואָס'ערע דיספּראָפּאָר-
ציע, וואָס'ערע גרויסער אונטערשיד!**
מ'קען הרייסט זאָגען, אַז די יודישע בעפעלקערונג
בעקומט בלויז אַ בייטרעל. און אדרבא: זאָל מען
זעהן, וויפיל די דאָזיגע אמונה בעצאָהלט שטייערן
און זעהט אויס אין בודזשעט פון פינאַנץ-מיניס-
טעריום. דער ה' מיניסטער האָט טאַקי געהאַל-
טען פאַר נויטיג צו פערזיכערן, אַז דאָס מיניסטער-
יום וועט להבא בעפרידיגען אַלע נויטיגע רעליגיעזע
הצטרכות'ן פון אַלע אמונות. מיט צופרידענהייט נע-
מען מיר אָן די דאָזיגע פערזיכערונג און האָפען, אַז
דער ביז-איצטיגער מצב וועט זיך אויף אַנ'אמת
פערבעסערן.
קוים האַלט די יודישע בעפעלקערונג אויס אַ נעץ
פון רעליגיעזע און נאַציאָנאַלע שולען פון פערשי-
דענע ריכטונגען און קאַטעגאָריעס, וואָס זענען אין
הסכם מיט די בעשטימונגען, וועלכע דער מיניסטער
האָט דאָ אויסגערעכענט, האָט זי אוודאי און
אוודאי רעכט צו פערלאַנגען אַ געהעריגע סובסידיע.
אויב נישט אין די גרעניצען, וואָס די מלוכה גיט
אויס אויף ערציהונג פון יעדען שילער אין אַ אַל-
געמיינער שול, איז לכל הפּחות אין די גרעניצען פון
אַ געהעריגער הילף!
און איצט — אפשר די אָנגעווייטאָגטסטע פּראַגע.
**דאָס, וואָס ס'קומט לעצטענס פאָר אין
די הויך-שולען געהט שוין אַריבער אַלע
גרעניצען**. דער ה' מיניסטער האָט דאָ געזאָגט,
אַז וועגען די דאָזיגע געשעהענישען וועט ער רעדען
פאַרן פלענום פון סיים. מעגליך, אַז ביז דעמאָלט
וועט זיין רוהיג. איך בין אָבער נישט מסכים, אַז
מ'קען וואַרטען.
בעת כ'האָב פאָריגע וואָך בעריהרט די פּראַגע
פון אַנטי-יודישע עקסצעסען אין לאַנד, האָבען אַ
טייל קאָלעגען - דעפּוטאַטען בעדויערט דעם דאָזיגען
צושטאַנד. אָבער, מיינע הערען, דער מקור פונם
שלעכטס שטעקט אפשר דווקא אין דער אַטמאָספערע
פון די הויך-שולען. אויב דער אַוואַנגאַרד פון דער אוניווערסיטעט
„בלום פון דער יוגענד" ווייזט אַזאַ ביישפּיל,
איז זיך דען צו וואונדערן אויפ'ן גאַסען-המון? אָט
האָט מען ערשט נעכטען אָנווענד געוואָרפען אַ פער-
סאַרדע אין לאָדז — און איז דען דאָס אַנ'איינצעל-
פאַל?
דאָס היינטיגע פוילען וויל דאָך נישט מאַכען
קיין שטריך איבער'ן אַמאָליגען פוילען. מוזען מיר
דעריבער זיך ענטשליסען אויף אַ קלאָרען און מוטי-
גען שריט. ס'האָט די פאָריגע וואָך קאָלעגע דעפּו-
טאַט וואַלעוווסקי געזאָגט, אַז פוילען איז נישט קיין
פּאַסיגער באָדען פאַרן האַקענקרייץ, און אַז מיר קע-
נען זיך פערגינען צו געהן מיט אַנ'אייגענעם וועג
און צו האָבען אַנ'אייגענע אידעע. פאַרוואָס-זשע
דערלאָזט מען, אַז ס'זאָל איבערגעטראָגען ווערען די
דאָזיגע פערשאָלטענע און שענדליכע לעהרע, וואָס
קען נישט זיין פאַר אונז נישט קיין ביישפּיל און
נישט קיין וועגווייזער?
ס'זענען מיר בעקאַנט פאַקטען, וואָס זענען פשוט
נישט צום גלויבען. מיט עטליכע וואָכען צוריק האָט
מען אין פּויזנער אוניווערזיטעט, וואו ס'לערנט אַ
נישטיג הייפעל יודישע סטודענטען, אַזוי פערוואונ-
דעט און צושלאָגען איינעם פון זיי, אַז ער האָט זעקס
וואָכען צייט געמוזט ליגען צו בעט. מ'האָט איהם
אפילו געדראָהט מיט טויט. ווען ער האָט אָבער גע-
וואָלט זיך אַריבערטראָגען אין אַ צווייטען אוניווער-
זיטעט — וויל מען איהם דאָרט נישט אָננעהמען.
די פּאָליטיש - אונטערגעהעצטע יוגענד **פאַ-
דערט היינט בעזונדערע בענק, מאָר-
גען וועט זי פאָדערן עפּעס אַנדערש. זע-
נען שוין טאַקי נישט פערהאַן קיין אַנ-
דערע מיטלען, ווי אַזוי צו ערלעדיגען די
דאָזיגע פאָדערונגען, ווי אויפן חשבון
פון דערנידריגען דעם יודישען אַקאַדע-
מיקער?** נייין, די יודישע יוגענד וועט זיך נישט
לאָזען דערנידריגען, ווייל זי האָט זיך דאָס אין פּוי-
לען נישט פערדינט, פּונקט אַזוי, ווי די פּוילישע
יוגענד לאָזט זיך ערגיץ אַנדערש אין אויסלאַנד נישט
דערנידריגען, ווייל זי האָט זיך אויך דאָס נישט פער-
דינט!
און אין דער זעלבער צייט, ווען אַ געוויסער טייל
פון דער פּוילישער אַקאַדעמישער יוגענד שיידט זיך
אָפּ פון די יודישע סטודענטען, האַלט די שול-מאַכט
פאַר פּאַסיג צו ליקווידירען פּאָווישעכנע שולען פאַר
יודישע קינדער און זיי אַריינצופיהרען אין אַלגע-
מיינע שולען.
צוליב די עקסצעסען האָבען מיר שוין פערגעסען
וועגען דער איינענטליכער אַקאַדעמישער פּראַגע,
וועגען דעם „נומערוס קלויזוס", וואָס
הערשט אַזוי מעכטיג און שטאַרק אין די פּוילישע
הויכשולען. די יודישע יוגענד, וואָס ענדיגט אַ מי-
טעל-שכל איז געצוואונגען צו זיין בע'וגר איבער דער
וועלט און צו זוכען אַ וויסענשאַפטליכען מקום-
מקלט, בפרט נאָך אין דער צייט, ווען דאָס אָננעה-
מען יודען אין די פּאַך-שולען איז לעצטענס אַזוי
בעשוועהרט געוואָרען. שוין אַ לאַנגע רייה יאָהרען,
ווי מיר פערלאַנגען די דאָזיגע אָנגעלעגענהייט זאָל
רעגולירט ווערען. און ס'איז נישט אויסגעשלאָסען,
אַז ווייל ס'איז ביז איצט נישט אָנגענומען קיין שטע-
לונג אין דעם ענין, האָט אין אַ געוויסער מאָס גורם
געווען צו די לעצטע געשעהענישען.
איך וויל נאָך אַרומרעדען די פּראַגע פון די יו-
דישע קהלות.
די געשיכטע פון די יודישע קהלות קען נישט
קיין פּאַל, ווען ענינים פון דת זאָלען אַרונטערפאַ-
לען אונטער אָפּצאָהלען און שטייערן לטובת דער
מלוכה, אָדער קאָמונאַלע פערוואַלטונגען.
די לעצטע צייט האָט די פינאַנץ-מאַכט אָנגעהוי-
בען פאָדערן פון די יודישע קהלות צו בעצאָהלען
דער אינדוסטריע-שטייער פון מקוואות און שחיטה.
אַ צווייטער ענין: דאָס מיניסטעריום פאַר אמו-
נות און פאָלקס-בילדונג שטעהט אויפ'ן שטאַנד-
פּונקט, אַז די בעאַמטע פון יודישע קהלות אונטער-
ליגען נישט קיין פערזיכערונגען אין „זופו", האָ-
בען אָבער דאָס אַרבייטס - מיניסטעריום פאָדערט
זיי יאָ צו פערזיכערן אין „זופו".
ס'איז אפשר קיין חידוש נישט, אויב צוויי מי-
ניסטעריומס האָבען צוויי בעזונדערע שטאַנדפּונק-
טען אין איין און דער זעלבער פּראַגע, וואָרום אפילו
די צוויי העכסטע געריכטס - אינסטאַנצען אין דער
מלוכה געהען זיך אויך פונאַנדער אינם זעלבען
ענין.
דער העכסטער אַדמיניסטראַטיווער טריבונאַל
שטעהט אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז די יודישע קהלות
מוזען בעצאָהלען דעם אינדוסטריע-שטייער פון
שחיטה און דאָס העכסטע געריכט האָט אַרויסגע-
געבען גראָד אַ פערקעהרטען אורטייל. דער מלוכה-
טריבונאַל האַלט זיך ביי דער שיטה, אַז די שחיטה
ברענגט ריוח די קהלות, דאָס העכסטע געריכט דאַ-
געגען האַלט זיך ביי דער מיינונג, אַז דאָמינירענד
איז די בעשטימונג פון דער שחיטה.
ס'איז אַ קלאָרע זאַך, אַז גראָד אַזוי ווי ס'וואָלט
זיין אַ קוריאָז, דאָס פערפליכטען די קהלות צו בע-
צאָהלען אינדוסטריע-שטייער פון די הכנסות פון
בית-החיים און פון קהלה-עטאַט, ווייל זיי זענען בע-
שטימט פאַר רעליגיעזע צוועקען, גראָד אַזוי איז נישט
ריכטיג דאָס בעשטייערן די קהלות צוליב דער הכ-
נסה פון שחיטה-אָפּצאָהל.
היות די הכנסות פון רעליגיעזע קערפּערשאַפטען
זענען פריי פון כל'ערליי אָפּצאָהלען צוליב זייער
בעשטימונג, דאַרפען זיי דערפון אויך בעפרייט ווע-
רען אין אַלע פאָרמען און אויסדרוקען.
אָבער, ווער, אויב נישט דאָס מיניסטעריום פאַר
אמונות און פאָלקס-בילדונג, וואָס איז דער געזעצ-
ליכער אַפּוטראָפּס און די העכסטע מאַכט איבער די
יודישע קהלות, איז מחויב דעם ענין צו פעראייניג-
הייטליכען מיט דער פינאַנץ-מאַכט און איהם ענט-
גילטיג צו רעגולירען?
דאָס זעלבע מוז געשעהן ווי אַמשנעלסטען
בנוגע דער פערזיכערונג פון די קהלה-בעאַמטע. אויך
אין דעם פּרט דאַרף אַ פערשטענדיגונג צווישען
מיניסטעריום פאַר אמונות און פאָלקס-בילדונג
מיט'ן מיניסטעריום פאַר אַרבייט און געזעלשאַפט-
ליכע השגחה פערטיידיגען און פערהיטען די יודישע
קהלות פון די שטענדיגע אונאָנגענעהמליכקייטען
און דאָס שטענדיגע בלאָנזשען אין דעם פּרט אין
דער פינסטער.
כ'מוז צוגעבען, אַז דער ה' מיניסטער זאַוואַדזקי
האָט מיר נאָך פאַר צוויי יאָהר צוגעזאָגט דעם ענין
פון אינדוסטריע-שטייער גינסטיג צו ערלעדיגען. לי-
דער איז דאָס אָבער ביז היינט נישט געשעהן.
נאָך אַ פּאָר ווערטער וועגען אַריינמישען זיך
פון דער אויפזיכטס-מאַכט אין ענינים פון די יודי-
שע קהלות. די השגחה איבער זיי איז פאָרגעזעהן
אין געזעץ. אין דער לעצטער צייט אָבער איז שוין דער
גאַנגען דערצו, אַז מ'מישט זיך אַריין אָפּטמאָל אין
די אינערליכסטע ענינים פון יודישען לעבען אויף
אַזאַ אופן, אַז דאָס געפינט זיך נישט אין קיין פּראָ-
פּאָרציע צו די געזעצליכע פאָרשריפטען.
**דאָס פונאַנדערלאָזען די אָרגאַנען פון
די יודישע קהלות און בעשטימען קאָ-
מיסאַרישע פערוואַלטונגען אויף זייער
אָרט איז פשוט געוואָרען עפּידעמיש.**
איינס פון די ביידע: אויב ס'האַלט ביים סוף פון
דער קאַדענץ, דאַרף מען וואַרטען ביז'ן געזעצלי-
כען אויסלאָזען זיך פון טערמין; אויב ווידער דאָס
פונאַנדערלאָזען די קהלה-אָרגאַנען איז דרינגענד נויי-
טיג — דאַרפען אויסגעשריבען ווערען נייע וואַה-
לען. אָבער דאָס איבערגעבען די יודישע קהלות אין
אונבערופענע הענד טוט אַרונטעררייסען זייער עק-
זיסטענץ און אונטערשיידען דעם מהות פון דער
רעליגיעזער זעלבסטפערוואַלטונג.
אָט דאָס זענען בקיצור די עיקר-ווייטאָגען פון
דער יודישער בעפעלקערונג אויפ'ן געביט פון ביל-
דונג און קהלות-וועזען. זיי זענען אויסערגעוועהנליך
וויכטיג און אומגעהויער וויכטיג. ס'איז די אויפגאַבע
פון מיניסטעריום פאַר אמונות און פאָלקס-בילדונג
די דאָזיגע ווי אַמשנעלסטען צו נאָרמירען און רע-
גולירען.

---

11 טויזענד אביסינער זענען אומגעקומען
בעת די לעצטע קאַמפען אויפ'ן דרום-פראָנט

לאָנדאָן, 28. (ספּ. טעל.)
פון אַדיס-אַבעבאַ טיילט מען מיט: אויפ'ן
אָבשנים פון דאַלא איז דער שוועדישער אַמבולאַנס
פון רויטען קרייץ בעת דער איטאַליענישער אָפענ-
סיווע געבליבען הינטער דער ליניע פון איטאַל-
יענישען מיליטער. דאָס פערסאָנאַל פון אַמבולאַנס
האָט זיך בעצייטענס דערהאַלטען און אויסגעמיטען
די איטאַליענישע געפאַנגענשאַפט. די מיטגלידער
פון אַמבולאַנס זענען געגאַנגען צופוס צו די אַבי-
סינישע פּאָזיציעס און דאַן זענען זיי מיט אַעראָפּ-
לאַנען אַפּגעפלויגען קיין אַדיס-אַבעבאַ. דער גאַנ-
צער אַמבולאַנס איז אַריינגעפאַלען אין די הענד
פון די איטאַליענער.
דער אַמבולאַנס פון רויטען קרייץ, וואָס
שטעהט אונטער דער אָנפיהרונג פון קאַנאַדישען
דאָקטאָר האָפּער, האָט פערלוירען די גאַנצע איינ-
ריכטונג נעבען נעגעלי. די איינריכטונג פון אַמבו-
לאַנס איז בעת די מלחמה-אָפּעראַציעס פערניכטעט
געוואָרען.
דער עסטרייכישער דאָקטאָר שופלער און
דער אירלענדישער ד"ר פרופהיי, וועלכע פיהרען
אָן מיט'ן רויטען קרייץ נעבען מאַקאַלע האָבען דע-
פעשירט קיין אַדיס-אַבעבאַ, אַז זייער לאַגער איז
עטליכע מאָל באָמבאַרדירט געוואָרען דורך איטאַ-
ליענישע פלאַנען, די דאָקטוירים פּראָטעסטירען נעגען דער
באָמבאַרדירונג און פאָדערען וועגען דעם צו מעל-
דען דעם אינטערנאַציאָנאַלען רויטען-קרייץ אי
גענף.
קאַירא, 28 (ספּ. טעל.)
דאָ זענען אָנגעקומען ידיעות, אַז די צאָהל
דערהרגעטע און פערוואונדעטע אין די אַרמעען
פון די ראַסען סייום, מולוגעט און נאַסיבו בע-
טרעפען 11 טויזענד מענשען.
אַדיס-אַבעבאַ, 28 (ספּ. טעל.)
אויף אַלע פראָנטען קומען פאָר נאָר קליינע
צוזאַמענשטויסען.
אַדיס-אַבעבאַ, 28 (ספּ. טעל.)
די אַביסינישע רעגירונג לייקענט קאַטעגאָ-
ריש אָפּ די איטאַליענישע ידיעות, אַז די אַביסינער
האָבען געזאָלט ביי די לעצטע קאַמפען אויפ'ן
דרום-פראָנט פערלירען 10 טויזענער מענשען, דאָ-
געגען ווערט פעסטגעשטעלט, אַז ס'זענען אומגע-
קומען פיל ציווילע מענשען צוליב דער באָמבאַר-
דירונג פון עראָפּלאַנען.
רוים, 28 (ספּ. טעל.)
מוסאָליני האָט איבערגעשיקט אַ דאַנק-דעפּעשע
צום מאַרשאַל באַדאָליאָ צוליב זיגרייכען אָפּשלאָ-
גען די אַביסינישע אָפענסיווע.

דייטשע פאָדערונג פון קאָלאָניעס

אַ נייע לאָזונג אָפּצווענדען די אויפמערקזאַמקייט פון דער אינערליכער לאַגע

פון אַלע זייטען האָט מען איצט די מיינונג, אַז די ווירטשאַפט, וואָס עס פיהרט איצט דאָס דריטע רייך מוז דערפיהרען צו אַ ווירטשאַפטליכער קאַטאַסטראָפע. דער „ק׳פ.״ ווידמעט דער דאָזיגער פראַגע אַ ספּעציעלע קאָרעספּאָנדענץ פון בערלין פון וועלכער מיר נעהמען אַרויס פאָלגענדע פּרטים:

דאָס וויכטיגסטע פּראָבלעם פון דער דאָזיגער פּאָליטיק איז די ענטשיידונג פון דער פראַגע: אויף וואָס פאַר אַ לעבענס שטייגער קען זיך דייטשלאַנד איצט דערלויבען. אויב דאָס אַלץ וואָס מיר זעהען איצט אין דריטען רייך אויפן געביט פון ווירטשאַפטליכען לעבען קען אויף אַ לענגערע צייט געדעקט ווערען פון די פאָלקס הכנסות איז זעלבסטפערשטענדליך די פּאָליטיק פון נאַציאָנאַליזם אַ גערעכטע, אַ פאַראויסזעהעריגע און איהר דינאַמיק אַ שעפערישע. אויב אָבער דייטשלאַנד וועט נישט בעוויזען איהרע איצטיגע הוצאות צו דעקען פון די לויפענדע הכנסות איז ווידער נאַטירליך, אַז די איצטיגע ווירטשאַפטליכע פּאָליטיק און די אַלגעמיינע פּאָליטיק, וואָס שטיצט זיך אויף איהר, איז פאַלש.

די ווירטשאַפטליכע צוקונפט פון דייטשלאַנד וואָלט געווען געזיכערט ווען זי וואָלט געקענט אויסנוצען דעם מעכטיגען אינדוסטרי אַפּאַראַט וואָס זי בעזיצט. איצט אַרבייט ער אָבער אין אַ גרויסער מאָס פאַר די בעוואָפענונגען, עס איז אָבער נישט זיכער ווי דער ענין וועט זיך פאַרשטעלען אין די נאָהענטסטע חדשים.

ביים אָפּשאַצען די דייטשע שאַנסען קומען אין בעטראַכט עטליכע עלעמענטען וואָס זענען איצט נאָך נישט קריסטאַליזירט און צום טייל נישט בעקאַנט. עס וועט קומען אַ מאָמענט ווען די שווערע סיטואַציע וואָס פליסט אַרויס פון די דייטשע אויסלענדישע חובות קען ווערען אַ פאַקטאָר וואָס וועט גאָר פערליכטערען דעם דייטשען עקספּאָרט אָדער דאָס בעקומען פון צוגאָב קרעדיטען. עס איז אויך נישט אויסגעשלאָסען אַז די אַרמעע וואָס ווערט איצט אָרגאַניזירט וועט אַרויסטרעטען אַלס אַ ווירטשאַפטליכער פאַקטאָר. אַ חוץ דעם קען די אייראָפּעאישע לאַגע שאַפען אַזעלכע מעגליכקייטען וואָס קענען אַרויסהעלפען דער דייטשער ווירטשאַפט.

אויף די דאָזיגע מסקנות שטיצט זיך די גאַנצע דייטשע פּאָליטיק. אַ חוץ דעם בלייבט נאָר איבער די אינטואיציע פון וועלכער עס לאָזען זיך פיהרען די איצטיגע מושלים פון דריטען רייך. אין איצטיגען מאָמענט זענען אָבער די אָביעקטיווע מסקנות נישט קיין גינסטיגע.

דעם 15 ד.מ. האָט היטלער אין דייטשלאַנד געהאַלטען אַ רעדע פון וועלכע עס לוינט אונטערצושטרייכען פאָלגענדען זאַץ: „מיר ווייסען, אַז די צוקונפט וועט אונז נישט וואַרפען קיין רויזען אונטער די פיס, נאָר אַלץ מוז שווער אויסגעקעמפט ווערען און וועט פאָדערען קרבנות, כּדי צו האָבען דאָס וואָס מיר מוזען האָבען, דער ענדגילטיגער נצחון בלייבט אָבער ביי דעם וואָס בלייבט פעסט און פערליערט נישט די נערווען״.

דאָס איז היטלערס דעפיניציע פאַר די מאַסען, די אויפמערקזאַמקייט פון דער בעפעלקערונג מוז אָפּגעווענדעט ווערען פון די לויפענדע זאָרג און צרות און געווענדעט אויף צוקונפטיגע צילען וואָס זענען דערווייל נישט דערגרייכבאַר.

געבעלס האָט אויף דעם יעהרליכען אַפּעל וואָס איז פאָרגעקומען דעם 17-טען ד.ח. צום ערשטען מאָל אַרומגערעדט די פראַגע פון קאָלאָניעס און פּרעציזירט די דייטשע פאָדערונגען: „עס וועט קומען אַ צייט ווען מיר וועלען פון דער וועלט פאָדערען קאָלאָניעס. דאָס פאָלק קען נישט אַזוי שטענדיג לעבען ווי ביז איצט. מיר פאָדערן דאָס נישט נאָר אין אייגענעם אינטערעס נאָר אין אינטערעס פון דער וועלט, צו דעם איז מודה יעדער פערנינפטיגער אויסלענדער.״

געבעלס רעדע פערדינט אויפמערקזאַמקייט, דערמיט, וואָס די דייטשע פּאָליטיק האָט זיך ביז איצט געהאַלטען אין דער טאַקטיק נישט צו שטעלען קיין דירעקטע פּרעטענזיעס וועגען קאָלאָניעס. די דירעקטיווען זענען דייטליך געגאַנגען אין דער ריכטונג פון פערופען זיך נאָר אויף דער מיינונג פון אויסלאַנד נישט אַרויסזאָגענדיג די אייגענע. מען האָט געשפּילט אויף קאָלט. עס איז דאָך בעוואוסט אַז בעזונדערס אין ענגלאַנד זענען פאַראַן „בעגליקער פון דער מענשהייט״? אָדער מענשען וואָס פאָדערען אַ „גערעכטען שלום״ און אונטער דער לאָזונג פאָדערען זיי קאָלאָניעס פאַר דייטשלאַנד. די דאָזיגע מענשען וואָס זענען אינספּירירט געוואָרען דורך די דייטשע קרייזען און אין זייער אויפריכטיגקייט האָבען זיי געשריבען אַרטיקלען אָדער פערעפענטליכט רעזאָלוציעס, מיט פאָדערונגען פון קאָלאָניעס פאַר דייטשלאַנד. די דייטשע פּרעסע האָט פערשטעהט זיך, אויפגעכאַפּט יעדע נאָטיץ, יעדע בעוועגונג, און צוגעשמירט עס פאַר די דייטשע לעזער אין דער פאָרם פון אָנשויאונגען פון בלומרשט „אָביעקטיווע״ מענשען, עס האָט אַלזאָ געמוזט עפּעס געשעהען אויב געבעלס האָט אַזוי קאַטעגאָריש אויפגעשטעלט די פאָדערונג פון קאָלאָניעס. די פאָדערונג איז געווען אַזוי פעסט און האַרט, אַז זיין אייגענער מיניסטעריום האָט קאָנפיסקירט דעם אָריגינאַל טעקסט, געבענדיג אין דער פּרעסע נאָר דעם סקעלעט פון די פאָדערונגען, עס איז אַפילו געשעהען אַזאַ קאָמישער פאַל, אַז אַ אויסלענדישער טעלעגראַפען אַגענטור האָט מען געמאַכט אַ שווערען פאָרוואורף ווייל זי האָט ווערטליך איבערגעגעבען געבעלס רעדע וועגען די קאָלאָניעס.

פון די דאָזיגע הינטערקוליסען פאַקטען וואָלט מען געדאַרפט אָננעהמען אַז די פאָרמולירונג פון דער פאָדערונג פון קאָלאָניעס דורך געבעלס׳ן איז געווען אַ רעזולטאַט פון דער אַטמאָספערע וואָס האָט געהערשט אויף דער פערזאַמלונג אייהער אַ טאַקטיש אָהנגעפיהרטער פּאָליטישער שריט. די סקעפּטיקער בעגרינדען דערמיט זייער אָפּשאַצונג פון דער דייטשער לאָזונג מיט׳ן ציל אָפּצווענדען די אויפמערקזאַמקייט פון די מאַסען פון דער אינערליכער לאַגע. אפילו די אָנשויאונג, אַז עס איז מעגליך אַ נייע כוואַליע פון קריזיס און וואוקס פון דער אַרבייטסלאָזיגקייט, אַזאַ דיאַגנאָז שטעלען די געגנער פון שאַכטס ווירטשאַפטליכע פּאָליטיק. זיי פערזיכערן, אַז בעהערשענדיג פולקאָמען טעכניש די לאַגע האָט ער געמאַכט אַ פּרינציפּיעלען פעהלער רעכענענדיג אויף דער מעגליכקייט אָפּצוצאָהלען די אויסלענדישע חובות מיט סחורות, אָפּשטעלענדיג גלייכצייטיג די צאָהלונגען, זיי זענען אין דער מיינונג אַז דייטשלאַנד קען מיט דער הילף פון אַ גרעסערע אויסלענדישע הלוואה זיך שאַפען אַ זאַפּאַס פון דעוויזען פון מינדעסטענס אַ האַלבען מיליאַרד מאַרק און איבערגעהן צו אַ פרייען פערקעהר מיט וואַלוטע. ווי אויך צו ענדערען די האַנדעלס פּאָליטיק. די דאָזיגע קרייזען פערזיכערען אַז דאַן וועט פערשווינדען די אַנאָמאַליע פון אַ ענטווערטעטע אויף 50 פּראָצענט רעגיסטער מאַרקע און אין אַ נאָך גרעסערער מאָס די אַזוי גערופענע „שפּער מאַרקע״. אַז דייטשלאַנד וועט דאַן קענען רעכענען אויף אַ צופלוס פון דעוויזען, וואָס זייער זאַפּאַס פערקלענערט זיך איצט צוליב דעם איינקויף פון רעגיסטער און שפּער מאַרקען.

די נאָהענטסטע חדשים וועלען בעווייזען וועמענס אָנשויאונגען וועלען זיגען: שאַכטס אָדער פון זיין אָפּאָזיציע אין דער פּאַרטיי. די פּאַרטיי פעסימיסטען זענען אין דער מיינונג אַז ערשט דער צוריקקעהר פון קריזיס וועט ליקווידירען שאַכטען.

אין גרונד האַנדעלט עס זיך אין דעם צי איצטיגער לעבענס שטייגער פון דייטשלאַנד קען געהאַלטען ווערען אויף אַ לענגערע צייט, נישט קוקענדיג אויף די דעפיציטען, סיי אין די עפענ... פינאַנסען ווי אויך אין דער עפענטליכער ווירט... אָדער דאָס לעבען „איבערן שטאַנד״ מוז ליקוי... ווערען כּדי צו פערהיטען פון אַ פינאַנסיעל... קאַטאַסטראָפע.

די פּאָליטישע און סאָציאַלע ערשיינונגען ... נען ענג פערבונדען מיט דער ערשטער און מיט ... צווייטער וואַריאַנט. די ענטוויקלונג זענען פולשטענדיג ... דען און פאַר די דייטשע מאַסען יערענפאַלס ... גלייכגילטיגע״.

10.000 עפענטליכע שונאים

דאָס פּראָבלעם פון פערברעכען אין די פעראייניגטע שטאַטען

„צעהן טויזענד עפענטליכע שונאים... דריי מיליאָן קלענערע פערברעכער.. דאָס איז די אימפּאָנירענדע סטאַטיסטיק פון פערברעכערטום אין אַמעריקאַ.״ די דאָזיגע ציפערען אַליין זענען שוין אַ גענוגענדע פערטעדיגונג פאַר ליטערערגס אַנטלויפען פון די פעראייניגטע שטאַטען, זיי זענען גענומען פון בוך פון קורטניי רילעי קופּער אַ ספּעציאַליסט פאַר קרימינעלע ענינים און פון דער פּראָפעסיע אַ זשורנאַליסט, דאָס דאָזיגע בוך ענטהאַלט זעהר אינטערעסאַנטע פאַקטען וועגען דער פּלאָג פון באַנדיטיזם אין אַמעריקאַ. די פאַקטען שטאַמען פון זיכערע קוועלען, מען קען זאָגען כמעט פון דער ערשטער האַנט. ווייל רילעי קופּערס ברודער איז עדגאַר הובער, אַליין, דער בערימטער שעף פון דער פּאָליציי בריגאַדע.

קופּער ערקלערט באַלד אין אָנהויב אַז די ציפער פון דריי מיליאָן פערברעכער איז נאָך נישט קיין פולקאָמע. ווייל זי נעהמט נישט אַרום די אַזוי גערופענע בכבודע פערברעכער (אויטאָ פאַלען, מאָרד צוליב אונפאָרזיכטיגקייט, ווי אויך נישט די פערברעכענס וואָס מען האָט נישט ענטדעקט. דער אויטאָר רעכענט אויך נישט צו די אַלע שטילע שותפים צו די פערברעכענס, אַלזאָ די איבערגעקויפטע פּאָליציי און קאָרומפּירטע פּאָליטיקער.

זייענדיג פון דער פּראָפעסיע אַ זשורנאַליסט און דערצו אַ געריכטס רעפּאָרטער האָט קופּער געהאַט די געלעגענהייט פון דער נאָהענט זיך צוצוקוקען צו דער מאַשין וואָס טיילט אויס גערעכטיגקייט.

„איך האָב געהאַט צוטרוי צו די ריכטער. אין אָנהויב איז מיר געווען אונאַנגענעהם ווען איך האָב אָבסערווירט ווי אייניגע פון זיי רעדען ווי צוויי גוטע פריינד מיט דעם בעשולדיגטען, וועלכע זיי וועלען אין אַ מינוט אַרום מוזען משפּטען, עס האָט געדויערט אַ געוויסע צייט ביז כ׳האָב פערשטאַנען אַז די וואונדערליכע פריינדליכע בעציהונג איז אין אַ בעדייטענדיגער מאָס אָפּהענגיג געווען דערפון צי און ווי שטאַרק... מען האָט געשמירט!״ כ׳האָב אויך פערשטאַנען ווי אַזוי עס איז מעגליך אַז אַ תפיסה וועכטער וואָס בעקומט אַ פענסיע פון 50 דאָלאַר אַ חודש קען זיך ערלויבען צו שיקען זיין זוהן אויפן אוניווערזיטעט. אָפט מוז אַ אַרעסטאַנט בעצאָהלען 500 דאָלאַר ווען ער וויל ענדערען די צעלע אָדער זיצען אין איין צעלע מיט אַ חבר...

כ׳בין זעהר אָפט געווען אין דער געזעלשאַפט פון דעטעקטיווען און האָב ענטדעקט, וואו עס פערשווינדען אָפט די געגנבעטע געלדער. אַ געוויסער אַגענט האָט זיך אַמאָל פאַר מיר בערימט, אַז עס איז איהם געלונגען „צו פערדינען אויף לינקס״ איבער 100 טויזענד דאָלאַר, וועלכע ער האָט געפינען ביי באַנדיטען וואָס ער האָט אַרעסטירט. ער האָט דאָס גאָר נישט בעטראַכט פאַר אַ גנבה. ער האָט פּשוט געמאַכט אַ „טראַנזאַקציע״ מיט פערברעכער, צוזאָגענדיג אים אויסצוהעלפען אַ „גוטען״ פערטיידיגער, האָט ער זיך געטיילט מיט׳ן געלד מיט׳ן פערטיידיגער און ענדליך האָט ער זיך בעמיהט נישט צו שטאַרק צו בעלאַסטען דעם בעשולדיגטען מיט זיינע ערקלערונגען פאַרן געריכט.

קופּער האָט אָנגעהויבען זיך צו פערטראַכטען וועגען די סיבות פון שלעכטס און מיט וואָס פאַר אַ מיטלען קען מען זיי בעקעמפען.

סוף כל סוף זענען אַפילו צעהן טויזענד „עפענטליכע שונאים״ נישט געפעהרליך... ווען זיי געפינען זיך אונטערן שלאָס. די אַמעריקאַנער תפיסות זענען אימפּאָנירענדע פעסטונגען, וואָס זענען אַרומגערינגעלט מיט טיפע גרובער, און ווערען אָפּגעהיטען דורך האַרמאַטען און מאַשינען געוועהרען, מיט אַ אויסגעצייכענט אָרגאַניזירטער וואַך. דאָס אַנטלויפען פון אַזאַ תפיסה שיינט צו זיין אַ אונמעגליכקייט, און דאָך...

קופּער ציטירט די געשיכטע פון דעם בערימטען פערברעכער ווילהור אונדערליט, וואָס האָט זיך גאָרנישט געהאַט צו שעהמען פאַר אַל קאַפּאָנע, אָדער דילינגער, דער דאָזיגער באַנדיט וואָס האָט געהאַט אויף זיין געוויסען דעם טויט פון עטליכע מענשען, אָן אַ צאָהל איינבראָכען אין בענק און באַנדיטען אָנפאַלען, אויף די וועגען — איז עטליכע מאָל געכאַפּט געוואָרען און איינגעזעצט געוואָרען אין תפיסה. דורך אַ מערקווירדיגען „צופאַל״ איז איהם אָבער געלונגען יעדעסמאָל אויסצומיידען די שטראָף. ענטוועדער דער ריכטער איז געוואָרען „גערירט״ פון זיינע הבטחות זיך אויסצופּעסערען און האָט איהם געשאָנקען די גרעסטע טייל שטראָף, אָדער דילינגערן איז אויף אַ אונפערשטענדליכען אופן געלונגען צו אַנטלויפען פון דער תפיסה. צום סוף איז דער דאָזיגער פערברעכער געוואָרען אַזוי חוצפה׳דיג אַז מען האָט איהם אָנגעהויבען צו רופען:

„דער שרעק פון דריי שטאַטען: קענזאַס, אָקלאַהאָ... און מיסורי, ערשט ווען די וואַשינגטאָנער רע... האָט זיך אויפגעכאַפּט פון לעטאַרג און זיך ... דיהט אַרויסצושיקען גאַנצע באַנדעס אַ אָפּטייל... דער פעדעראַלער פּאָליציי, איז געמאַכט געוו... סוף צו זיין טעטיגקייט. אַ אַנדערע זאַך, אַז ... דיגערהייט האָט מען איהם נישט געכאַפּט, ווייל ... האָט זיך אַזוי לאַנג פערטיידיגט אין אַ דאָרפ... כאַטקע ביז יעם האָט איהם אויסגעפעהלט קוילען ... ערשט דאַן איז ער געפאַלען פון אַ קויל פון דער ... ליציי.

שרייבענדיג וועגען דער קאָרופּציע פון די ... טע און פּאָליטיקער כאַראַקטעריזירט קופּער ... ספּעציעלען מין פּאַרטיי-פיהרער, וואָס ווערט אין ... מעריקאַ גערופען „פּאָליטיקער באָס. עס מיינט ... אַז אויף אַזאַ פיהרער ווערט בעשטימט אַ מענש ... אַ זעהר דונקעלע פערגאַנגענהייט, וועלכער האָט ... קיין שום סקרופּולען און אָך און וועה איז צו ... שטאָט אָדער שטאָט אין דער שפּיץ פון וועלכע ... שטעהט אַזאַ „טוער.״

אַלס כאַראַקטעריסטיק ציטירט קופּער דעם ... שפּיל פון אַ געוויסען דזשאָהני לאַזיאַ וועלכער ... ביז יולי 1934 געווען דער בעהאַלטענער דיקטאַ... פון קענזאַס סיטי, דאָס לעבען פון דאָזיגען ... איז זעהר בעלעהרענד, ער איז 8 מאָל אַרעסטירט ... וואָרען פאַר פערשידענע אָנפאַלען, גנבות און ... לערייען, דערביי איז ער דאָס לעצטע מאָל פערמ... פט געוואָרען פאַר גנבות (1917) אויף 12 ... שווערע קאַטאָרגע. ער איז פערשטעהט זיך נישט ... געזעסען קיין פערטעל פון דער דאָזיגער שטראָף ... נאָך 8 חדשים איז ער דורך אַ געריכטס ... בעפרייט געוואָרען.

אין 1934 שווימט ער אַרויס אויף דער עפ... ליכקייט אַלס פּאָליטישער טוער און דיקטאַ... דער שטאָט קענזאַס אין וועלכער ער רעגירט ... לויט דורך אַ רייהע חדשים ביז צום מאָמענט ... פאַלט פון די הענד פון אונבעקאַנטע נקמה ...

מיט אַזעלכע טיפּען איז פול דאָס פּאָליטישע ... בען פון אַמעריקאַ און דאָס איז איינע פון די ... וויכטיגסטע פּראָבלעמען. נעגען די דאָזיגע ... שען קען נישט העלפען קיין שום בעוואָפענט... ליציי.

די לאַגע פון די טערקישע קהלות

אין דער „יודישער רונדשוי״ פערעפענטליכט אַלפרעד באָנע זיינע רייזע-איינדרוקען איבער טערקיי. אין אַ בעזונדערען קאַפּיטעל רעדט ער אַרום די לאַגע פון די טערקישע יודען, וועלכע ווי בעוואוסט, האָבען איצט אויסצושטעהן רדיפות און פערפאָלגונגען וואָס שטעהען נישט אָפּ אין זייער גרויסזאַמקייט פון די יודען רדיפות אין געוויסע לענדער אין „אייראָפּאַ״. באָנע שרייבט וועגען די יודען אין טערקיי צווישען אַנדערען פאָלגענדעס:

אַ בעזונדערען אינטערעס רופט אַרויס אין ארץ-ישראל (באָנע וואוינט אין ירושלים) די לאַגע פון די טערקישע יודען. נאָכ׳ן געזעץ זענען די יודען אין טערקיי גלייכבערעכטיגט, עס איז אויך נישט פאַרהאַן קיין פּראָפעסיאָנעלע בעגרענצונגען. די נאַציאָנאַלע דאָקטרין אין טערקיי געהט אין דער ריכטונג צוצורויבען ביי די יודען אין טערקיי זייערע נאַציאָנאַלע אייגענאַרט און צו מאַכען פון זיי טערקען. שוין אין די שולען הויבען זיך אָן די דאָזיגע בעמיהונגען. אויך אין די ווייניגע יודישע שולען קען מען זעהען די בעריהמטע רעדע פון גאַזי (קעמאַל פּאַשאַ) צו דער שול-יוגענד הענגען אויף דער וואַנד אין דער טערקישער שפּראַך, און דער לימוד אין די דאָזיגע שולען אונטערשיידעט זיך קוים פון דעם לימוד אין די טערקישע שולען, אַ טייל פון די טערקישע יודען זענען פולשטענדיג אַסימילירט. פאַקטיש שטאַמען אַ רייהע מאַסגעבענדע טערקישע בעאַמטע און נאַטאַבלען פאַמיליען פון יודען. אָבער די טענדענצען, וואָס געהען אין דער דאָזיגער ריכטונג טרעפען אָבער אָן אויף שווערע קייטען, וואָס פליסען אַרויס פון דער סאָציאַלער און ווירטשאַפטליכער לאַגע פון די טערקישע יודען. די מערהייט פון די יודען, וואָס וואוינען אין די שטעט איסטאַנבול, סמירנא, ברוסא און אַנקאַראַ איז בעשעפטיגט אין האַנדעל, פון די אַנדערע איז אַ גרעסערע צאָהל, בעזונדערס אין קלענערע קהלות בעשעפטיגט אַלס האַנדווערקער, בעת אַ גאַנץ אַנגעזעהענער טייל פיהרט אַ שווער לעבען פון הויזירעריי און ענליכע פּרנסות. אַזוי ווי די יודען אין די שטעט אין וועלכע זיי וואוינען אין גרעסערע מאַסען קענען נישט קומען אין בעטראַכט פאַר דעם אַסימילאַציע פּראָצעס מיט די טערקען — צום טייל זענען אַפילו נאָך נישט קיין טערקישע מלוכה אַנגעהעריגע און רעדען נאָך היינט שפּאַניאָליש אָדער פראַנצויזיש — בעציהט מען זיך צו זיי מיט דעמזעלבען אונצוטרוי און שנאה, מיט וועלכער מען בעציהט זיך נאָך דעם בעפרייאונגס-קריג צו אַלע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין טערקיי. דערצו קומט נאָך צו, אַז די לעבענס-מעגליכקייט, וואָס עס האָט פריהער געגעבען דער האַנדעל אין דער געשעפטס-מעטראָפּאָליע קאָנסטאַנטינאָפּאַל, און דער בעדייטענדער פאָרט סמירנא האָט זיך צוליב דער עטאַטיסטישער ווירטשאַפטס פּאָליטיק און די גרויסע שטייערען זעהר פערקלענערט, אין אויסען האַנדעל איז אַלץ רעגולירט דורך קאָנטינגענט, די אומזאַצען זענען גענוי בעשטימט אַזוי אַז פאַר פּריוואַטע איניציאַטיווע איז שוין נישט געבליבען קיין פּלאַץ. צוליב די דאָזיגע סיבות האָט זיך די עמיגראַציע פון די גרויסע שטעט בעזונדערס פון איסטאַנבול און סמירנא זעהר פערשטאַרקט. פון איסטאַנבול, וואָס האָט נאָך היינט 45 טויזענד יודען זענען אַרויסגעפאָהרען 15 טויזענד מאַן, אין סמירנא געפינען זיך נאָך 5—6 טויזענד יודען, ברוסא האָט נאָך איינגאַנצען 1,200 יודען. קודם-כל האָבען פערלאָזט טערקיי די רייכערע יודען. זיי האָבען זיך בעזעצט אין פּאַריז און לאָנדאָן, אָבער אויך אין אַמעריקאַ און ארץ-ישראל, עס פערשטעהט זיך, אַז די לאַגע פון די קהלות האָט זיך דערפון נישט פערבעסערט. נאָר אין אַנקאַראַ, אין שייכות מיט דער בוי-קאָניונקטור, וואָס הערשט אין דער הויפּט שטאָט זייט אַ לאַנגער צייט, איז אויך די לאַגע פון די דאָרטיגע יודען עטוואָס גינסטיגער. אין ... דערע שטעט, דאַגעגען, בעזונדערס נאָך ... שעהענישען אין טראַציען הערשט אַ שטאַרקע ... וואַנדערונג. זי ווערט נאָר צוליב דעם צוריק... טען, וואָס די טערקישע דעוויזען פאַרשריפטען ... לויבען נישט אַרויסצופיהרען קיין קאַפּיטאַל ... דער נישט בעמיטעלטער האָט נישט די מעגליכ... אויסצוואַנדערען, ווייל מען לאָזט נישט אַריין ... ארץ-ישראל.

דאָס קולטורעלע לעבען פון די טערקישע ... דען אונטערשיידעט זיך ווייניג פון דעם ... וואָס דער רייזענדער טרעפט אָן אין אַנדערע ... לענדער, מיט׳ן אויסנאַהם פון ארץ-ישראל. ... טערקיי איז עס שוואַכער, ווייל די טערקישע ... זעהט נישט גערן אַ בעטאָנונג פון יודיש-קולטור... און סאָציאַלע בעשטרעבונגען. אָבער אויך ... דאָזיגע שטערונגען וואָלט די קולטורעלע ... און דאָס גייסטיגע לעבען אין די טערקישע ... אויך נישט געשטאַנען אויף אַ העכערען ... די גייסטיגע ערשטאַרונג מיט וועלכען עס ... זיך אויס אין דער נאָהענטסטער צייט די ... יודען איז אויך כאַראַקטעריסטיש פאַר דעם ... לעבען פון די יודישע קהלות אין טערקיי. ... דאָ נישט אַריינפירן אין אַ טעות די שיינע ... וואָס די רייכע יודען האָבען פאַר דער מלחמה ... געבויט אין אנקאַראַ. אויך דאָס שטימונגספּיל... פון דער יודען-גאַס אין סמירנא מיט די ... שוהלען פון דער דאָזיגער שטאָט. איין שבת ... האָט נאָך בעוויזען אַמאָל אויפצופלאַקערן די ... בענס-קראַפט פון די מזרח-יודען. צו אַ ... בעוועגונג קענען נישט אויפלעבען די ... לישע, פינסטערע פאַרבען מיט וועלכע עס ... זיך אויס דער דאָזיגער אויסשניט פון דער ... שער געגענוואַרט.

די שיסעריי אויפ'ן קאמוניסטישען פראצעס אין ווילנע

ווילנא.

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט איז מאנטאג פארגעקומען א שיסעריי אויפן פראצעס פון די 17 אנגעקלאגטע אין קאמוניסטישער טעטיגקייט.

מיר ברענגען איצט פרטים פון דאזיגען פראצעס:

אלע בעשולדיגטע א חוץ מאדייסקער און זאלאשאנסקא גיבען זיך אן פון משה'ס גלויבען, קיינער פון די אנגעקלאגטע איז זיך נישט מודה אין דער שולד.

דער בעשולדיגונגס אקט דערציילט: אין 1931 האט דער איינוואוינער פון דארף קשיווא, ביעלסק פאדלאסקער פאוויאט יאקוב סטרעלטשוק, נאכן אפדינען אין מיליטער בעקומען א פארשלאג אריינצוטרעטען אין דער קאמוניסטישער פארטיי פון מערב ווייס־רוסלאנד, סטעלטשוק האט זיך דאן פארשטענדיגט מיטן שעף פון אויספארשונגס רעפעראט ביי דער פאליציי קאמענדע אין ביעלסק־פאדלאסקי, מיכאל מינקאווסקי, האט דעם פארשלאג אנגענומען און פון יענער צייט אן האט ער כסדר אינפארמירט די פאליציי ארגאנען וועגען די ידיעות וואס ער האט בעקומען אלס מיטגליד פון דער קאמפארטיי...

אין א געוויסער צייט ארום האט סטרעלטשוק דורך פארטיי פערבינדונגען זיך בעקענט מיטן אינסטרוקטאר פון צ"ק פון מערב ווייס־רוסישען קאמיוג אין ביאליסטאק פסעוודאנים וויקטאר. ווי סטרעלטשוק פערזיכערט, לויט פאטאגראפיעס וואס מען האט איהם געוויזען, איז דאס שמעון ליפניק, ארבייטענדיג ווייטער לויט די אנווייזונגען פון וויקטארן, האט סטרעלטשוק בעזוכט פערשידענע ארגאניזאציעס, פון קאמיוג פון ווייסרוסלאנד מיט אינסטרוקציעס, ביז ער האט אין מערץ 1932 בעקומען א פעראָרדנונג צו פאהרען קיין ווילנע

אין ווילנא איז סטרעלטשוק אין הסכם מיט וויקטארס אויפטראג אוועק אין א דירה אויף סיראקאווסקי גאס און דארטען האט ער זיך געטראפען מיט ראשע קאפלינע און יענע ווידער האט איהם צוזאמענגעפיהרט מיט א מיטגליד פון קאמיוגישען צ"ק. פון דעם מיטגליד האט סטרעלטשוק בעקומען דירעקטיווען וועגען דער ארבייט פון קאמיוג אין בריסקער פאוויאט און 350 גילדען דערפון האט ער 150 גילדען געדארפט אפגעבען ליפניקן (וויקטארן).

אין אקטאבער 1932 איז סטרעלטשוק אין נאמען פון דער פארטיי געקומען קיין ווילנע א צווייטען מאל און דורך דער פערמיטלונג פון באסיע ראגאלער האט מען איהם בעזוצט אין דער פריוואטער דירה פון דער איינטימערין פון האטעל „לוואוו" — ווי סטרעלטשוק פערזיכערט לויט די פאטאגראפיעס וואס מען האט איהם געוויזען — חנה באנקאוו. באנקאוו ווידער האט איהם צוזאמענגעפיהרט מיט ראיע לעווין און דורך דער לעצטער — מיט פונקציאנארען פון קאמיוגישען צ"ק. לויט זייער אויפטראג איז ער אוועק אין דער דירה פון איינעם פליסקין אויף קראפיניטשי געסעל פון וואנעט ער איז מיט די בעקומענע דירעקטיווען אוועקגעפאהרען אין סלאנימער פאוויאט. דער דערמאהנטער פליסקין איז — ווי עס שטעלט פעסט דער פונקציאנאר פון אויספארשאמט יוליאן כמיעלעווסקי — געוועזען פערבינדונגס מאן צווישען צ"ק פון קאמיוג אין ווילנא און קרייז־קאמיטעט אין סלאנים פארוואס ער איז אין גראדנער קרייז־געריכט אין סעפטעמבער 1934 פערמשפט געווארען אויף צוויי יאהר טורמע.

אין נאוועמבער 1932 איז סטרעלטשוק צוריקגעקומען פון סלאנים, האט זיך געמאלדען צו ראיע לעווין און דורך דער פערמיטלונג פון הירש טארעל האט מען סטרעלטשוקן בעזוצט אין דער דירה פון טארעלס שוואגער, דוד ביאק, אין יענער צייט האט סטרעלטשוק זיך אויפגעהאלטען אויך אין דער דירה פון שיינע שארעל.

שפעטער ביז פעברואר 1934 האט סטרעלטשוק אלס אינסטרוקטאר פון צ"ק פון קאמיוג בעזוכט די ארגאניזאציעס אין ווילנער און נאוואגרעדקער וואיעוואדשאפטען און איז עטליכע מאל געווען אין ווילנא, געווען אין די פארטיי לאקאלען צווישען אנדערע אויף זארעטשיע, דייטשער און טיזנהויזן זיך בעקענט מיט די פארטיי פונקציאנארען יאן מאליץ און פרומע עפשטיין.

אין 1934 האט סטרעלטשוק אין בריסק זיך בעקענט מיט שיינע מאדייסקער אלס אינסטרוקטארין פון צ"ק פון קאמיוג און אין ווילנא מיט רייזע זאלאשאנסקי און פאניע ראמער, צום לעצטען מאל איז סטרעלטשוק אלס פונקציאנאר פון דער קאמפארטיי געקומען אין ווילנא סוף פעברואר 1935, איבערגענעכטיגט אין א דירה אויף לעגיאנען 44, זיך געטראפען מיט אנ'אומבעקאנטען פונקציאנאר פון צ"ק און לויט זיינעם אויפטראג אוועק אויף דער דירה פון באסיע דאווידאוויטש, וואו ער האט אנגעשריבען א בעריכט, דעם 24טען מערץ 1935 איז סטרעלטשוק פערהאלטען געווארען אין ביאקס דירה צוזאמען מיטן באלעבאס

אזוי ווי סטרעלטשוק האט נישט געקענט אנגעבען די גענויע אדרעסען פון די בעזונדערע לאקאלען אין וועלכע ער האט זיך אין די יאהרען 1932—1935 אפגעהאלטען אדער זיך געטראפען מיט פארטייפונקציאנארען, איז דער אויספארש־ריכטער אין דער נאכט פון 30טען מערץ 1935 ארוים מיט סטרעלטשוקן איבער דער שטאט, כדי פעסטצושטעלען די אויבען דערמאהנטע לאקאלען, סטרעלטשוק האט דאן געוויזען דעם אויספארש־ריכטער צווישען אנדערן לאקאלען אויף זארעטשיע דייטשער, פאגארער, טיזנהויזן און לעגיאנען און דערציילט, וואו מיט וועמען ער האט זיך געטראפען. בנוגע דעם לאקאל אויף קיעווער גאס האט די באלעבאסטע ערקלערט אז די דירה איז אין די חדשים יולי—סעפטעמבער 1934 געווען אונטער דער אפוטרופסות פון דרוקער אברהם גאלאמב, וואס איז שפעטער אנטלאפען אין ראטען־פערבאנד.

דעם 30טען מערץ 1935 זענען פערהאלטען געווארען סיי די אויבען דערמאנטע א חוץ שמעון ליפניק, חנה באנקאוו, ראיע לעווין, אברהם גאלאמב, בערטע קלעבאנסקי, רייזע זאלאשאנסקי און שיינע מאדייסקער וואס האבען זיך אויסבעהאלטען, סיי די אייגענטימער פון די דירות (לויט די סמנים וואס זענען אנגעגעבען געווארען דורך סטרעלטשוקן): דוד זילבערטעלט, חנה באנקאוו, וולאדימיר פיליפאוויטש, העניך לעוויטאן, נעכע קויפמאן, מלכה פאנאווסקי און ישראל מיט חוה מארין, אלע ארעסטירטע האט מען געוויזען סטרעלטשוקן וואס האט זיי דערקענט.

דעם 1טען יוני 1935 האט מען אין ווילנע פערהאלטען שיינע מאדייסקער און דעם 26טען יולי 1935 אין ביאליסטאק — רייזע זאלאשאנסקי, ביידע זענען אין 1931 פערמשפט געווען אויף צוויי יאהר טורמע.

אין אפריל 1935 האט זאלאשאנסקי זיך בעגעגענט אין ביאליסטאק מיט די ארטיגע פארטיי מיטגלידער פאוועל טשערווינסקי און יאן גריגאריוק, וועלכע האבען שפעטער בעת דער אויספארשונג ערקלערט אז זיי האבען איהר דערקענט אלס געשיקטע פון קרייז קאמיטעט פון קפז"ב אונטערן פסעוודאנים „אלא".

א זייגער עלף האט זיך אנגעהויבען דער פערהער פון די עדות, די עדות זענען דאס רוב פאליציי פונקציאנארען פון בריסק, ביעלסק־פאדלאסקי און ווילנע, צווישען זיי איינער וואס איז פריהער אליין געווען מיטגליד פון דער קאמפארטיי.

זייערע ערקלערונגען רופען נישט ארויס קיין גרעסערען אינטערעס.

מען ווארט מיט אומגעדולד אויף די ערקלערונגען פון יאקוב סטרעלטשוק, דעם הויפט־עדות פון דער בעשולדיגונג, דער 29 יעהריגער מיטעלוואוסקיגער סטרעלטשוק קומט אריין אין זאל, גייט צו צום ריכטער־טיש און הייבט אן רעדען. ער רעדט אזוי א פערטעל שעה, דער גאנצער זאל הערט זיך צו מיט שפאנונג. פלוצלונג האבען אלע אנוועזענדע אין זאל בעמערקט ווי פון צווישען די בענק פארן פובליקום איז ארויסגעלאפען א בלאנדער יונגערמאן ער איז בליץ שנעל אריבערגעשפרונגען דעם באריער וועלכער האט אפגעטיילט די ערטער פארן פובליקום, איז צוגעלאפען צו סטרעלטשוקן און אנגעהויבען שיסען. דער עדות־ראיה און דערנאך נאך עטליכע פערזאן האבען די גאנצע צייט גערעדט וועגען צוויי רעוואלווערען. אנדערע דאטעגען און דער אפיציעלער קאמוניקאט רעדען בלויז וועגען איין רעוואלווער, דער דאזיגער פרט וועלכער שפילט אגב א צווייטראנגיגע ראלע וועט פעסטגעשטעלט ווערען אין משך פון דער ווייטערדיגער אויספארשונג.

אין זאל האבען זיך דערהערט אויסגעשרייען: דער אטענטאטאר איז ארויסגעלאפען פון זאל, די ריכטער זענען אויפגעשפרונגען פון זייערע ערטער, זיי האבען אבער נישט פערלאזען דעם געריכטס־טיש.

דערפאר איז אבער צווישען אנוועזענדע אין געריכטס־זאל עולם ענטשטאנען אנ'אמת'ע פאניק, עס האבען זיך דערהערט היסטערישע געשרייען: א פרויען שטים האט געשריגען אויף יודיש גוואלד! ראטעוועט!

דערווייל האבען די אנוועזענדע אין געריכטס־זאל בראש מיטן פשאראוויק פון דער פאליטישער בריגאדע פון ווילנער אויספארשונגס אמט ארגאניזירט נאכן אנטלויפענדען א געיעג.

אויף די טרעפ האט דער אטענטאטאר זיך אפגעקערט און אפגעגעבען 2 שאסען אין די נאכפאלגער.

די פאליציי־פונקציאנארען האבען אויך געעפענט א שיסעריי געטראפען דורך איין קויל. איז דער אטענטאטאר אראפגעפאלען פון עטליכע טרעפלעך, דערנאך האט ער זיך ווידער אויפגעהויבען אפגעבענדיג ווייטערדיגע שאסען, עס זענען געפאלען אין איהם ווייטערדיגע שאסען, דער אטענטאטאר איז געפאלען.

דער פערוואונדעטער יאקוב סטרעלטשוק איז בעת מעשה אריבערגעטראגען געווארען אין געריכטצימער, וואו די אנגעקומענע סאניטארען פון דער „גיכער הילף" האבען איהם פארבאנדאזשירט די וואונדען, די קוילען האבען איהם געטראפען אין קאפ, אבער די וואונדען זענען פערהעלטניסמעסיג לייכטע.

דער אטענטאטאר סערגיוש פריטיצקי איז געטראפען געווארען אין פליצע, אין האלז און אין קאפ, ער איז שווער פערוואונדעט געווארען און דעריבער האט די גיכע הילף איהם אפגעפיהרט אין יאקוב־שפיטאל.

באלד איז אויך אין שפיטאל אראפגעקומען דער פראקוראר און אנדערע פארשטעהער פון דער געריכטליכער אויספארשונגס מאכט, וועלכע האבען איהם פערהערט. איז פריטיצקי אפעריערט געווארען.

בעת דער שיסעריי צווישען פריטיצקין און פאליציי אגענטען, האט מיטגעצויגען נאך איין קרבן, א צופעליגען דורכגעהער, וואו א קויל האט איהם געטראפען אין כאלעוווע.

אדוו. טשערניכאוו געווען אין גרויס געפאהר.

ס'דערציילט אדוו. טשערניכאוו: ער איז געזעסען אין מאמענט פון די שאסען א האלבען מעטער ווייט פון שיסער, נעהענטער פון אלעמען צו סטרעלטשוקן. מיט עטליכע מינוט פאר דעם האט דעם דאזיגען ארט פערנומען אדוו. זאשטאווט־סוקעניצקא, וועלכע איז אויך ארויסגעטרעטען אין דעם דאזיגען פראצעס.

קורץ פארן פארפאל האט זי זיך אבער געביטען מיט די ערטער מיט טשערניכאוון וועלכער איז געזעסען ביי דער אויסווייניגסטער זייט פון טיש צובויגענדיג זיך נאהענט צו סטרעלטשוקן...

דינסטאג האט זיך דער פראצעס פערענדיגט. עס איז ארויסגעטראגען געווארען אנ'אורטייל לויט וועלכען פון די 17 בעשולדיגטע איז איינער פערמשפט געווארען צו 5 יאהר תפיסה, צוויי צו 4 יאהר, די איבריגע צו אנדערטהאלבען יאהר און 5 זענען בעפרייט געווארען.

די אויסגראבונגען אין לכיש

פון זאב ווילנאי

(אס 1 ק).

אין יאהר 1933 האט אנ'ענגלישע געזעלשאפט בעשלאסען דורכצופיהרען אויסגראבונגען אויף דעם דאזיגען ארט. א ענגלישער פילאנטראפ מיט'ן נאמען וואלקום האט געגעבען דאס נויטיגע געלד און דערפאר זענען די אויסגראבונגען אנגערופען געווארען אויף זיין נאמען. די חשוב'סטע ענטדעקונג, וואס איז געמאכט געווארען אין יאהר 1935 איז א זאמלונג פון 17. טשערפען, אויף וועלכע עס געפונען זיך העברעאישע אויפשריפטען פון דער תקופה פון תנ"ך. ס'זענען בריף, וואס זענען געשיקט געווארען צום הערשער פון לכיש.

אין איין בריף, וואס איז געשיקט געווארען צום הערשער פון לכיש שטעהט בזה הלשון:

„ישמע ד' אדני עתכים שמעת טב ועת בכל אשר שאל אדני, כן עשה עבדך. כתבתי על הדלת, בכל אשר שלח אדני אלי. וכי שלח אדני על דבר בית הרפד, אין שם אדם. וסמכיהו לקחה שמעיהו ויעלהו העירה, ועבדך אדני ישלח שמה. איהו כי שם? בתסבתה בקר. וידע כי אל משאת לכיש נהגו שמרם ככל האתת אשר נתן אדני. כי לא נראה את עזקה". (זאל גאט לאזען הערען מיין הער היינט צו טאג גוטע שמועות, וואס מיין הער האט פערלאנגט האט דיין קנעכט געטון. איך האב אויפגעשריבען אויף א טאוועל אלעס, וואס דו האסט מיר איבערגעשיקט און דאס וואס מיין האר האט געפאדערט וועגען בית הרפד, איז דארט נישטא קיין מענש. ביי די פערען פון לכיש געפונען זיך שומרים אזוי ווי די צייכען, וואס עס האט געגעבען מיין האר. און מיר זעהען נישט עזקה) עזקה איז געווען אין צפון פון לכיש,

אויף איין טאפ איז דא א אינטערעסאנטע אויפשריפט בזה הלשון: „עבדך הושעיהו, שלח להגד לאדני יאוש, ישמע ד' את אדני שמעת שלם. שלח עבדך ספר אל הפקח, רזם עבדך לספר אשר שלח אדני לעבדך אמש, כי לך עבדך אתה, מאז שלחך אל עבדך וך יאמר: אדני לא ידעתי קרא ספר, חי ד' אם נסה איש לקרא לי ספר, לנצחו וגם כל ספר אשר יבא אלי אים קראתי אתה ראתי מנהו כל מאום! אל עבדך תגד לאמר! ירד שר הצבא כבדיהו בן אל נתן לבא מצרימה, ואל הודויהו בן אחיהו ואנשו שלח לקחה מזה וספר נדביהו נכד המלך הבא אל ושלם בן ידע מאת הנבא לאמר: השמר! שלחה עבדך אל אדני". (דיין קנעכט הושעיהו האט געשיקט זאגען מיין האר יאוש, לאז גאט מאכען דערהערען מיין הער שמועות פון שלום. דיין קנעכט האט געשיקט א בריף צום נביא, אין וועלכען ער האט בעמערקט וועגען בוך וואס מיין האר האט געשיקט דיין קנעכט. זינט דו האסט געשיקט צו דיין קנעכט און אזוי זאל ער זאגען: מיין האר! איך קען נישט לייענען קיין בוך, איך שווער ביי גאט, אויב עמיצער האט געפרובט מיר צו לייענען א בוך! און אויך יעדעם בוך, וואס איז צו מיר געקומען, אויב איך האב עס געלעזען! צו דיין קנעכט איז געזאגט געווארען: דער גענעראל כבדיהו דער זוהן פון אלנתן האט געענדערט קיין מצרים, און צו הודויהו דעם זוהן פון אחיהו און זיינע מענשען האט ער געשיקט צו צעמען פון דאבען און דעם בריף פון נדביהו דאס אייניקעל פון מלך האט ער געבראכט צו שלום בן ידע פון'ם נביא אזוי צו זאגען: היט דיך. דיין קנעכט האט איהם געשיקט צו מיין האר).

אין די בריף פון לכיש הערען מיר אפשר א אבקלאנג פון א געשעהעניש, וואס איז זיך פערלאפען אין די צייטען פון יהודה'ס קאמף מיט נבוכדנצר מלך בבל. צוזאמען מיט דעם נביא ירמיהו, וואס האט שלעכט נביאות געזאגט אויף יהודה און ירושלים, איז אויך געווען א צווייטער נביא, זיין חבר אוריה בן שמעיהו, וועלכער האט נביאות געזאגט, גלייך ווי ירמיהו, „דער מלך האט דאן איהם געוואלט טויטען, און צוליב דעם איז אוריה אנטלאפען קיין מצרים, אבער דער מלך האט געשיקט מענשען, וועלכע האבען איהם פון דארט צוריקגעבראכט און מען האט איהם געטויט. אבער ירמיהו'ן האט אחיקם בן שפן געשיצט און איהם נישט איבערגעגעבען אין די הענד פון די, וואס האבען איהם געוואלט טויטען". ווייזט אויס, עס זענען געווען מענשען, וועלכע האבען אונטערשטיצט דעם מלך אין ענין פון דעם נביא אוריה, און עס זענען אויך געווען אזוינע, וואס האבען זיך געגענגעשטעלט.

אין א צווייטער אויפשריפט וועלכער איז נאך נישט פערעפענטליכט געווארען אינגאנצען, ווערט געזאגט: „דברי ד'... לא טבם לרפת ידי... הארץ והעיר". (די רייד פון גאט זענען נישט גוט אבצושוואכען די הענד פון די קעמפער אין לאנד און אין שטאט). מען איז זיך משער, אז אויך די דאזיגע אויפשריפט איז געווענדעט געגען דעם דאזיגען נביא, וואס שוואכט אפ דעם מוט פון די קעמפער מיט זיין פראפאגאנדא געגען דער מלחמה פון יהודה מיט בבל.

פראפעסאר טארטשינער פון העברעאישען אוניווערזיטעט פערנעמט זיך איצט מיט פערעפענטליכען א פארשונג וועגען די טשערפען פון לכיש. די וויסענשאפטליכע וועלט און די א"י־געזעלשאפט ערווארטען מיט גרויס אינטערעס דאס ערשיינען פון דער דאזיגער ארבייט.

ווי אזוי צוצוקומען צו לכיש? פון תל אביב אדער ירושלים פאהרט מען ביז דעם ארט, וואס ווערט אנגערופען שער הגאי, וואס געפינט זיך צווישען די דאזיגע ביידע שטעט.

פון שער הגאי קומט מען אין גרויסען דארף בית־גוברין. דרום פון בית־גוברין געפינט זיך דאס פעלאכען דארף אלקביבה, וואס צעהלט ביי 800 איינוואוינער, אלע מוזולמענער, אין שכונה פון אלקביבה געפינט זיך תל־דויר 253 מעטער איבער'ן פלאך פון מיטעללענדישען ים, ביי וועלכען לכיש איז געשטאנען אין די אמאליגע צייטען.

פון לכיש קיין תל־אביב קאן מען פאהרען דורך דעם דארף פלוגה און די קאלאניע גדרה, ביים דארף ערק אלמנשיה, וואס ליגט אין מיטען וועג געפינט זיך א בערגעל, אויף וועלכען עס איז דא א הייליגער קבר פון די אראבער (שייך אחמד אל עריני), נאך ערק פיהרט דער וועג דורך דעם דארף פלוגה. ווייטער פיהרט דער וועג דורך א רייה דערפער צו דער קאלאניע גדרה, רחובות און ברענגט אונז קיין תל אביב.

„די גרויסמאכטען האבען בעשלאסען זיכערן דעם אויפבוי פון א יוד. נאציאנאל־היים אין ארץ־ישראל"

דער מאניפעסט, וועלכער קעניג דזשארדזש דער פינפטער האט ארויסגעגעבען צו דער ארץ־ישראל־בעפעלקערונג בעת סער הערבערט סעמיועל איז געווארען הויך־קאמיסאר פון א"י

ירושלים (יט"א). אין צוזאמענהאנג מיט'ן טויט פון קעניג דזשארדזש דעם פינפטען האט די העברעאישע פרעסע פערעפענטליכט דעם מאניפעסט וועלכען דער פערשטארבענער קעניג האט ארויסגעגעבען ווען סער הערבערט סעמיועל איז אנגעקומען אלס ערשטער הויך קאמיסאר קיין א"י, אין דעם מאניפעסט איז געווען געזאגט צוו. אנד.:

די פערבינדעטע גרויסמאכטען וואס זייערע מיליטערישע קרעפטען האבען אין דער מלחמה אפגעהאלטען א נצחון האבען איבערגעגעבען מיין רעגירונג דעם מאנדאט צו היטען דאס וואויל פון א"י און זיכערן אייער לאנד די ענטוויקלונג אין פרידען און הצלחה, וועלכע אוהר האט נישט געהאט פיל יאהרען.

מיין הארץ פיהלט רוהם ווען איך דערמאהן זיך דעם בעדייטענדען אנטייל, וואס מיין מיליטער אונטער דער קאמאנדא פון הויפט־קאמאנדיר לארד אלענבי האט גענומען אין דער בעפרייאונג פון אייער לאנד פון די הענט פון די טערקען, און איך וויל זיך פרייען אויב איך און מיין פאלק וועלען קענען ביי־טראגען אז אייער לאנד זאל געניסען פון דער ברכה אין דער הערשאפט אין גייסט פון חכמה און פרייהייט.

איך וויל אייך פערזיכערען אז די פליכטען וואס זענען ארויפגעלעגט אויף דער רעגירונג, וואס איז איבער אייך בערופען געווארען, וועלען ערפילט ווערען אהן יעדען אפנייג, און משא־פנים און אז מיין רעגירונג האט בעשלאסען צו רעספעקטירען די רעכט פון יעדער ראסע און גלויבען צווישען אייך — סיי אין דעם פעריאד, וואס וועט פערגעהן ביז דער פעלקער בונד וועט דעפיניטיוו בעשטעטיגען די מאנדאט־בעדינגונגען, סיי אין דער צוקונפט, ווען דער דאזיגער מאנדאט וועט רעאליזירט ווערען אלס געשעהעניש.

אייך אלעמען איז גוט בעוואוסט, אז די פערבינדעטע גרויסמאכטען האבען בעשלאסען אנצונעהמען מיטלען וואס זאלען זיכערען דעם שטופענווייזען אויפבוי אין א"י פון א נאציאנאל היים פארן יודישען פאלק, די דאזיגע מאסמיטלען וועלען באין אופן נישט משפיע זיין אויף די בירגערליכע, און רעליגיעזע רעכט פון אלע איינוואוינער פון א"י און וועלען נישט פערקלענערען זייער וואוילשטאנד.

איך בין זיכער אז דער הויך־קאמיסאר וועלכען איך האב נאמינירט כדי רעאליזירען די דאזיגע פרינציפען וועט אויספיהרען זיין אויפגאבע מיט דער גאנצער איבערגעגעבענהייט און וועט ערפאלגרייך זיך בעמיהען מיט אלע זיינע מעגליכקייטען צו פערבעסערען דאס גליק פון אלע שטאנדען און געמיינדען צווישען אייך און זיי צו פעראייניגען".

וויסענשאפט אין דינסט פון ארץ־ישראל־אויפבוי

רעדע פון ד"ר חיים ווייצמאן

תל־אביב (יט"א) אויף דער קאנפערענץ פון תל־אביבער פערבאנד „פריינד פון דער העברעאי־שער אוניווערזיטעט" וועגען וועלכער יט"א האט שוין מיטגעטיילט טעלעגראפיש, האט הר. חיים ווייצמאן געהאלטן א רעדע אין וועלכער ער האט ערקלערט צוו. אנד.:

איך האב אויף זיך גענומען די אויפגאבע צו ארגאניזירן די פאקולטעט פאר נאטור וויסענשאפ־טן אויף דער אוניווערזיטעט. איך האב די כוונה צו ארבייטען אין דער ריכטונג צו באפעסטיגן די פארשונגס טעטיגקייט פון די וויסענשאפטען פון דער פאקולטעט, וואס ליגן אין יסוד פון אלע אנדערע וויסענשאפטען, אויף דעם געביט איז שוין עטוואס געטון געווארן. די אוניווערזיטעט האט א פייר־נעם און ערנסטען אינסטיטוט פאר מאטעמאטיק, אויף אלע איבעריגע אפטיילונגען האבן מיר גוטע ארבייטער, זיי פאדערן אבער ערגענצונגען, דאס בעציהט זיך אויך אויף די געביטן פון פיזיק און כעמיע.

מיר ווילן פערפולקאמען די אוניווערזיטעט הן אויפן געביט פון אונטעריכט, הן פון דער פאר־שונג, דערצו זענען נויטיג גרויסע מיטלען. איך וויל אבער ניט ארייננעהן אין דעם וואס עס איז ביל־כער. דאס לעבן האט שוין געגעבן דעם ענטפער, דאס לעבן האט געשאפן דעם דרוק: עס קומען סטודענטן און ווילן לערנען, אבער די מיטלען וואס מיר האבן זענען נאך קנאפע. די צאהל סטודענטן וואקסט, אבער די מיטלען וואקסן נישט אין דער זעלבער מאס.

איך האב די טעג געהאט א געלעגנהייט צוצו־קוקן זיך צו דער ענטוויקלונג פון דער ווירטשאפט איך האב געזעהן וויכטיגע התחלות. וואס פערנעה־מען שוין א מכובדן ארט אין דער אינדוסטריע, אין פערן גאנצען לאנד איז דא א פערבינדונג צווישן אינדוסטריע און וויסענשאפט, אין אונזערע טעג איז נישט מעגליך קיין קאנקורענץ פעהיגע א ..סטריע וואס זאל זיך נישט שטיצען אויף א פעסטען וויסענ־שאפטליכען יסוד, וועלכער זאל זיין פעהיג אויפצונעמען די שנויים וואס יעדער טאג ברענגט מיט זיך. עס איז נויטיג צו שאפען א וויסענשאפטליך אינ־דוסטריעלע קערפערשאפט, כדי די אינדוסטריע זאל נהנה זיין פון דער וויסענשאפט און פערקעהרט. אז זעלכע קערפערשאפטען עקזיסטירען אין ענגלאנד און אנדערע לענדער.

דאס זעלבע בעציהט זיך אויף דער לאנדווירט־שאפט. „אם אין תורה אין קמח", אין קיין שום לאנד — און בעזונדערס אין אזא קליין און ארים לאנד, ווי א"י — קען נישט עקזיסטירען קיין מא־דערנע לאנדווירטשאפט אהן א וויסענשאפטליכען פונדאמענט, יעדעס שטיקעל באדען מוז אויסגענוצט ווערען לויט אלע רעזולטאטען פון דער וויסענשאפט.

עס איז גארנישט נויטיג, אז די אוניווערזיטעט און איהרע לאבאראטאריעס זאלען זיין קאנצענט־רירט אויף איין ארט, יעדעס שטיקעל באדען אין נהלל, עין חרוד, רחובות און פתח תקוה קען פער־וואנדעלט ווערען אין א לאבאראטאריע, אויב עס וועט שטעהן אין פערבינדונג מיט דער וויסענ־שאפט, אזא לאבאראטאריע אין די מעהר נאטירליכע זי מאכט אינטימער די אוניווערזיטעט.

אונזער אוניווערזיטעט איז נאך ווייט פון אי־דעאל, עס זענען אבער שוין דא וויכטיגע התחלות. און פון דעם ישוב און גלות איז אפהענגיג צי דער וועג צום אידעאל וועט זיין לייכטער אדער שווערער, איך גלויב אז עס וועלען געפונען ווערען די מיטי־מאלע מיטלען, אבער יעדער גראשען וואס א"י גיט אויף דעם אוניווערזיטעט איז וויכטיגער פון די געלד וואס קומט פון גלות.

דאס קליינע שווייצארישע פאלק האט זיבען א־ ...ניווערזיטעטען, דאס האלענדישע פאלק שטעהט ... אויפן ערשטען ארט מיט זיינע גרויסע וויסענשאפט־ ...ליכע צענטערן. וואס טרעטען נישט אפ אקאדעמ־ ...קעמפערידוש און דער כארבאנג. דאס הענגט אפ ... דער כוונה, און נישט בלויז פון די מיטלען, די ... לענדער האבן זיך בענוצט מיט די אוניווערזי... מען פאר פראקטישע צוועקען, די וויסענשאפט ... זיי געקומען צו הילף צו זייער קאמף מיט דער ... דער נאטור און האט זיי געראטעוועט. איך ... אז דאס וועט אויך זיין דער גורל פון אונזער ... בויען דער עם־הספר וועט וויסען ווי אפצושאצ... די וויסענשאפט און זיך מיט איהר בענוצען ... בנין הארץ.

חר. ווייצמאן ווינשט ערפאלג קורט בקומענ... צו זיין שליחות אין גלות לטובת דער העברעאיש... אוניווערזיטעט.

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט־שטאט)

דער׳הרגעט געווארן דורך אנ׳אויטא

אין שפיטאל איז געשטארבען דער 18־יעהריגער שמואל מארגענשטערן, ניסקא 53), וועלכער איז אויף באניפראטערסקא גאס איבערגעפאהרען געווא־רען דורך אנ׳אויטא.

ארעסט פאר אנטייל אין דער דעמאנסטראציע געגען לעגיסלאטיוו־ראט.

דאס סטאראסטע געריכט האט פערמשפט פאר אנטיילנעהמען אין א נישט ערלויבטע דעמאנסטראציע געגען דעם לעגיסלאטיווען ראט אין ארץ ישראל גרשון סעגאל אויף 10 טעג ארעסט, משה בעקערמאן אויף 10 טעג ארעסט און ישראל קושיוואנאס אויף 7 טעג ארעסט. די פערמשפט׳ע אפעלירען.

פראטעסטען פון די ארבייטער אין שפריט און טאבאק מאנאפאל אין ווארשא.

זייט א לענגער צייט דויערט א קאנפליקט פון די ארבייטער אין שפריט און טאבאק מאנאפאל מיט די דירעקציעס פון די ראזיגע אונטערנעהמונגען צוליב דער בעלאסטונג מיט נייע שטייערן, צוליב דעם נעהמען די ארבייטער נישט אפ זייערע פערדינסטען. די דעמאנסטראציע נעהמט ארום 200 ארבייטער אין ווארשע.

ענדעקישע סטודענטן פארן סטאראסטע געריכט.

מיר האבען שוין געשריבען וועגען די אונערהערטע אויסטרעטן וועלכע זענען איינגעארדנט געווארען דורך א גרופע ענדעקישע סטודענטן אין דער צוקערניע פון בליקלע, צוליב דעם וואס אין דארטיגען ארקעסטער שפילט א יודישער מוזיקער.

דער פראצעס פון די פערהאלטענע סטודענטן וועלכע האבען דעם 16־טען יוני אקופירט די צוקערניע וועט פארקומען פארן סטאראסטע געריכט, זיי ווערען בעשולדיגט אין שטערען די עפענטליכע רוה און אין טראגען נישט דערלויבטע מונדירען און אפצייכנונגען.

די בודזשעט־הלוואה וועט נישט מעהר געצויגען ווערען.

צוליב דער קאנווערסיע פון דער 3־פראצענטיגער בוי־הלוואה איז אפגערופען געווארען די ציהונג פון דער דאזיגער הלוואה, וועלכע האט געדארפט פארקומען דעם 1טען פעברואר.

די קהלה בעאמטע דראהען ווידער מיט א שטרייק.

נעכטען האט דער קהלה פרעזעס מאיזר אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט א דעלעגאציע פון די קהלה בעאמטע. די בעאמטע האבען פערלאנגט אויסצוצאהלען די פענסיע פארן חודש דעצעמבער אין געגענפאל וועט אויפן צווייטען פעברואר פראקלאמירט ווערען א שטרייק פון אלע קהלה בעאמטע. אויף דער קאנפערענץ איז צו קיין הסכם נישט געקומען.

טראגישע לאגע פון די יודען אין אפאטשנער קרייז.

נעכטען האט אין ווארשע געוויילט א דעלעגאציע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פושיטיק, אפאטשנע און אדזשיוואל.

די דעלעגאציע האט בעצייכנט א רייה יודיש... סטיטוציעס און פארגעשטעלט די פאקטיש... וועלכע העררשט אין אפאטשנער פאוויאט, צוליב ... אנטיסעמיטישער אקציע נעגען די יודישע ... הענדלער, 60 יודישע פאמיליעס זענען ... רואינירט. די יודישע הענדלער און ... נישט צוגעלאזען אויף די מערק און די ... פעלקערונג האלט זיך אפ פון קויפען ביי ...

ווידער בעווארפען א צוג מיט שטיינער.

די פאלען פון לאבוזשוואטע ארויסט... וואס בעשטעהען אין שיסען אדער בעווארפען ... שטיינער ציגען הערען נישט אויף.. נעכטען איז ... צוג וואס איז געגאנגען פון ווארשא קיין לאמזשא ... ווארפען געווארען מיט שטיינער, עטליכע ש... זענען אויסגעהאקט געווארען, ס׳איז צוקאלעטש... געווארען א פאליציי קאמיסאר.

סענסאציאנעלער ארעסט פון א... טערנאציאנאלע געלד פעלשער.

מיט א צייט צוריק איז אין וויען ארעסטירט ... ווארען א געוויסער פריד יאקאבסאן, וועלכער ה... נעהערט צו אנ׳אינטערנאציאנאלער באנדע ... געלד־פעלשערס. יאקאבזאן האט זיך אויסגעגעבן ... געבען אלס פינאנסיסט, גרויסער אינדוסטריעל... ער האט געוואוינט אין ערשטקלאסיגע האטעל... און געפיהרט א ברייט לעבען, פעסער האט ער ... האט אויף די נעמען: קאהל, מאראס, גארמאן א... ביי דעם ארעסט־רטען האט מען געפונען א גרויס... צאהל פרעכטיג נאכגעמאכטע 100־דאלאר באנ... נאטען.

די טעג האט די אויספארשונגס מאכט אין ... לען בעקומען א ידיעה, אז יאקאבסאן האט ... אין פוילען א שותף א געוויסען נתן בראנדשטעטער ... פון קאטאוויץ.

בראנדשטעטער האט מען ארעסטירט אין ... שע. די וויטערדיגע אויספארשונג פיהרט די פו... שע פאליציי אין פערשטענדיגונג מיט דער ... ניו־יארקער און וואשינגטאנער פאליציי.

אין לאדז — נאר פריהער...

ווי וועט אויסזעהען א פוס־געהער אין יאהר 1945

אין א לאנדאנער רעווי־טעאטער איז איצט פער־האן א סענסאציע: עס טרעט דא״ט אויף די טאנ־צער פון לארד טשערטשיל. די אטראקציע פון דער רעווי איז אבער נישט די דאזיגע אריסטאקראטקע, וועלכע האט זיך מיט דער ערלויבניש פון איהרע עלטערן ארויסגעכאפט אויף די רעוויי־ברעטלעך, נאר אנ׳ארטיסט, וועלכער שטעלט פאר, ווי עס וועט אויסזעהען א פוס־געהער אין יאהר 1945.

דער ארטיסט געהט אנגעטון אין א פאנצער, ווי די מיטעלעלטערישע ריטער; אויפ׳ן קאפ א שטאלענע קאסקע מיט ספרענגזשינעס, וועלכע דאר־פען פערהיטען דעם קאפ פון די שטארקע שטויסען. די ברילען זענען געמאכט פון עפעס א גלאז, וואס לאזט זיך נישט ברעכען. יעדעס גלעזעל איז פער־זעהען מיט עפעס עלעקטרישע שטיקלעך, רייניגער, ווי ביי די אויטאמאבילען, צום אויסווישען די רעגען־טראפענס. אויף יעדער פלייצע איז אוועקגעשטעלט לויכטענדע פיילען, וואס ווייזען אז אין יעדען מא־מענט די ריכטונג, אין וועלכער דער פוס־געהער האט בדעה צו געהן. אויף דער ברוסט — צוויי העל־לע ווייסע לאמטערנעס, פון הינטען א רויט לאמפ־ערנדעל. אין פאס פון פארענט און הינטען מעטא־לענע שטאנגעס, ווי ביי די אויטאס „פארשאקען", אין דער רעכטער האנד א סיגנאל פעהנדעל און דער לינקער א סיגנאל־פייפעלע. אנגעהאנגענע אקו־מולאטארען גיבען דעם נויטיגען עלעקטרישען שטראם...

איצט האט זי פערשטאנען איהר מאמען

(ערצעהלונג) פון וואלף געלבארד

נאכדעם ווי היימי סארנאף איז אוועק, איז איז מיני קאך געבליבען זיצען אי א צופרידענע, אי א פערטראכטע, גלייך אווי ווי איהר געוויסען וואלט עפעס מאהנען ביי איהר.

שוין באלד צוואנציג יאהר ווי זי וואוינט מיט אלעקס׳ען. זי איז איהם אנ׳איבערגעגעבענע פרוי, און ער איז איבערגעגעבען צו איהר. אבער א חוץ דעם איז שוין אוועק יעדער אנדער אינטערעס. זי ווייסט שוין ווי אזוי ער עסט, שלאפט; זי ווייסט שוין זיין יעדע בעוועגונג. און אויב די צוויי דערוואקסענע קינדער געהען אוועק און זיי בלייבען אליין אין הויז, טרעט אריין עפעס א פוסט־קייט און עס יאגט זיי ביידען פון הויז. אט דאס האט דערשטיקט אין מיני׳ן יעדען צאפעלדיגען בעגעהר אהן וואס א פרוי, אין איהרע נאך געזונטע, מיטעלע יאהרען, יוערט איינגעטריקענט.

שוין א צייט ווי זי האט ווידער אנגעהויבען בעגעגענען היימי סארנאף, אנ׳אלטער פריינד זיי־ערען. א זיסער ציטער האט אלעמאל א שטראם געטון דורך איהר, ווען זי האט איהם בעגעגענט. נאר זי איז געווען עהרליך צו איהר אלעקס׳ען.

איהר איינגעגעסענע אפגעהיטקייט און בע־שיידענקייט האבען א צייט לאנג דערשטיקט א בע־געהר, וואס האט זיך געריסען אין איהר און גע־צונדען איהר בלוט.

נאר וואס מעהר זי האט זיך לעצטענס גע־טראפען מיט היימי סארנאף, אלץ מעהר האט איהר געגומען שטיקען דאס גלייכגילטיג געווארענע לע־בען מיט אלעקס׳ען, אלץ מעהר האט זיך געצונדען אין איהר דאס פערשלעפערטע בלוט, אלץ מעהר האט זיך געריסען אין איהר און געצונדען איהר בעגעהר.

יענעם לעצטען אווענד, ווען ער האט זי ווי־דער פאר׳ן אהיימגעהן געפרעגט, האט זי איהם געזאגט, אז דינסטאג נאכמיטאג וועט זי זיין אין דער היים.

נאך ברענען איהר די באקען, אזא זיסע הייס־קייט ציהט זיך דורך איהר גאנצען געביין. לייכט שוועבען פאר איהר פערביי איהר מאן אלעקס, איהרע ביז איצט פערגאנגענע, פערהייראטע יאה־רען; דערנאך די יאהר׳ען ביז צו דער חתונה, איה־רע מיידעלשע יאהרען. מיט אמאל שוימט ארויס אין איהר זכרון א לאנגע, ווייטע ערינערונג פון איהר מאמע׳ן, אנ׳אלטער סוד, וועלכען זי האט נאך קיינמאל איבער איהרע ליפען נישט געבראכט. דאס ערשטע מאל האט איצט יענע ווייטע ערינע־רונג, יענער סוד, א ציטער געטון דורך איהר, און א טיפער מיטגעפיהל צו דער שוין לאנג פער־שטארבענער מאמען האט איהר ארומגענומען. אין איהר געדאנק איז ארויסגעשוואומען דאס גאנצע הויז פון איהרע עלטערן: דער טאטע א פרומער יוד, צוליב פרנסה איז ער פיר און אמאל פינף טעג א וואך נישט געווען אין דער היים. די מאמע א שעהנע און געטרייע פרוי, האט זיך בעצויגען צום טאטען מיט גרויס כבוד און דרך ארץ. די מא־מע פלעגט גאנצע שעה׳ן, ווען דער טאטע איז אין דער היים נישט געווען, זיצען א פערטראכטע און קוקען דורכ׳ן פענסטער. מיני געדענקט, אז נישט איינמאל האט געטראפען אז זי פלעגט רעדען צו דער מאמען און די מאמע פלעגט נישט באלד דערהערען. איהר בליק איז געווען ערגעץ ווייט. זי האט אויף דער מאמען רחמנות געהאט. פארוואס איז זי אזוי פערטראכט? אז זי פלעגט צו איהר צו־שטעהן, האט די מאמע אויסגעדרעהט דעם קאפ צו איהר, איהר געגלעט די האר און געקוקט מיט א שווייגענדיגען בליק, וואס מיני ה... קיינ־מאל נישט געקענט פערגעסען.

שפעטער האט שוין די מאמע אנגעהויבען א סך מאל אין די נאכמיטאגס ארייינגעהן צו חיה׳לע ר׳ אייזיקס. חיה׳לע ר׳ אייזיקס, מיט יועמען די מאמע איז געווען נאהענט נאך פון מיידעלוויז, האט שוין לאנג געוואוינט מיט איהר שעהנעם מאן, מיינדעל אלטער. חיה׳לע האט נישט איינמאל גע־בעטען ביי דער מאמען זי זאל קומען. אבער די מאמע האט אויסגעזוכט אלע הירוצים און נישט געוואלט אריינגעהן. וואס איז, ס׳איז געווען א קלאנג, אז ווען די מאמע איז נאך געווען א מיידעל איז אלעקס, און מענדעל אנ׳אלטער ארימער בחור, האט ... עלטערן איינגעשפארט, אז זייער מענדעל אלטער מוז קריגען כאטש עטליכע טויזענטער נדן.

אפשר זענען די קלאנגען געווען אמת, און אפשר נישט. די מאמע האט וועגען דעם קיינמאל איבער די ליפען דאס נישט געבראכט, און זי האט א צייט לאנג אויסגעמיטען אריינצוגעהן צו חיה׳לען אין הויז.

אין אנפאנג, ווען די מאמע האט שוין יא אנגעהויבען אריינצוגעהן צו חיה׳לען, איז עס געווען נאר צוליב חיה׳לען, איהר חבר׳טע. צו מענדעל אלטער׳ן האט זי קוים די אויגען אויפגעהויבען. עס האט נישט געפאסט פאר אזא חשוב׳ער יודישע פרוי צו רעדען צו א פרעמדען מאנסביל. ער. מענדעל אלטער, האט דוקא יא גערעד׳ט צו דער מאמען. און אפילו געזאגט אמאל א שפאס פון וואס די מאמע האט זיך פערשעמט.

זי, מיני, איז דעמאלט געווען א מיידעל ארום 12 יאהר אלט, זי איז מיט חיה׳לעס מיידעל, אסתר׳ל, געגאנגען צוזאמען אין שולע, פלעגט זיי מיני, די איצטיגע מיני, גאנץ אפט אריינגעהן צו דער חבר׳טע מאכען צוזאמען די שול־לעקציעס.

דאס איז געווען איינמאל, א דאנערשטאג, שוין שפעט נאכמיטאג, ווען זי איז מיט דער מאמען צו זאמען אריין צו חיה׳לען. חיה׳לע איז געווען אוועק־געגאנגען איינקויפען אויף שבת; מענדעל אלטער, דער מאן איהר׳ער איז געווען אין הויז און האט געמאכט ראזשינקע־ווין אויף שבת. די מאמע האט געוואלט צוריק אהיימגעהן, האט אבער מענדעל אלטער איהר פערכאפט: ער מיינט די מאמע זאל נא בלייבען. חיה׳לע, וואס איז שוין לאנג אוועק, וועט באלד קומען. אין איינוועגס, יוען זי וויל, אל זי איהם ארויסהעלפען אין מאכען דעם וויין. די מאמע האט זיך פערדרייטעלט און געבליבען שטע׳ן א ווילע אין א פערלעגענהייט. איז מענדעל אלטער, דער שיינער געזונטער מאנספערשוין, יוי מיני גע־דענקט איהם נאך היינט, אפגעטראטען און א זייט און בלויז געקוקט אויף דער מאמען. איז די מאמע צוגעגאנגען און גענומען פערענדיגען די אנגע־הויבענע ארבייט און זיך געשעהמט דעם בליק אויפ־צוהויבען.

די קליינע מיני איז דערווייל מיט דער חבר׳טע, חיה׳לעס טאכטער, אריין אין צווייטען חדר. עס איז איהר, מיני׳ן, אויסגעקומען צו שטעהן מיט׳ן ... טיר, יואס האט געפיהרט צום חדר יואו די מאמע מיט דער הבר׳טעס טאטען זענען געווען.

מיט אמאל, יוי דורך א כישוף האט זי א ... געטון איהר בליק,, און יואס זי האט געזעהן, ... האט זי קיינמאל אין איהר לעבען נישט פערגעס... איהר חבר׳טעס טאטע האט געהאלטען ארומגענומ... די מאמע און איהר געגעבען א קוש. איהר, מי... א מיידעל קוים אריבער צוועלף יאהר, איז ... גאנצע בלוט געקומען אין פנים אריין. זי ... געבליבען שטעהן יוי א פערגליווערטע, נישט ... געהערט יואס די חבר׳טע רעדט צו איהר און ... געהאט אויפצוהויבען דעם קאפ, עס זאל ... עפעס אנ׳אומגליק פאסירען.

זי האט זיך ערשט אויפגעכאפט יוען די ... האט איהר א רוף געטון אהיימצוגעהן. זי וו... שוין אויף חיה׳לען נישט דערוואַרטען...

איצט איז איהר קלאר געווארען יענע ... סירונג.

איצט, יוען זי איז שוין אליין פערה... צוויי צעהנדליג יאהר צו אלעקסען, און נאך ... יואס ס׳האט געקענט מיט איהר אליין פאס... פערשטעהט זי דער מאמע׳ן.

זי האט זיך אויך לאנג געיועהרט א... דעם בעגעהר נאהענט צו קומען מיט היימי סאר...

נאר די לופט פון אט די צוואנציג יאהר... זאמען זיין, די לופט פון דער גלייכגילטיג... פון אלעקס׳ן צו איהר און פ׳ון איהר צו אלעק... האט איהר פשוט דערשטיקט, און יענע ג... נאגעניש און בענקעניש, האט זיך געריסען ... איהר. עס האט זיך געריסען אין איהר א ב... נאך עפעס יואס האט איהר געפעהלט ווי ... וואס זי מוז אטעמען. און דא איז געשטאנען ... איהר היימי׳ס געשטאלט, יואס האט אזוי ... זיך צו דערנעהנטערען צו איהר... איצט א... דאס ניי אויסגעיואקסענע פא־ איהר די ליבע ג... פון דער מאמען, יואס האט שוין לאנג טויט... יואס האט געמוזט דעמאלט אין יענעם אל... מישען שטעטעל אויסגעהן פון א געהיימער ... קעניש.

א טיפער צער, דורכגעיואר׳מט מיט א... געצערטעלטען מיטגעפיהל צום אנדענק פון ... פערשטארבענער מאמען, האט אנגעפיהלט ... הארץ.

איצט האט זי דער מאמע׳ן פערשטאנ...

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

אפקלאנגען פון דעם פעטארדע-אויפרייס
אין ווינטער'ס געשעפט אויף פיעטריקאווער 33

די אויפגעריסענע פעטארדע אין געשעפט פון סאמועל ווינטער אויף פיעטריקאווער 33 האט גע־מאכט א געוואלדיגען רושם אין דער גאנצער שטאט. ווי מיר האבען שוין געמעלדעט זיך איז דער אויפרייס פארגעקו־מען ביי פאלגענדע אומשטענדען:

פאר 7 אין אווענד, אידער מ'האט געשלאסען דאס געשעפט האבען זיך אין געוועלב געפינען דער זוהן פון געשעפטס-אינהאבער און 2 עקספעדיענט־קעס, אין א געוויסען מאמענט זענען אין געוועלב אר־ריינגעקומען 3 פערשוינען, וועלכע האבען געוואלט עפעס קויפען. זיי האבען אנגעקוקט פערשידענע זאכען, אפער האבען גארנישט געקויפט און זענען ארויס פון געוועלב, באלד דערויף איז אין געוועלב אריינגעקומען ווינטערס פרוי, וועלכע האט צוגעמאכט די טיר האט זיך איהר נאכגעשלעפט עפעס א שאכ־טעל, פון וועלכען ס'איז געגאנגען א רויך. דער יונגער ווינטער האט זיך אריענטירט אין דער לאגע און מיט א געשריי „דאס איז א באמבע"! איז ער צוזאמען מיט די אנוועזענדע אריינגעלאפען אין צווייטען צי־מער און צוליב דעם זענען זיי ארויס אומבאשע־דיגט.

באלד דערויף האט זיך דערהערט א שטארקער קלאפ און פון אלע זייטען האבען זיך אנגעהויבען שיטען שטיקער גלאז פון די צובראכענע פארצעלאן און גלאזזאכען פונעם געוועלב. און אויך פון די טויי־פענסטער און טיר, וועלכע זענען ארויסגעריסען געווארען צוליב דעם אויפרייס.

פון די שטיקלעך גלאז זענען לייכט צוקאליע־טשעט געווארען עטליכע פערזאנען, וועלכע זענען גראד פערביי־געגאנגען נעבען ארט ווי דער אויפרייס איז פארגעקומען און האבען בעקומען הילף אין די אפטייקען פון מילער, זגנדלעוויטש און גלוהכאוו־סקי. נעכטען איז דאס געשעפט פון ווינטערן געווען געשלאסען.

די ענערגישע אויספארשונג פון דער פאליציי איז אין פולען גאנג.

בעווארענישען צום שטאטישען בודזשעט
וועלכע זענען אריינגעטראגען געווארען דורך פערשידענע אינסטיטוציעס און בירגער

ווי בעקאנט איז דער שטאטישער בודזשעט אויסגעלעגט געווארען אין דער שטאט פערוואלטונג, כדי יעדער בירגער אדער אינסטיטוציע זאל קענען א־ריינטראגען זיינע בעווארענישען צום פרעלימינאר. די דאזיגע בעווארענישען ווערען צוזאמען מיטן בודזשעט איבערגעשיקט צו דער פינאנץ און בודזשעט קאמיסיע פון ביראט צו בעטראכטען. נעכטען איז געווען דער לעצטער טאג פון אריינטרא־גען די דאזיגע בעווארענישען.

די יודישע קהלה

האט אריינגעטראגען פאלגענדע בעמערקונגען צום בודזשעט: די יודישע קהלה פאדערט אריינצושטע־לען אין בודזשעט די סומע פון 50 טויזענט זלא־טעם וואס די קהלה גיט אויס אויף דעם משוגעים־הויז און 65 טויזענט זלאטעס וואס די קהלה גיט אויס אויף דעם „זשלאבעק" וועלכער ווערט גע־פיהרט דורכן „טאז".

די קהלה געהט ארויס פון דער הנחה אז לויטן געזעץ מוז די שטאט אויסהאלטען די גייסטיג קראנ־קע ווי אויך די זויג קינדער, די קהלה פערטרעט נאר אין דעם פאל די שטאט און איהרע פונקציעס, דע־ריבער דארף דער קהלה צוריקגעצאהלט ווערען די אויסגעלעגטע סומען.

פרנס כאדי האט אריינגעטראגען פאלגענדע בע־מערקונגען:

פעסטשטעלען אין אלע אפטיילונגען און אגענ־דעס אנ'איינהייטליכע צייט פון אויפנעהמען אינטע־רעסאנטען.

די נאטשעלניקעס, ליטערס אין פרעזידיום זאא־לען בעת די אויפנאהמס שעה'ן פון אינטערעסאנ־טען נישט בעשטעלען קיין שום קאנפערענצען.

צו דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכער שוץ: געבען א סובסידיע פאר די זומער־קאלאניע פון נותן לחם, וועלכע האט א גוט־איינגעארדענטען אייגענעם בנין מיט 100 בעטען און ווערט צוליבן מאנגעל אין געלד נאר טיילוויי אויסגענוצט, די סובסידיע זאל בעטרעפען 3000 זל.

ערטיילען א סובסידיע פאר דער „שוויעטליצא" פון נותן לחם, אין דער הויך פון 2000 זל.

ערטיילען א סובסידיע פאר דער אינטעליגענטען קוך אויף שרודמיעיסקא 20 אין דער הויך פון 2000 זלאטים און פאר דער ארבייטער קוך אויף סאלנא 14 — 3000 זלאטעס.

העכערען די סובסידיע פאר דער האנדווערקער־שול אויף פאמארסקא 46 ביז 10 טויזענד זלאטעס.

אין דער געזונדהייטס אפטיילונג: פערבעסערען די בעציהונג צו די אינטערעסאנטען, העכערען די צאהל בעטען אין פאזנאנסקים שפיטאל.

אין דער בוי־אפטיילונג זאל גענומען ווערען פער שידענע אפצאהלען פון ביטעס לויט דעם ווערט פון בנין.

פערקלענערען דעם אפצאהל פון אנמעלדונגען פון דער זעקסטער קאטעגאריע ביז 10 זלאטעס. דריי־טע האנדעלס קאטעגאריע 10 זל. און אכטע אינדוס־טרי־קאטעגאריע און 4 האנדעלס קאטעגאריע איז גאנצען בעפרייען פון אנמעלדונגס אפצאהל.

די אפצאהלען פאר קאמיסיעס אין דער 8טען אינדוסטריע קאטעגאריע און דריטע און פירטע האנד־דעלס קאטעגאריע פערקלענערען ביז 5 זלאטעס, דער אפצאהל פאר ארויסגעבען א ליצענציע זאל פערקלע־נערט ווערען ביז 3 זלאטעס. די אפצאהלען פאר לעג־גיטימאציעס פאר רייזענדער פערקלענערן ביז 5 זלאטעס.

פערדי־דראזשקעס בעפרייען פון אפצאהל, לאמט וועגען רעדוצירען דעם אפצאהל ביז 5 זלאטעס, די־סארקעס אינגאנצען בעפרייען אויך בעפרייען די טרע־גערס פון אפצאהל.

דער טעאטער דירעקטאר ווינקלער האט אריינגע־טראגען א פראטעסט נעגען דעם וואס אין בודזשעט זענען נישט אריינגעטראגען געווארען קיין סומעס אויף סובסידירען דאס פאפולארני טעאטער.

די פערוואלטונג פון די פיערלעשער האט אריינגע־טראגען א מעמאריאל צוליב דעם וואס די סובסידיע פאר די פיערלעשער איז אין בודזשעט פרעלימינאר פערקלענערט געווארען פון 280 טויזענד זלאטער אויף 260 טויזענד זל.

געג. סלאוואי=סקלאדקאווסקי אין לאדז

נעכטען פארמיטאג האט געווילט אין לאדז דער וויצע קריגס מיניסטער דיוויזיע־גענעראל פע־ליציאן סלאוואי־סקלאדקאווסקי.

ה' גענ. סקלאדקאווסקי האט אפגעהאלטען מיטן ה' וואיעוואדע האוקע־נאוואק א לענגערע קאנפע־רענץ וועגען הויגענטדע הילף פאר די ארבייטסלאזע אין טורעקער און קאלישער פאוויאט.

מיר בעטאנען אז דער מיניסטער גענ. סלאוואי־סקלאדקאווסקי, זייענדיג דעפוטאט פון די דערמאנטע פאוויאטען, ווידמעט זיין ספעציעלע אויפמערקזאמ־קייט דער פראגע פון הילף פאר ארימע, וועלכע דריקט זיך אויס אין רעאלע הילף אין דער פארם פון געלד אדער פראדוקטען.

מיניסטראלע לוסטראציע
אין דער לאדזער „אובעזפיעטשאלניע"

(א) אין לאדז האט געווילט א ספעציעלע לו־סטראציע קאמיסיע פון מיניסטעריום פאר געזעל־שאפטליכע שוץ, וועלכע האט גענוי אונטערזוכט די ווירטשאפט פון דער לאדזער „אובעזפיעטשאלניע" — סיי אין אלגעמיין - אדמיניסטראטיווער אפטיי־לונג סיי אין דער הייל־אפטיילונג.

די דאזיגע לוסטראציע איז אדורכגעפיהרט געווא־רען מחמת די פילע אנקלאגעס געגען דער טעטיג־קייט פון דער „אובעזפיעטשאלניע".

נאכ'ן אדורכפיהרען די גענויע קאנטראלע האט די קאמיסיע אלין פראטאקאלירט, און זיך צוריקגע קעהרט קיין ווארשא.

די רעזולטאטען פון דער לוסטראציע זאל די קא מיסיע דורך א בפרטיותדיגען ראפארט פארשטעלען דעם מיניסטער פאר געזעלשאפטליכער שוץ. יאש־טשאלטן, וועלכע וועט דערנאך ארויסגעבען ענט־שפרעכענדע פעראָרדנונגען.

אפשר וועט עס דאך העלפען
שטרענגע שטראפען פאר כוליגאנעס און סקאנדאליסטען

די סטאראסטווע־מאכט איז צוגעטרעטען ענער־גיש צום שיצען די זיכערקייט פון די דורכגייער אויף די לאדזער גאסען. מחמת דעם האבען די אויספיהרונגס־ארגאנען בעקומען אנ'אויפטראג אומ־בעדינגט צו ארעסטירען אלע אוואנטורניקעס, וואס סקאנדאלעווען. פערטשעפען דורכגייער, א. אז. וו. די ארעסטירטע וועלען פערהאלטען ווערען ביזן קומענדיגען טאג, און דערנאך וועט דער שטראף־רעפעראט ביי דער שטאטישער סטאראסטווע פארשען די איבערדערייזונג און בעשטימען די שטראף.

עהערנעכטען האבען שוין 4 אזעלכע „גאסען־העלדען", וואס האבען זיך אוואנטורירט אויף דער צמענטארנע־גאס בעקומען צו 14 טאג ארעסט.

פער'משפט די שולדיגע
אין בעגנב'ענען דעם שטאטישען אספאלט- און שטייער-מאגאזין

(א) נעכטען זענען פאר'ן היגען קרייז־געריכט נעשטאנען 7 פערזאן, אלס בעשולדיגטע אין סיס־טעמאטישען בעגנב'ענען גראניט און באזאל־שטיי־נער פונם מאגאזין פון דער וועגען־בוי אפטיילונג ביי דער לאדזער שטאט־פערוואלטונג.

נאך א קאנטראלע איז פעסטגעשטעלט געווארען אז די גנבה האט בעטראפען 1.732 זלאטים מיט 75 גראשען.

עס זענען פערמשפט געווארען:

דער פערטרעטער פון מאגאזינער מיכאל טשי־ניעווסקי — 1 יאהר,

יחזקאל טווארדאווסקי — 10 חדשים

סטאניסלאוו וואלסקי — 6 חדשים

סטאניסלאוו ספאלא — 6 חדשים

אנטאני פיעקארסקי — 8 חדשים.

שימאן מיכזשאק — 7 חדשים

וולאדיסלאוו יאווארסקי — 6 חדשים.

וועגען א קאלעקטיווען אפמאך
אין דער זאקען-אינדוסטריע

(א) די סעקציע פון זאקען - ארבייטער ביים טרי־קאטאזש - אינדוסטריע - פערבאנד האט בידוע אונ־טערגענומען אנ'אקציע וועגען שליסען א קאלעקטי־ווען אפמאך אין דער זאקען־בראנזשע.

אויפ'ן גרונד פון אנ'אינטערוועניץ האט דער אר־בייטס־אינספעקטאריאט בעשטימט אויף מארגען דאנערשטאג, 10 א זייגער א קאנפערענץ בכדי ארומ־צורעדען די תנאים פון דעם אפמאך און פעסטצו־שטעלען דעם טעקסט זיינעם.

ליקווידירט א פאבריקס=סכסוך

(א) אין דער פאבריק פון דער פירמע ביאס־קאווסקי איז, ווי בעקאנט אויסגעבראכען א סכסוך צוליב'ן נישט וועלען ערטיילען אורלויבען די אר־בייטער פאר'ן יאהר 1935.

נעכטען איז אויף א קאנפערענץ אין אר־בייטס-אינספעקטאריאט דער ענין ליקווידירט גע־ווארען, און די שטרייקענדע 65 ארבייטער האבען זיך ווידער געשטעלט ארבייטען.

שרפה אין פאזנאנסקי'ס פאבריק

נעכטען האט אויסגעבראכען א שרפה אין דער שפינעריי פון פאזנאנסקי'ס פאבריק, די רעטונגס־אקציע האט געפיהרט די אייגענע אפטיילונג פון פאבריקס-פייערלעשער, צוליב דער שרפה איז בע־שעדיגט געווארען די עלעקטרישע אינסטאלאציע און צוליב דעם איז די פאבריק נעכטען א גאנצען טאג נישט געווען טעטיג.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציעל־ארצט פאר מענער - שוועכע־בע־האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענד.

זונטאג פון 9—1 פארמיטאג

Dr. med. HALTRECHT

ספעצעל-ארצט פאר הויט,- געשלעכטס-קראנקהייטען און מענער-שוועכע

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעהמט אן פון 8 פריה ביז 2 מיטאג און פון 5 ביז 9 אוו. זונטאג פון 10—1 בייטאג. אלע ארט אנאליזען

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

א ספעציעלער ווארטע־זאל פאר פרויען.

יאנואר

זון-אויפגאנג 6.59

זון-אונטערגאנג 4.16

מיטוואך, 29

ה'

...ט תרצו

...רגען ענטהילונג פון דער מצבה אויפ'ן קבר פון רעד. לאזאר פוקס

...ען פאלט אויס די ערשטע יאהרצייט פון ...פערשטארבענעם רעד. לאזאר פוקס. ... פלוצלונגער און פריהצייטיגער טויט איז ...ליך דערפיהלט געווארען דורך אלע, וועלכע ...יי אונז אין שטאט א אינטערעס פאר יודי־...לטור, פאר יודישער שפראך און פאר'ן יודי־...רהוקטען ווארט.

...זיין ערשטער יאהרצייט וועלען זיך מארגען ...ער ביטאג אויפ'ן יודישען בית־עולם פער־...: דער פערשטארבענעמס משפחה, זיינע ... פריינד און בעקאנטע און אנוועזענד זיין ...ענטהילען די מצבה אויפ'ן קבר פון פער־...נעם.

אונזערע ה' לעזער!

...יב'ן איבערפולס פון לויפענדען ...ריאל, א. א. טעכנישע סיבות מו־...ר אויף 2—3 טעג אפשטעלען דעם ...אן „דאן-דאמינגא", וועלכער וועט ...וין פון פרייטאג אן דרוקען נאר־

...ע-פרעזידענט האזלאווסקי
...ט צוריק אויף זיין אמט אין דער וואיעוואדזשטווע

ס'איז שוין זיכער, אז פון נייעם בודזשעט־...אן וועט דער איצטיגער וויצע-פרעזידענט ...ווסקי צוריקגעהען אויף זיין אמט אלס איב־...ער פון דער זעלבסטפערוואלטונגס־אפטיילונג ...פון נייעם בודזשעט־יא'הר וועט די שטאט־...לטונג האבען בלויז צוויי וויצע-פרעזידענטען ...ה נאדלעווסקי און פאנטשעק.

...ואות אין באד=אנשטאלטען
...ן זיין אפען זונטאג און יעדען טאג ביז 12 ביינאכט

...ר לאגע בעמיהונגען האט האס ארבייטס מי־...יום ארויסגעגעבען די ערלויבניש אז מקוואות ...ד־אנשטאלטען זאלען קענען זיין אפען יע־...ג ביז 12 ביינאכט און זונטאג א גאנצען טאג.

אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

...) היינט ביינאכט דיזשורירען: קאן, פלאץ ...עלני 8; כארעמזא, פאמארסקא 12; וואגנער, ...ווער 65; זאיאנטשקעוויטש, זשעראמסקיער ...ל נארטשיצקי, פושעיאזד 59; עפשטיין, פעט־...ר 225 און שימאנסקי, פושענדזיעלניאנא 75

...ירה-געלד=פעסטשטעלונג

(א) עס ווערט פעסטגעשטעלט, אז די רע־...ל פונ'ם דירה-געלד איז אויך חל אויף לא־... וואס זענען פערנומען דורך געזעלשאפטליכע ...ישע און קולטור=אינסטיטוציעס.

היינט פרעמיערע!

...רעכטיגע מוזיקאלישע קאמעדיע א נ.

Jaśnie Pan Szofer

...ין די הויפטראלען:

Ina Benita

Eug. Bodo

Antoni Fertner

וואָס קומט פאָר אין שטריקער-פאַך

גרויסע פערזאַמלונג פון סוויטער=מאַכער אין צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד

דעם סויטער-מאַכער-פאַך איז בעשערט גע-װאָרען צו ווערען בעריהמט נישט נאָר צווישען די האַנד־ווערקער און כאַלופּניקעס, נאָר אין דער גאַנ-צער יודישער געזעלשאַפט. דאָס דאָזיגע אָרימע פאַך האָט געהאַט די „זכיה" צו דעם דאָזיגען רוהם צוליב שענדליכע, אונעטישע און נישט דערלאָזבאַרע מעטאָדען. וואָס ווערען אָנגעוואָנדען אין קאָנפליקט צווישען די סוויטער-נייער ,וועלכע זענען אָרגאַני-זירט אין זייער פעראיין און די סויטער-מאַכער, וועלכע זענען אָרגאַניזירט אין דעם צענטראַלען האַנד־ווערקער-פערבאַנד, פילסודסקיעגאָ 69.

כדי זיך צו פערטראַכטען וועגען דער געשאַ-פענער לאַגע איז עהערגעכטען אין אָוונד פאַרגע-קומען אויף פילסודסקיעגאָ 60 אַ גרויסע פער-זאַמלונג פון די סויטער-מאַכער, אויף וועלכער ס'איז אויפגעקלעהרט געוואָרען דער גאַנצער ענין.

די פערזאַמלונג וואָרט געעפענט דורך דעם פרע-זעס ה' שומאַנאָוויטש און דער ענין אַליין ווערט רעפערירט דורך ה' שוכהענדלער, וועלכער ווייזט אָן אויף דער שרעקליכער פעראָרימקייט אין דער סוויטער-בראַנזשע, צו וועלכען ס'האָט נאָך מעהר גורם געווען וואָס 200 סוויטערמאַכער זענען אָפּגע-מערט געוואָרען דורך די סוויטער-נייהער און ער-קלעהרט ,אַז די סויטער-מאַכער זענען מסכים אויף דעם פאָרשלאַג פון „נייעם פאָלקסבלאַט" וועגען אַ געזעלשאַפטליכען אַרביטראַזש צו ליקווידירען די שענדליכע מעטאָדען.

ס'רעדען נאָך אין דעם זין די ה"ה לובלינסקי, פרעזעס שימאַנאָוויטש, גאָלדמאַן, לאַנדוי און פינ-קעלשטיין, אַלע ווייזען אָן אויף דער פשוטער נויט פון די סוויטער-מאַכער און אויף דעם שרעק וואָס די סוויטער-נייהער האָט אויף זיי אָנגעוואָרפען. דעם קיין שום לוין-קאָנפליקט קומט נישט פאָר.

די געזעלשאַפט, זאָגען די רעדנער, מוז וויסען דעם אמת וואָס עס קומט פאָר.

ה' האָפמאַן ,אַלס פאָרשטעהער פון דער צענ-טראַלע, האַלט אויך אַ גרויסע רעדע וועגען דעם ענין און זאָגט, אַז די צענטראַלע וועט טון אַלץ וואָס איז מעגליך דעם ענין צו ליקווידירען.

צום סוף גיט דיר. רעדלוס אָפּ אַ בעריכט וועגען גאַנג פון דער אַקציע, מיט סוויטער-נייהער, וועלכע איז דורך איהם געפיהרט געוואָרען אין נאָ-מען פון דער צענטראַלע, ער ווייזט אָן, אַז די סווי-טער-מאַכער האָבען זיך גאָרנישט געקענט פאַרשטע-לען, אַז די נייהער וועלען געהן אויף אַזעלכע ווע-גען ,אַלע רעדנער האָבען זיך אַרויסגעזאָגט פאַר דער אַרביטראַזש-קאָמיסיע.

צום סוף: איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע וועלכע דריקט אויס אַ דאַנק ה' „ב"ם" איהר ביזאַצטיגען פיהרען די אַקציע און האָפט, אַז די צענטראַלע וועט די אַקציע פיהרען ביז'ן סוף.

פרעזידיום=מיטגליד פון צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד, פּילסודסק. 69 ה' ראובן האָפמאַן וועגן דער געשאַפענער לאַגע

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער לאַגע וואָס האָט זיך געשאַפען און די קאָנפליקטען צווישען די זאַקען-מאַכער און קעטלער און צווישען די קעטלער אַליין ,האָבען מיר זיך געווענדעט צו דעם פרעזידיום מיטגליד פון צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד און פרעזעס פון זאַקען-מאַכער-פעראיין ה' ראובן האָפמאַן מיט דער פראַגע, צי זיין רעזיגנאַציע אַלס פרעזעס פון זאַקען-פאַבריקאַנטען-פעראיין, שטעהט נישט אין צוזאַמענהאַנג מיט די דאָזיגע קאָנ-פליקטען.

— אַ געוויסען שייכ'ת האָט דאָס יאָ, האָט ה' האָפמאַן געענטפערט, דאָס אינדוסטריע-געזעץ איז אַזוי קאָמפּליצירט, אַז די וואָס פיהרען נישט קיין ביכער און האָבען נישט קיין צווייטער קאַטע-גאָריע, אויב זיי זענען שוין אפילו הונדערט פראָ-צענט כשר איז זיי אָבער גלייכצייטיג גאָרנישט זי-כער. די פראַגע פון ווענדען זיך צום דריטען צד האָט שוין אָנגענומען אַן'עפּידעמישען כאַראַקטער, ביי יעדער געלעגענהייט ד[...]ען קעטלער, פאַרמירער און אפילו גאַרן-הענדלער מיט מסירות... און היות ווי ס'זענען שוין געווען שטימונגען וועגען געגען-אַקציעס, און דעריבער האָב איך אַלס גע-זעלשאַפטליכער טוער, וועלכער שטעהט שוין 30 יאָהר ביי כלל-אַרבייט, און בין געוואוינט צו אַ ריינעם אידעאישען קאַמף נישט געהאַט קיין אַנדער אויסוועג ווי דעמיסאָנירען, כדי אויף מיר זאָל נישט פאַלען קיין שפור פון פעראַנטוואָרטליכקייט.

— אָבער אין וואָס בעשטעהט אייגענטליך דער קאָנפליקט צווישען די זאָקען-פאַבריקאַנטען און די קעטלער.

— אייגענטליך, זאָגט ה' האָפמאַן, איז אַזא קאָנפליקט בכלל נישט פערהאַן. נאָר צווישען די קעטלערס אַליין. ס'זענען פערהאַן קעטלער'ס, וועל-כע האָבען אונטערנעהמונגען, מיט 5 ביז 6 אַרבייטער און בעזיצען פאַטענטען און פערהאַן אויך אַזעלכע וואָס אַרבייטען אַליין אָהן אַרבייטער און האָבען נישט קיין פאַטענטען און זענען גרויסע אָרימעלייט. די ערשטע האַלטען די צווייטע פאַר קאָנקורענטען הגם דאָס איז נישט אמת, ווייל זיי אַרבייטען נישט פאַר קיין ביליגערען פרייז. ווי די אונטערנעהמער.

פון דער גאַנצער אַקציע, וואָס ווערט געפיהרט וועלן געניסן נאָר די גרויסע פאַבריקאַנטן. וועלכע האָבען קעטלערס ביי זיך אין פאַבריק. די מיטעלע וועלען זיך אויך אַן'עצה געבען, צונעמענדיג איי-גענע קעטלערס, און די גאַנץ אָרימע וועלען איינ-גאַנצען אַוועקפאַלען.

— צי האַלט איהר נישט פאַר ריכטיג דעם פאָר-שלאַג פון „נייעם פאָלקסבלאַט" וועגען אַן'אונפאַר-טייאישער אַרביטראַזש-קאָמיסיע?

— איך קען נישט די לאַגע אין דער סוויטער-בראַנזשע, זאָגט ה' האָפמאַן, דאָרט איז עס אפשר נויטיג, אָבער ביי די זאָקען-פאַבריקאַנטען איז דאָס איבריג, ווייל דאָרט קומט נישט פאָר קיין שום סכסוך און אויב אַזאַ סכסוך וועט פאָרקומען, וועט ער אינערליך ערלעדיגט ווערען. איך בין שוין איצט נישט קיין פאָרשטעהער פון די זאָקען-פאַברי-קאַנטען, אָבער אַלס געזעלשאַפטליכער טוער האָב איך זיך אַליין געווענדעט צו דער האַנדווערקער-עקספּאָזיטור וועגען צונויפרופען אַ קאָנפערענץ מכח דעם ענין. די קאָנפערענץ איז נישט פאָרגעקומען. פאַר מיר האָב איך נישט געזעהן קיין אַנדערן אויס-וועג ווי לעגען דעם מאַנדאַט.

פייערליכע אקאדעמיע לכבוד מענדעלע מוכר ספרים

פון דעם מענדעלע=קאָמיטעט ביי דער „געזעלשאַפט פריינד פון ייוואָ"

זונטאָג, דעם 2 פעברואַר, 10.30 פאַרמיטאָג, וועט אין זאַל פון טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" (טלומאַצקע 27) פאָרקומען אַ פייערליכע אקאדעמיע געווידמעט דעם 100-טען געבורטסטאָג פון מענדעלע מוכר ספרים.

די אַקאַדעמיע ווערט איינגעאָרדענט דורך דעם מענדעלע - קאָמיטעט „ביי דער געזעלשאַפט פריינד פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט", אין וועלכען ס'זענען אָנגעשלאָסען אַרום צוויי צעהנדליג געזעלשאַפטען און אינסטיטוציעס.

דאָס פּראָגראַם פון דער אַקאַדעמיע וועט בעשטיין פון רעפעראַטען איבער מענדעלעס לעבען און שאַפען פון דיכטער אַלתר קאַציזנע (וואַרשע) א. א. רעציטאַציעס פון אייגענע שאַפונגען פון דיכטער משה בראָדערזאָהן א. א. אויפטריטען פון שיר־כאָר אין אַ ספּעציעלען מענדעלע - פּראָגראַם, אויפטרי-טען פון דער „יודישער טעאַטער - סטודיע" מיט פראַגמענטען פון „מסעות בנימין השלישי" און פון אַרטיסטען - אַנסאַמבל פון „ראָזמאַיטאָשטשי" אין אַ ספּעציעלען פּראָגראַם.

עס איז צו האָפען, אַז דאָס יודישע לאַנד, וועט די אַקאַדעמיע צאָהלרייך בעזוכען און וועט אויף אַ געהעריגען אופן פייערן דעם אָנדענק פון דעם גרינדער פון דער יודישער ליטעראַטור.

גוט מאָרגען
טאַמער דאָך!..

פון זאַפּאַלנישקעס וועט מען מוזען צאָהלען 5 זל. אַ יאָהר.

(פון דער הינטיגער בראַ[...]

— איהר האָט אַ „טאַמער-דאָכ'ל", אַ [...] ניטשקע, הייסט עס?

— פאַרוואָס הייסט עס „טאַמער דאַך" [...] עס ציגרט זיך אָן, נישט ווען איהר ווילט, [...] זי, די זאַפּאַלניטשקע ווייל. דעמאָלט ווען [...] ווילט אָנצינדען, זאָגט זי: לא מיט אַ ספּאָדיק [...] דרעהט אָהן דרעהט, און זי ריהרט זיך נישט [...] אַחט. נישט ביי אײנעם פון די זאַפּאַלניטשקע[...] צער, זעהט איהר טאַקע אַדטשיסקעס אויפ'ן [...] פיטגער, נאָר טאַמער ווערט זי „אין דער [...] ציגרט זי זיך אַליין אָן ליגענדיג אין וועסט[...] שעל — אַזאַ טבע האָבען זיי, די זאַפּאַלניט[...] דערפאַר זאָגט טאַקע אַ בעקאַנטער, אַז די [...] זאַפּאַלניטשקע, איז — אַ שעכטעל זאַפּאַלק[...]

אָבער אײנס צום צווייטען קומט נישט [...] סוס" איז עס דאָך, און פון לוקסוס מוז מען [...] לען שטייער, נו, געהט מען טאַקע איצט [...] אויפמאַהנען דעם זאַפּאַלניטשקע - שטייער, [...] אַ יאָהר. און היות ווי אין לאַנד האָבען [...] טויזענד זאַפּאַלניטשקע - בעזיצער, האָבען [...] אַ קיימאַ-לן פון 175 טויזענד זל אַ יאָהר פון [...] נייעם „דאָבור".

פרעגט אַ יוד אַ קשיא:

— וואָס עפּעס נאָר זאַפּאַלניטשקעס [...] נישט אַנדערע לוקסוס-ווע זאַכען?

— וואָס?

— פאַרוואָס נישט נעמען קיין שטייער [...] קעלער-בעזיצער? פון קראַוואַטען - טראַג[...] רים-טרעגערס? שעלקע-ציהערס? זיידענע [...] בעגודלעך בעזיצער? טאַבאַק-פושקעס און [...] הערע „לוקסוסאָווע" זאַכען? ווען מ'זאָל איצ[...] אַ מינימאַלען פּאַראַטעק אויף די דערמאָנט[...] סוסען", וואָלט דאָך דער „סקאַרב" געקענט [...] ווערען!...

לאָמיר האָפען אַז אויך אויף די דאָזיגע[...] סוסאָווע" זאַכען, וועט מיט דער צייט איינ[...] ווערען אַ פּאַראַטעק.

אַב-נער

Dr.
[...]olkowyski
ציגעל=גאַס 11, טעל. [...]58-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַ[...]
בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכ[...]
נעמט אָן פון 8—11 ביינאַכט און 4—9 [...]

אויפ'ן דרעַנער=וועג

שפּאַנענדער פענסאַציאָנעל-ערשטישער ראָמאַן

22)

איצט האָט איהם, ווי מיר ווייסען שוין, אויס-געפונען דער פעהיגער שעף פון די עסטרייכישע שפּיאָנען. העקאַילא'ן גופא האָט רעדל אין די הענט נישט געהאַט ; אָבער עס איז שוין געווען גענוג דאָס, וואָס רעדל האָט זיך דערוואוסט, אַז העקאַילא געפינט זיך אין בראַזיליען. אַרויסבעקומען איהם פון דאָרט איז געווען נישט קיין שווערע זאַך. לויט דעם אינטערנאַציאָנאַלען אָפּמאַך איז יעדע מלוכה מחויב אַרויסצוגעבען דער אַנדערער מלוכה אַ קרימינעלען פערברעכער.

דאָס עסטרייכישע אויסערן-מיניסטעריום האָט זיך גלייך געווענדעט צו דער בראַזיליאַנישער רעגי-רונג וועגען אַרויסגעבען דעם „געפעהרליכען קרימי-נעלען פערברעכער, העקאַילאַ". אין דעם בריף האָט דאָס אויסערן-מיניסטעריום מיט קיין איין וואָרט נישט דערמאָנט, אַז העקאַילאַ ווערט אויך בעשול-דיגט אין שפּיאָנאַזש. שפּיאָנאַזש איז שוין אַ פאָר פּאָליטישער פערברעכען און אויף פּאָליטישע פערברע-כער גילט נישט דער אינטערנאַציאָנאַלער אָפּמאַך, וועגען „אַרויסגעבען פערזאָנען, וואָס ווערען פער-פאָלגט דורכ'ן געזעץ".

ווען די בראַזיליאַנישע רעגירונג האָט בעקו-מען דעם בריף פון עסטרייכישען אויסערן-מיניסטער-יום, מיט דער גענויער בעשרייבונג פון העקאַילאַ'ס פּערזאָהן, און מיט דער בעמערקונג, אַז העקאַילאַ בעהאַלטען זיך אונטער דעם נאָמען קאַרל וועבער, האָט זי אַרויסגעשיקט אַ רייה פעהיגע געהיים-אַגענ-טען, כדי איהם אויסצוגעפינען.

ענדליך האָבען די אַגענטען העקאַילא'ן אָנגע-טראָפען אין אַ רעסטאָראַן, ווי האָבען איהם דער-קענט לויט דער גענויער בעשרייבונג פון עסטרייכי-שען אויסערן-מיניסטעריום.

— די הענט אין דער הויך! — האָבען די אַגענטען אַ געשריי געטון.

העקאַילאַ איז אַרעסטירט געוואָרען ער האָט זיך אין דער פּאָליצײ פערשריבען מיט'ן דאָקומענט פון קאַרל וועבער.

— איך בין אַ רוסישער בירגער, — האָט ער געטענה'ט ביי דער אויספאָרשונג. — מיין נאָמען איז קאַרל וועבער און איך בין אויף מיין לעבען קיינמאָל אין עסטרייך נישט געווען. דאָ קומט זיכער פאָר אַ מיספאַרשטענדניש.

— נו, נו, פערדרעדט נישט קיינעם די ציין, — האָט ערקלערט דער פּאָליצײ-קאָמיסאַר, — מיר האָבען גענויע ידיעות, אַז דאָס זענט איהר, דער עסטרייכישער אָפיצער העקאַילאַ.

— איך פערזיכער אייך, הער קאָמיסאַר, אַז איהר האָט אַ טעות, — האָט העקאַילאַ גערעדט מיט אַ זיכערער שטים. — איך בין אַ רוסישער בירגער. פרעגט אייך נאָך אין רוסישען קאָנסולאַט.

אין רוסישען קאָנסולאַט האָט מען געענטפערט, אַז קאַרל וועבער איז טאַקע אַ רוסישער בירגער... העקאַילא האָט זעהר גוט געקענט די רוסישע שפּראַך, אין בעקומענדיג דעם פאַלשען פּאַספּאָרט אויפ'ן נאָ-[...]ען פון קאַרל וועבער, האָט ער זעהר אָפּט אָנגעהוי-[...]בען אַריינקומען אין רוסישען קאָנסולאַט, זיך בעפ-[...]ריינדעט מיט די בעאַמטע און זיי דערצעהלט אַ גע-[...]טע, אַז ער שטאַמט פון וויאַטקער גובערניע און [...] איז געקומען דאַ אַהער אַלט פאָרשטעהער פון אַ [...]ר'יסער רוסישער פירמע, וואָס פיהרט אַרויס קאַווע [...] בראַזיליען. עס איז דעריבער נישט קיין וואונ-[...]ער, וואָס די בעאַמטע פון קאָנסולאַט האָבען מיט דער גאַנצער זיכערהייט ערקלערט, אַז קאַרל וועבער [...] אַ רוסישער בירגער.

די בראַזיליאַנישע פּאָליצײ איז געווען אין גרויס פערלעגענהייט. זי האָט שוין געוואָלט ענט-[...]רען דער עסטרייכישער רעגירונג, אַז דער אָנגע-[...]עבענער פערברעכער העקאַילא-וועבער געפינט זיך [...] נישט אין בראַזיליען ; אָבער אַ צופעליגער פאַל האָט [...]דליך פון העקאַילא'ן אַרונטערגעריסען זיין מאַסקע.

די פּאָליצײ האָט שוין עטליכע מאָל געהאַט [...] געפיהרט רעוויזיעס ביי העקאַילא'ן אין דער וואוינונג, אָבער זי האָט גאָרנישט געפונען אַזעלכעס, וואָס זאָל בעשטעטיגען דעם חשד, אַז קאַרל וועבער איז העקאַילא. אין זיין צימער האָבען זיך הויפּטזעכ-ליך געפונען רוסישע ביכער, נאָטיצען געשריבען אויף רוסיש און עס איז דאָרט נישט געווען קיין שום צייכען, וואָס זאָל דערמאָנען, אַז דער דאָזיגער קאַרל וועבער איז ווען עס איז געהאַט געווען אין עסטרייך.

איידער די פּאָליצײ האָט געוואָלט געבען איהר ענטפער, אַז דער געזוכטער העקאַילאַ געפינט זיך נישט אין בראַזיליען, האָט זי בעשלאָסען נאָכאַמאָל דורכצופיהרען אַ רעוויזיע אין קאַרל וועבער'ס וואוי-נונג. און גאַנץ אונערוואַרטעט האָט די פּאָליצײ דאָרט ענטדעקט אַ זאַך, וואָס האָט פולשטענדיג קלאָר בעוויזען, אַז העקאַילא איז אַן'עסטרייכישער אָפיצער.

— 27 —

אין דעם טאָג, ווען די פּאָליצײ האָט געמאַכט ביי העקאַילא'ן די רעוויזיע, האָט זיך העקאַילא שטאַרק אָנגעשיכורט. די לעצטע איבערלעבונגען, די בענקשאַפט אַהיים, און די מורא, אַז מען וועט איהם ענדליך איבערגעבען אין די הענד פון דער עסטריי-כישער פּאָליצײ, — דאָס אַלץ האָט איהם געטרי-בען צום ביטערען טראָפען. ביים פלעשעל פלעגט העקאַילא פערגעסען אין אַלע זיינע צרות און דערי-בער איז דער בראָנפען געוואָרען אַן'אָפטער גאַסט ביי איהם אין האָלז...

ווען העקאַילאַ איז אַנטלאָפען פון לעמבערג, האָט ער געהאַט איינגעפּאַקט אין דער וואַליזקע זיין אָפיצערישען מונדיר. קומענדיג אין בראַזיליען און זעהענדיג, אַז מען זוכט איהם, האָט ער דעם מונדיר בעהאַלטען אויפ'ן בוידעם. און המיד, ווען ער פלעגט זיך אָנ'שיכור'ן, פלעגט ער אַרויף אויפ'ן בוידעם, אָנטון דעם מונדיר פון אַן'עסטרייכישען מאַיאָר, אַריינגעהן דערנאָך צו זיך אין צימער און זיך שפּיג-לען אין שפּיגעל, שטאַרק הנאה האָבענדיג פון זיך.

— עך, העקאַילא, העקאַילא! — פלעגט ער אַריינרעדען אין שפּיגעל, בעטראַכטענדיג זיך אין דעם עסטרייכישען אָפיצערישען מונדיר, — וואָס איז פון דיר געוואָרען? ווי שעהן פלעגסטו אויס-זעהן אין דעם מונדיר פון אַ מאַיאָר! אַלע פלעגען פאַר דיר דרך־ארץ האָבען, אַלע פלעגען דיך אָפּגע-בען כבוד ; און היינט — היינט, דו נאָר איינער, וועסט פערפאַלגט, ווי אַ קרעציגער הונט! אַפילו אין ווייטען בראַזיליען לאָזט מען דיך נישט צורוה, אַך, העקאַילא, העקאַילא, וואָס איז פון דיר געווא-רען?..

ער פלעגט גלעטען די מעשענע קנעפּ פון מונ-דיר, די עפּאָלעטען, דאָס ווייכע טוך און דערביי פלע-גען זיך איהם שטעלען טרעהרען אין די אויגען...

און ווען די פּאָליצײ האָט איין יענעם טאָג אָנ-געקלאַפּט אין זיין וואוינונג, איז העקאַילא געווען שטאַרק שיכור, און ער איז טאַקע דעמאָלט געשטאַ-נען ביים שפּיגעל אין זיין עסטרייכישען מונדיר, קלאַגענדיג זיך פאַר'ן שפּיגעל אויף זיין שווע-רען גורל...

— ווער קאָן דאָס איצט קלאַפּען? — האָט זיין שיכור'ער מוח געטראַכט און ער איז מיט וואַקעלדיגע טריט אַוועק עפענען די טיר.

ווען ער האָט פאַר זיך דערזעהען פּאָליצײ, איז ער פאַר שרעק מאָמענטאַל געוואָרען אויסגעניכטערט.

מענשען, וואָס געפינען זיך אין אַ שיכור'ן צ[...] ניכטערען זיך תיכף אויס, ווי נאָר עס געשעה[...] זיי עפּעס אויסערגעוועהנליכעס. דאָס זעלב[...] איצט פאָרגעקומען מיט העקאַילא'ן. ער האָט [...] בליקליך דערפיהלט, אַז ער איז דורכגעפאַל[...] ער האָט זיך אַליין אַרויסגעגעבען, טראָגענדי[...] עסטרייכישען מונדיר.

— נו, איצט איז שוין אונזער רעוויזיע [...]

— האָט איראָניש ערקלערט דער פּאָליצײ-אַגענ[...] דעם הער קאַרל וועבער קליידט זעהר גוט אַ[...] כישער מונדיר.

יעדע פערטיידיגונג איז געווען איבער[...] פערענטפערונג אַן'אומזין. העקאַילאַ האָט [...] געפּרובירט צו טענה'ן, אַז ער האָט דעם מונ[...] קויפט אויפ'ן מאַרק, אָבער ער האָט [...] נישט געקענט אָנווייזען, ביי וועמען ער האָט [...] געקויפט.

ער האָט נישט געהאַט קיין אַנדער [...] נאָך אַ שטאַרקען קרייץ-פערהער אין דער [...] האָט זיך העקאַילא ענדליך מודה געווען, אַ[...] עס דער געזוכטער פערברעכער ,וואָס דאַרף [...] געגעבען ווערען צו דער עסטרייכישער [...]

העקאַילא איז איינגעזעצט געוואָרען [...] תפיסה פון ריאָ דע זשאַנעירא, די הויפּטש[...] בראַזיליען. מען האָט געוואַרט, ביז עס וועל[...] געפיהרט ווערען די פאָרמאַליטעטען צווישע[...] רעגירונגען וועגען אַרויסגעבען איהם. נאָכ[...] העקאַילא אויף אַ שיף געדאַרפט איבערשי[...] קיין עסטרייך.

העקאַילא איז געזעסען אין אַן'איינצעל[...] ער האָט שלום געמאַכט מיט זיין גורל. [...] מען איהם דען טאָן? — האָט ער געטראַ[...] העכסטענס קען מען איהם פערמשפּט'ן אויף [...] יאָהר תפיסה פאַר פערראַפּען מלוכה-געלט[...] ער מעהר ווי דריי יאָהר תפיסה נישט [...] ער איז זיכער געווען, אַז אין עסטרייך ווייס [...] נישט וועגען זיין שפּיאָנאַזש אַרבייט. דעריב[...] ער רוהיג געקוקט דער געפאַהר אין די אויגען [...] אַ, ווען מען ווייסט, אַז ער האָט זיך פערנומ[...] מיט שפּיאָנאַזש, אַז ער האָט פערקויפט געהיי[...] קומענטען צו די שפּיאָנען-פּראַצענטניקעס, [...] ווען שלעכט ; דאַן וואָלט ער זיך געמעגט [...] גען מיט'ן לעבען. אָבער העקאַילא איז זיכ[...] אין עסטרייך הייבט מען נישט אָן צו זיכען [...] זיין שפּיאָנאַזש טעטיגקייט. זיין זיכערקייט [...] זיך הויפּטזעכליך דערויף, וואָס אין דער [...] רונג רעדט זיך נאָר וועגען זיין קרימינעלע[...] כען.

(פאָרטזעצונג קומט)

טעאַטער „אָזמאַטאַשטשי"
ציגעל-גאַס 27
.. ויר. דוד צעלטמייסטער.
.. פון 2–11 און פון 5 נ"מ אין קאַסע.

נאָך היינט, מאָרגען און איבערמאָרגען
פון 54 גר. ביז 2 ז. 1-טע רייה

גאַנץ לאָדז מוז זעהען יצחק נאָזשים'ס פרייליכע סאַטירע
תל-אביב
שוין די טעג „סערטיפיקאַט"
אָנהויב פונקט 9 אָוונט.
גאַנצע שפּיל .. ז''ל

.. שט בלויז מיט'ן ווייבערישע כלי-זין אליין האָבען זיי זיך געזשאַביעט

נאָר אויך מיט געריכטס-פּראָצעסען האָט איינע דער אַנדערער בעשיט

.. די קריוּען פֿון די היגע רעסטאָראַנען און .. קיביצער רודערט זיך איצט דאָס אַביסעל .. מלחמה'לע, וואָס איז אויסגעבראָכען צווי.. מוזיקאַנט'קעס, וועלכע קאָנצערטירען אין .. בעקאַנטען קריסטליכען רעסטאָראַן.

.. ספּילט, געגרעמפּעלט האָט אין דערמאָנטען אַ שטרייך-אָרקעסטער פֿון בלויז „ספודי.. ס". אין אַנסאַמבל האָט זיך אויך געפֿונען .. טע, וועלכע האָט פֿערמאָגט אַ שוואַכקייט .. טיג זיך צו האַלטען און צו האַנדלען, .. זיך נישט גערעכענט מיט קיינעמס אַנווייזונ.. טענדיג זיך אויסגעבראָכען פֿון אַנסאַמבל .. און איגנאָרירט אַלץ און אַלעמען.

.. די דאָזיגע עקסצענטרישקייט פֿון די פֿיד.. איז גראָד יואויל-געפֿעלען די לאָקאַל- .. ר, לויטער הויכע שליפֿעס, טיטולירטע און .. דינות. די דאָזיגע גלאַנציגע געסט האָבען .. ס'לעבען גענומען פֿאַר דער אשת חיל. .. יג אונטער זיך אַזעלכע פֿעסטע פלייצעס .. עיוואָרען וואָס אַמאָל קאַפּריזנער און חוצפּה.. .. ישט בלויז לגבי די איבעריגע מיטגלידערינס .. אַמבל, נאָר נאָכמעהר לגבי דער אימפּרע..

.. גליך. אַז דאָ האָט אויך נישט ווייניג געווירקט .. ווייבערישע אייפֿערזוכט און נישט פֿער.. .. אָדער סתם עגאָאיזם און קאָנקורענץ? .. נער צו זאָגען, אַז צווישען דער אַנערקענ.. .. טערין און דער אימפּרעסאַרין האָט זיך אָנגע.. .. אַ פֿערביסענע אַרומרייסעניש, וועלכע האָט .. קישט אויסגעדריקט אין אייגענטריקענישע .. עלעך, פּלאָטקעלעך און אין לייכטע צעווערט.. .. מיט דער צייט האָט די „דיפּלאָמאַטישע" .. זיך פֿערוואַנדעלט אין אָפֿענע סקאַנדאַלען .. אַנדאַלעכלעך און ס'האָט זאָגאַר אויך שוין .. איינמאָל געטראָפֿען, אַז אין ברען פֿון פֿער.. .. איז איינע דער אַנדערער פֿערפֿאַהרען מיט .. קירטע בעגעלעך אין אַנדולירטען קאָפּעל. .. דריטע פֿאַזע פֿון דער דערמאָנטער אייגענ.. .. מלחמה הויבט זיך שוין אָן אָפּצושפּילען .. אַרום פֿון געריכט. צענדליגער פּראָצעסען .. איינע געגען דער צווייטער שוין פֿערפֿיהרט. .. טער האָבען נישט קיין צייט אָפּצוטעמען. .. קאַטען האַרעווען, ווי די איזלען און ווער.. .. ווען צו די דאָזיגע ספּעקטאַקלען וועט בע.. .. סוף.

.. בלויז אין איין טאָג זענען אַנימאַל פֿאָרגעקומען .. פּראָצעסען. איין פּראָצעס האָט בעטראַכט דאָס .. טע געריכט. געהאַנדעלט האָט זיך וועגען .. : די פֿידלערין האָט בעקומען אַרויפֿגעשיקט .. דער עסטראַדע פֿון איינעם פֿון די בעגייסטערטע .. אַ קויש בלומען. די אימפּרעסאַרין האָט גע.. .. אַז דווקא פֿאַר איהר כבוד וועגען האָט מען .. געטראָגען די מתנה.

.. ריך: איבער די בלומען האָט זיך צווישען .. דערמאָנטע דאַמען צופֿלאַקערט אַן'אַמפּעריי. .. איז אַרויסגעשפּרינגען דער אימפּרעסאַריע .. און איבערן געדיכטען זאַל געגומען גענוואַל .. אַז די בלומען שטאַמען פֿון אַ קאַכאַנעק, .. וואָס דאַמאָלס האָט זיך אָפּגעטון אין לאָ.. .. קאָן מען זיך אַליין פֿאָרשטעלען, דאָ ווילען .. איבערגעבן, אַז די פֿידלערין האָט איינגע.. .. דער אימפּרעסאַרינס מאַן פֿאַר בעליידיגונג. .. פֿייערדיגע רעדע האָט אַוועקגעלייגט אַדוו. .. טים און מיט כלערליי אַרגומענטען געפּרובט .. אַז דער אָנגעקלאָגטער איז בעגאַנגען געגען דער פֿידלערין אַ געוואַלדיגע עולה, קוועסט.. יאָנירענדיג דעם קינסטלערישען אונטערשלאַג פֿון די בלומען און צוגעבענדיג זיי אַ ראָמאַנטישען ביי-געשמאַק.

דאָס געריכט האָט טאַקע געגעבען דער בעליי.. דיגטער קינסטלערין אַ בעשיידענע סאַטיספֿאַקציע פֿער'משפּטענדיג דעם אָנגעקלאָגטען צו אַ געלד-שטראָף אין דער הויך פֿון 50 זלאָטיס.

דער צווייטער פּראָצעס אויך פֿערפֿיהרט דורך דער זעלבער פֿידלערין, אָבער דאָס מאָל שוין אין אַרבייטס-געריכט האָט זיך אַזוי געלונגען ווי דער ערשטער נישט געענדיגט. דער אייגענטליכער סכ-סוך איז ענטשטאַנען צוליב אַ קלייד ,יאָ צוליב דער קאָליר פֿון אַ קלייד, אין וועלכער די פֿידלע-רין האָט געדאַרפֿען אויפֿטרעטען.

די אימפּרעסאַריערין האָט פֿעראָרדענט, אַז די מוזיקאַנטקעס פֿון אַנסאַמבל זאָלען זיין אָנגעטון אין אַ געוויסען אָווענד אייגהייטליך. אַזוי האָט געפֿאָדערט די שטימונג פֿון שפּיל. דער גאַנצער אַנ-סאַמבל האָט אַרויסגעוויזען די געהעריגע פֿערשטענ-דעניש און זיך צוגעפּאַסט צו דער פֿאָדערונג.

בלויז די פֿידלערין איז געקומען אָנגעטון אַנ-דערש. איהר טענה איז געווען, אַז דאָס אָנגעוואָר-פֿענע קלייד קליידט איהר נישט, די אימפּרעסאַרין האָט זי דערפֿאַר בעזייטיגט.

די בעזייטיגטע האָט געמאָנט אַ 3 חדשים'דיגע ענטשעדיגונג.

אַדוו. ה .מאַנעלא, וועלכער איז אַרויסגעטרע-טען אין נאָמען פֿון דער אימפּרעסאַריערין, האָט פֿערטיידיגט דעם שטאַנדפּונקט, אַז אויב אַן'אָנגע-שטעלטער פּאַסט זיך נישט צו צו דער אָנגענומענער אַרבייטס-דיסציפּלין, קאָן ער בעזייטיגט ווערען אָהן ענטשעדיגונג.

דאָס געריכט האָט אַפּנים איינגעשטימט מיט'ן אויספֿיהר פֿון דערמאָנטען אַדוואָקאַט און טאַקע די פּרעטענציע פֿון די בעזייטיגטע פֿידלערין אָפּגע-וואָרפֿען.

ארגוס

קויפט פיינגאָלד'ס
א גליקליך לאָס
צו דער ערשטער קלאַס
I. A. Fajngold, Łódź,
Śródmiejska 8, tel. 108-99.

ווייטערדיגע מענדעלע-אָוונטן פון „תרבות"

די מענדעלע-אָווענטען, וועלכע ווערען איינ-געאָרדענט אין פֿערלויף פֿון דער היינטיגער וואָך אין אַלע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס, גרופּירונגען, אינסטיטוציעס און קבוצים גייען אַדורך מיט זעהר גרויס ערפֿאָלג און ווערען בעזוכט דורך אַ גרויסען עולם. היינט קומען פֿאָר רעפֿעראַטען אין צענטראַ-לען האַנדוו.-פֿערבאַנד און אין חלוץ בעלי מלאכה פּילסודסקיעגאָ 69, וואו ס'וועט צ. א. רעפֿערירען ה' פּראָפֿ. א האָראָנסקי .

א מענדעלע-אָווענד אין „וויזא'

קומט פֿאָר היינט, דעם 29 ד. ח. 9 אין אָווענד. עס וועלען רעדען וועגען מענדעלע מוכר ספרים: דר. צק און פּראָפֿ. לובאַשיצקי, רעציטירען וועלען: פּראָפֿ. ראָזענצווייג און משה נעלקען. דער-נאָך וועלען געזונגען ווערען העברעאישע לידער אונטער דער אָנפֿיהרונג פֿון דיר. פּראָפֿ. פייווישיס.

פֿאַר מיטגלידערינס און אריינגעפֿיהרטע געסט– פֿרייער איינטריט.

דער סקערנעוויצער רבי שליט"א וואָס איז די לעצטע וואָך געווען אין לאָדז, איז נעכטען אַרויס געפֿאָהרען קיין וואַרשאָ צו דער לוויה פֿון אַמשינאָ-ווער רבין זצ"ל, און נאָכדעם פֿאָהרט ער צוריק אַ היים קיין סקערנעוויץ.

געפֿונענע זאַכען

(א) אין דעם אויספֿאָרשונגס-אַמט (קילינ-סקיעגא 152, צימער 3) געפֿינען זיך צום אָפּנעה-מען געגען סימנים, אַ וואַליזקע מיט פֿערשידענע זאַכען און אַ מענער-פּעלץ (אַ קאָזשוך).

גנבות

(א) ביי לאה לאַנדוי (גדאַנסקאַ 14) האָט מען אַרויסגעגנב'עט אַ ניי-מאַשין א. א. חפצים.

ביי יוסף קראַוויעץ'ן (בערעק יאָסעלעוויטש גאַס 13) האָט מען צוגעגנב'עט מלבושים.

פֿערזאַמלונג פון פּאַרבען-סוחרים און פון דער פּאַפּיר און שרייב-מאַטעריאַלען-בראַנזשע

אין סוחרים-רעטאַליסטען-פֿעראיין (פּיעטריקאָווער 90)

אונטערן פֿאָרזיץ פון פּרעזעס מ. ראָבּזשינסקי איז פֿאָרגעקומען אין אייגענעם לאָקאַל פּעטריקאָ-ווער 90 אַן'אויסערגעוועהנליכע פֿערזאַמלונג פון די סעקציע פון פֿאַרבען - סוחרים, וועגען בעליטען עקזאַמענס לויט'ן געזעץ פון 1844 יאָהר, וועלכער איז איצט בענייט געוואָרען. דער טערמין פון בע-לייגען די עקזאַמענס איז איבערגערוקט געוואָרען ביז'ן 1 מאַי ה. י.

מיט יורידישע ערקלערונגען וועגען דערמאָנ-טען געזעץ איז אַרויסגעטרעטען דער דירעקטאָר פון פֿעראיין ה' מ. פֿרייליך, וועלכער האָט אויפֿגעוויזען די שוועריגקייט פון די עקזאַמענס. דערביי אָפּגע-געבען אַ בעריכט פון אינטערווענציע אין פֿערשי-דענע אינסטאַנצען.

מיט אַ לענגערע רעדע טרעט אַרויס ה' אינזשי-ניער סטאַניסלאַוו גליקסמאַן, וועלכער ווייזט אָן, אַז די עקזאַמענס שטעלען מיט זיך פֿאַר זעהר אַ שווע-רען פּראָבּלעם. ס'עקזיסטירען פֿאַרבען-געשעפֿטען פון צענדליגער יאָהרען, וועלכער די אייגענטימער בעזיצען גענוג פּראַקטיק, אָבער זיי זאָלען קענען די טעאָרעטישע זייט איז זעהר אַ שווערע זאַך. אין אַזעל-כע פֿאַלען איז געוואונשען, אַז די עלטערע אייגענ-טימער זאָלען האָבען דאָס רעכט צו שיקען פֿער-טרעטער צו די עקזאַמענס.

ה' סאַלאַרזש בעריהרט די פֿראַגע פון קאָנטראָ-לעם פון פֿאַרבען-געשעפֿטן, אַז ביי קאָנטראָלירען די געשעפֿטען זאָלען ביוואַוינען אויך פֿאַרבען-סוחרים.

ער לעגט פֿאָר נישט וואַרטענדיג צוטרעטען צו גרינדען קורסען ביים פֿעראיין, אַז די מיטגלידער זאָלען האָבען די מעגליכקייט די עקזאַמענס אָפּצו-געבען.

צום סוף איז אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס צו גרינדען ביים פֿעראיין קורסען פֿאָרצובריטען זיך צו די עקזאַמענס און גלייכצייטיג בעמיהען זיך ווייטער, אויב ס'וועט נאָר מעגליך זיין, דאָס געזעץ פון 1844 יאָהר צו ענדערן. ס'איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ קאָמיסיע, וועלכע זאָל זיך פֿערנעהמען מיט אַלע פֿראַגען, וועלכע זענען פֿערבונדען מיט די עקזאַמענס

די קאָמיסיע בעשטעהט פון פֿאָלגענדע ה"ה: אינזש. גליקסמאַן, ע. סאַלאַרזש, כענשינסקי, י. לאַסקע, מ. באָרענשטיין, י. דזיעוואַלעצקי, נ. פֿרייס ל. ברייטבאַרד, מ. רייס, פּ. מילראָאד, ה. לאַוועל, ק. טאַחב, ע. אָרעטביך, ז. אייבען און לייזעראָוויטש.

* * *

אונטערן פֿאָרזיץ פון ה' וו. צוקער איז זונטאָג פֿאָרגעקומען אַן'אויסערגעוועהנליכע פֿערזאַמלונג פון די מיטגלידער פון פּאַפּיר און שרייב-מאַטעריאַל-סוחרים.

ה' וו. צוקער גיט אָפּ אַ בעריכט פון די ביז-איצ-טיגע טעטיגקייט.

די פֿערוואַלטונג האָט פֿאָרגענומען אַן'אַקציע געגען די שול-געוועלבלעך, וועלכע האָט אויסגעאַר-בייט אַ מעמאָריאַל וועגען אָפּשאַפֿען איבערהויפּט די שול-געוועלבלעך. צו דעם צוועק האָט די פֿער-וואַלטונג אַרויסגעשיקט צירקולאַרען צו אַלע פֿעראיי-נען אין פּוילען, פֿאָרצונעמען אַן'איינהייטליכע אַק-ציע.

אַ דעלעגאַציע פון שרייב-מאַטעריאַל סעקציע האָט זיך געוואַנדען אין דער האַנדעלס-קאַמער די זאַך צו ציוואַיילען. די האַנדעלס-קאַמער האָט ער-קלערט דער דעלעגאַציע, אַז דעם פֿאָרשלאַג אָפּצו-שאַפֿען פון די שול-געוועלבלעך איז אָפּגעשיקט גע-וואָרין אין פֿעראיין פון האַנדעלס-קאַמערן אין פּויליש מיט אַ גינסטיגע צושריפֿט.

אַ דעלעגאַציע האָט אויך בעזוכט דעם ה' סטאַ-ראָסטאַ וועגען עפֿענען די געוועלבער פון שרייב-מאַטעריאַלען 7 אַזייגער אין דער פֿריה, אַז די שול-קינדער זאָלען האָבען די מעגליכקייט זיך צו בעזאָר-גען מיט די נויטיגסטע שרייב-מאַטעריאַלען.

ס'איז פֿאָרגעקומען איניגע קאָנפֿערענצען מיט הורטאָווניקעס פון 1-טע און 2-טע קאַטעגאָריע וועגען רעגולירען ווי ווייט מעגליך איניגע אַרטיקלען.

הערנאָך עפֿענט דער פֿאָרזיצער אַ דיסקוסיע, אין וועלכער ס'נעמען אָנטייל די ה"ה ס. באַטשינסקי, י. קאַרפּ, מ. לינדענבערג, ווייסבערג, טויב, וויינ-טרעטער און פֿיל אַנדערע.

ה' ח. פֿראַנק ווייזט אָן אויף דער טרויעריגער לאַגע אין דער בראַנזשע פון פּאַפּיר און שרייב-מאַ-טעריאַלען. דעם גרעסטען טייל פון שרייב-מאַטעריאַ-לען האָבען צוגענומען די שול-געוועלבלעך. פון פּאַ-פּיר איז דער פֿערדינסט אַ מינימאַלער, ווייל די קאָנ-קורענץ איז דערגאַנגען אַזוי ווייט, אַז דאָס גרעס-טע פֿערדינסט ביי פּאַפּיר און דעטייל-פֿערקויף איז פון 2 ביז 3 פּראָצ.

זאָלען די שול-געוועלבלעך נישט אויפֿהערען צו עקזיסטירען, בלייבט איבער צו ליקווידירען די גע-שעפֿטען און צו בלייבען מיט פֿאַמיליעס אָהן מיט-לען צו לעבען.

ער ווייזט אויך צום סוף אָן אויף דער קאָנקורענץ פון אַרומטראָגען שרייב-מאַטעריאַלן אין די שטובען און אויף דער אַנטיסעמיטישער כוואַליע וואָס מאַכט אַ סוף פון די יודישע פּרנסות.

Dr.
B. Robinzon
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף 10 פּאַמאָרסקאַ 10
פּראָנט, 2טער שטאָק, טעל. 131-86.
נעהמט אָן פון 6 ביז 8 אין אָוונט.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20.

„אונשטערבליכע מעלאָדיען"

אין קינאָ „ריאַלטאָ"

דאָס שענסטע און גרעסטע לאָדזער קינאָ „ריאַלטאָ" (פּושעיאַוד 1) פּרעזענטירט פון היינט פֿאַר די ברייטע שיכטען פון קינאָ-פּובליקום דעם הערליכען פֿילם פון דער עסטרייכישער פּראָדוקציע א. נ. „די אונשטערבליכע מעלאָדיען". דער דאָ-זיגער פֿילם שילדערט דאָס לעבען פון דעם קעניג פון וואַלצער שטראַוס, זיינע ליבעלייען, זיין שאַ-פֿונג, און זיינע איבערלעבונגען. די „אונשטערבליכע מעלאָדיען" זענען אַן'אוצר פון שיינער, קוואַלענ-דער מוזיק, וואָס דרינגט אַריין טיף אין דער נשמה און לאָזט איבער אַ טיפֿען איינדרוק אויף די צו-שויער. אָבער נישט בלויז די מוזיק בעצויבערט, אויך דאָס הערליכע שפּילען פון די קרוינען פון דער עסטרייכישער ביהנע, ווי די רייצענדע לוצי האָלצ-שוה, לעאָ שלעזאַק און אַלפֿרעד יערגער לאָזען אי-בער אַ פֿיינעם איינדרוק. אומעטום, וואו דער דאָ-זיגער פֿילם איז דעמאָנסטרירט געוואָרען, אין די גרעסטע וועלט-צענטרען, איז ער אַדורך מיט אַ שטורמישען ערפֿאָלג.

מיר לעבען איבער שווערע טרויעריגע צייטען, עס בענקט זיך אַביסעל עפּעס אַ פֿיין ליד, אַ שעהנער מעלאָדיע. וואָס זאָל צושטרייען אויף אַ ווײלע די גרויקייט. אַזאַ געלעגענהייט גיט איצט דעם ברייטען קינאָ-עולם די רירעוודיגע דירעקציע פון דעם שענסטען קינאָ אין לאָדז „ריאַלטאָ". דער נייער פֿילם „די אונשטערבליכע מעלאָדיען", וואָס ווערט דעמאָנסטרירט אין „ריאַלטאָ" פֿערטרייבט דעם אוּ-מעט און לאַנגווייליגקייט. דאָס איז אַ פֿילם פֿול הייטערקייט און קלאַסישען שפּיל. יעדער עס וויל גוט פֿערברענגען די צייט דאַרף אונבעדינגט זעהען דעם שענסטען פֿילם פון דער עסטרייכישער פּראָדוקציע „די אונשטערבליכע מעלאָדיען".

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פֿאָלג. טעג!
דער שענסטער פֿילם, געלעכטער פון טרעה-רען. רעזשי פון דעם שעפֿער פון פֿילם „דער 7-טער הימעל" א. נ.
די בחורים פון קריגס-פּלאַץ
אויסגעריסען אַ בלעטעל געשיכטע פון ווירקליכען לעבען. מיליאָנען האָבען דאָס געלעזען, מיליאָנען האָבען דעם פֿילם געזעהען. אין די הויפּט-ראָלען:
Frank Borzege, Luis Wilher
II
פּרעכטיגע סעזאָן-קאָמעדיע אוגט. נאָמען:
„פֿירשטין אויף 30 טעג"
אין די הויפּט-ראָלען:
Sylvia Sidney, Garry Grand
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.

פון דער עמיגראציע-געזעל. „יעאס“

לאדז, שענקיעוויטשא 26

ס׳ווערען געזוכט פאלגענדע פערזאנען:

שעפס שבע, וועגען איהר שיפס-קארטע קיין קאנאדע.

שערמאן טוביה פילסודסקיעגא 13, וועגען זיינע קרובים אין בראזיליען.

וואלקאוויטש אייזיק, וועגען זיינע קרובים אין ענגלאנד.

ראזענשטיין צפורה, וועגען איהרע קרובים אין אמעריקא.

זייפמאן פיגה, זשעראמסקיאגא 12, וועגען איהרע קרובים אין אמעריקא.

דעמבינסקי חיים וואלף, וועגען זיינע אויספארדערונגען נאך ארגענטינע.

מינסקי נחמיה, וועגען זיינע ירושה אנגעלעגענהייטען.

די דערמאהנטע דארפען זיך מעלדען אין ביורא פון דער לאדזער אפטיילונג פון דער יודישער עמיגראציע געזעלשאפט „יעאס“ שענקעוויטשא 26.

דאס ביורא איז טעטיג יעדען טאג א חוץ שבת פון 10 פריה ביז 2 פארמיטאג.

הוליאי דושא...

(א) בעת א סעודה׳לע אין זיין אייגען וואוינונג אויף האפרא 33 האט זיך דער 42יעהריגער מיכאל וויטשארעק אזוי אנגעשיכורט, אז ער איז אריינגעפאלען אין א שגעון און אנגעהויבען צו דעמאלירען דאס מעבעל און אריינגעשטאכען זיך אליין א מעסער אין בויך.

די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט איהם געמאכט א בערוהיגונגס איינשפריצונג און אפגעפירט אין שפיטאל.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32

עמפפאנגס-שעה׳ן 8-10, 12-2 און 5-8 אוועטר

קאנטראלירט און שטעמפעלט די „זאפאלניטשקעס“

(א) לויט ווי מ׳אינפארמירט אונז, זאל די פינאנץ-מאכט איצט ענדגילטיג נארמירען דעם ענין אפצאלען פון די אויגערופענע „זאפאלניטשקעס“ (אזעלכע מאשינדלעך, וואס מ׳דארף צו זיי האבען שמשון הגבור׳ס כוח און אן אייזערנעם געדולד—זיי זאלען זיך אנצינדען)...

לעת עתה פערפליכטעט אן אפצאהל פון 10 זלאטעס, וועלכער זאל איצט פערקלענערט ווערען אויף 5 זלאטעס, און אויב מ׳וועט איצט ביי עמיצען פאקען א נישט געשטעמפעלטע „זאפאלניטשקע“ וועט מען האבען צו זינגען און צו זאגען.

גלייך ווי מען וועט נארמירען די אפצאהלען, וועלען אדורכגעפיהרט ווערען גענויע קאנטראלעס, און מען וועט מוזען צאהלען, ווי די טאטעס.

מען מאכט א חשבון, אז אין לאדז געפינען זיך אין געברויך אן ערך 35,000 „זאפאלניטשקעס“

א-פראפא זאפאלניטשקעס, איז כדאי צו איבערגעבען אן אונטערגעהערטער געשפרעך צווישען א פארל. וואס זיצט אפט אין „עסטאריע“:

— איהר ווייסט, פריילין, ווי איך זעה האט איהר פונקט אזא טעמפעראמענט, ווי מיין „זאפאלניטשקע“.

— וואס הייסט?

— איהר ווילט זיך אויך נישט אנצינדען...

אנ׳אונטערגעווארפען קינד

(א) אין טויער אויף פאמארסקא 15 האט מען געפונען אנ׳אונטערגעווארפען קינד—א מיידעלע פון 2 יאהר.

מ׳האט דאס פערוואהרלאזטע קינד אריבערגעשיקט אין דערציהונגס-הויז.

אומגליקספאל

(א) אויף אלעיא 1. מאי 50, אויף די טרעפען, האט זיך אויסגעגליטש דער לאקאטאר לעאן מילמאן און פאלענדיג זיך צובראכען דעם לינקען פוס. פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

צו דער אויפמערקזאמקייט פון עמיגראנטען קיין ארץ-ישראל

אין צוזאמענהאנג מיט דער שנעלער ענטוויקלונג פון דער אינדוסטריע און מלאכה אין די לעצטע שנים, וועלכע ענטשטעהען אין די דאזיגע צווייגען, איז פארהאן א נויטווענדיגקייט צו ערטיילען די עמיגראנטען גענויע אינפארמאציעס וועגען זייערע איבערזידלונגס-מעגליכקייטען. גראד, ווי אין דער צייט פון פראספעריטי - שטימונגען זענען פערשפרייט געווארען איבערגעטריבענע ידיעות, אזוי אויך ווערען איצט נישט ווי געהעריג בעלויכטען דער פאקטישער מצב און די עקזיסטירענדע מעגליכקייטען פאר דער אינדוסטריע און מלאכה.

עולים, וועלכע פאהרען קיין א״י, נישט אינפארמירענדיג זיך פריהער וועגען די עקזיסטירענדע מעגליכקייטען אין די פערשידענע צווייגען פון אינדוסטריע און האנדווערק, טרעפען שפעטער אן אין דער ארץ-ישראל=ווירקליכקייט מיט א גאנצע רייה שוועריגקייטען.

זיי וועגדען זייער איניציאטיוו אפט אויף צווייגען, וועלכע האבען שוואכע ענטוויקלונגס-מעגליכקייטען און פערנאכלעסיגען גלייכצייטיג די עקזיסטירענדע גינסטיגע הארסקאפען אין אנדערע צווייגען פון אינדוסטריע און מלאכה.

גענויע אינפארמאציעס וועגען די אויבענדערמאהנטע פראגען און ספעציעל וועגען מצב פון פערשידענע צווייגען פון אינדוסטריע און מלאכה, אין ארץ=ישראל און אין די לענדער פון נאהנטען מזרח, ערטיילט דער רעפעראט פאר מלאכה און אינדוסטריע פון דער פויליש = ארץ-ישראל׳דיגער האנדעלס-קאמער.

Dr. REICHER

פאלודביאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג

סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען

נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אוועגד.

זונטאג און חגאות פון 9—1

ראדיא - פראגראם

מיטוואך, ד. 29־טען יאנואר

6.34 גימנאסטיק, 6.50 פליטען, 7.20 ידיעות, [...] פליטען, 7.55 אינפארמאציעס, 8 אוידיציע פאר [...] 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 ידיעות, 12.115 [...] יע נע, 12.30 פליטען, 1.25 הויזווירטשאפט, 1.30 [...] טען, 3.12 לאדזער בערזע, 3.15 עקספארט, 3.20 [...] ווער בערזע, 3.30 קאנצערט, 4.05 אוידיציע פאר [...] 4.20 קאנצערט פון א מענער-כאר, 5 „וואס די [...] רעדט וועגען זיך“, 5.20 געזאנג, 5.50 הומאר, 6.30 [...] יעטאן, 6.45 לייכטע מוזיק, 7.20 רעקלאמע-קאנ[...] 7.35 ספארט, 7.50 אקטועלער רעפארטאזש, 8 מוזיק, [...] אוונעגד-ידיעות, 9 קאנצערט פון שאפינס שאפונגען, [...] פאעזיע, 9.50 שמועס פאר סוחרים, 10 טאנץ-מוזיק, [...] ידיעות, קאמוניקאטען, 11.05 טאנץ-מוזיק.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	[.]35
3-פראצ. בוד.	[.]25
4 „ דאלארובקא —	[1]00
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	[.]50
5 „ ווארשאווער ש.-ב. 1934	[.]35
5 „ לאדזער „	[.]25
ענגלישער פונט — — —	[1]24 -
דאלאר אפיצ. — 5,24,50 נישט-אפיציעל -	[.]22 -
גאלד-דאלאר — — —	[.]08
גאלד-רובל — — — —	[.]89
דייטשער מארק — — —	[.]31,50 —
פראנק שווייצארישע — —	[.]00 —

בעקאנטער פיאניסט רובינשטיין אין [...]

קיין שום קאנצערט אין לאדז האט נישט [...] רופען אזא געוואלדיגע פעראינטערעסירונג, ווי [...] צערט פון ארטור רובינשטיין, וועלכער איז בעק[...] דער גאנצער וועלט אלס דער געניאלסטער פיאני[...] עס איז נישט קיין וואונדער, וויל ארטור רוב[...] געהער צו די פענאמענטלע ווירטואזען. רוב[...] קומט צו פאהרען קיין לאדז נאר אויף איין קא[...] וועלכער קומט פאר אין זאל פילהארמאניע זונט[...] 2־טען פעברואר ד. י. 8.30 אוונד.

ערפאלג פון „מסעות בנימין השלישי“ אין „ראזמאיטאשטשי“ טעאטער

די פארשטעלונגען „מסעות בנימין השלישי“ [...] געפיהרט דורך דער „יודישער טעאטער סטודיע“ [...] ראזמאיטאשטשי טעאטער האבען ארויסגערופען [...] וואלטיגע פעראינטערעסירונג ביי די ברייטע ארב[...] און פאלקס־מאסען. צוליב דעם וועט זונטאג דעם [...] פעברואר ווייטער געגעבען ווערען אין ראזמאיט[...] טעאטער „מסעות בנימין השלישי“.

הייבט גרויסע פרעמיערע! — „מעלאדיע פון אגרויסער שטאדט“

Elonor PAWELL, Robert TAYLOR — גרויסער מוזיקאלישער פילם. — אין די הויפט-ראלען:

אויסער׳ן פראגראם: קלאנג-צונאבען ווי אויך [...] אנהויב אין געוו. טעג 4 נ״מ, שבת און זונטאג—12 [...]

קלאנג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

וויכטיג פאר ברוך-קראנקע

(רופטורען) זאווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס) פאראליזשען, ביין-שווינדזוכט, פלאטפיס און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען-ליידענדע

פאר פערשידענע ארט רופטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער. ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען לויט מיין מעטאדע היילען און בעזייטיגען ראדיקאל יעדען איינציגען ברוך.

ביי מאגען און קישקע - זענקונג ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב-הייל-באנדאזשען.

פאר הויקערס ספעציעלע גארסעטען און גלייכהאלטערס.

געגען ביין-שווינדזוכט ספעציעלע ארטאפעדישע אפאראטען פון אלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פלאטפיס ספעציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען.

געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי-שטרימף לויט מאס.

קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלע הייל-ארטאפעדישע אנשטאלט

ספעצ. ארטאפעד.

א. פעטריקעוויטש, לאדז

9 פיראמאוויטשא 9, טעל. 177-09 (פריהער אלגינסקא)

אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.

טויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעוויזען ווערען.

קליינע אנאנסען 1 זלאטי — אנאנס ביז 15 ווערטער

ראקאלען

ס׳ווערט געזוכט א קליין ג[...] מיט א שטוב אין דער געגענד פון [...] ניאווא ביז זגערזשער אדער ביז [...] זשינער גאס ווערט געזוכט פון [...] אפערטן אין אדמ. אונטער „וו-אב“

Do wynajęcia 4 pokoje z kuchnią [...]lkiemi wygodami natychmiast. [...]mość: Piłsudskiego 64, u gospo-[...]

Wynajmuje pokój umeblowany z [...]ającym wejściem dla 2-ch pa-[...] z pościelą. Ceny przystępne. [...]ska 35, II brama, 1-sze piętro, [...] 31.

פערשידענעס

Zaginiony został kwit kaucyjny [...]ni Łódzkiej na imię Bencjon [...] Nowomiejska 19.

אכטונג! דער ניי-רעמאנ[...] ענגלישער זאל (וו אולטשעסקאר[...]) מיט א שענעם מענער-זאל מיט [...] היגיענישער כשר׳ער קוך, מיט די [...] געשירען און טיש-בעשטעק [...] געגעבען אויף חתונות נאר פאר [...] אלע 1-טער מאי 2. קומט און [...] צייגט אייך!

נאכט - לעגער! ערשטקל[...] מאדערן איינגעריכטעט פאר [...] איינצעלנע צימער נאר 1.50 זל. [...] לאדז, קילינסקיעגא 41, וו. 39

איבערצוגעבען א איינ[...] קויהלען=סקלאד, גרויסער [...] דירה-געלד. צו ערפאהרען [...] סקא 26 איי קויהלען=סקלאד

לעזט!!!!! אויפמערקזאם!

ביליג, רעעל, פינקטליך

עס איז שוין אריין אין קראפט די נייע פרייזען פאר

דרוק-ארבייט

אין דער בעקאנטער אין לאדז און אומגעגענד

שנעל-דרוקעריי

בראמבערג

לאדז, צעגעלניאנא 8

טעל. 255-09

וועלכע האט זיך שוין בעריהמט געמאכט מיט די שעהנע אויספיהרונג און עסטעטישען צוזאמענשטעל

ענגליש, פראנצויזיש, דייטש און העברעאיש

לעקציעס, איבערזעצונגען און האנדעלס-קארעספאנדענץ.

אדרעס: Cegielniana 24, I p.

tel. 261-36.

שפרעכשטונדען פון 2–4 נאכמ.

שייטלען מיט פאריזער שרינד און פערטיגע שייטלען ביי קערש, סקווערא 15

לעטשניצע

פון דאקטוירים- ספעציאליסטען

11 בזשעזשינער 11

טעלעפאן 137-63

עס נעהמען אן פאלגענדע דאקטוירים:

דר. קויפמאן, דר. לאנדקאפ,

דר. דינעזאן, דר. רויטער,

דר. שפירא, דר. שמערלאווסקי,

דר. י. איציקזאן, דר. סטופאי,

דר. שמירגעלד (נערוועז קראנקע.)

און דענטיסטין סטאראפאלסקא

וויזיטען אין שטאט

אלע ארט מעדיצינישע הילף.

קאבינעט פאר פיזיקאלישער טעראפיע

א וויזיט 3 זל.

לעטשניצע

פאר וועגערישע-קראנקע

מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוועגד.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי-דאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אוועגד.

א בעראטונג 3 זל.

וועגעראלאגישעס אמבולאטאריום

מענער-שוועכע

לעטשניצע זגערזשער 17

פון 12—2.

PIERWSZE PRYWATNE

Pogotowie Lekarskie

(די ערשטע גיכע הילף)

זשעלאנא 6 (Legjonów 6) טעל. 12-333

טעטיג אהן איבעררייס בייטאג און ביינאכט.

גיכע ערצטליכע הילף אין אלע ספעציאליטעטען.

Dr. med. **Z. DATYNER**

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט.

Dr. med. **G. GERSZTAJN**

ספעציאליסט פאר אויגען קראנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

נעהמט אן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אוו. אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פרייזען.

[Z]a wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman